

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Bakıda
bir gündə
üç nəfər
intihar
etdi
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 25-26 oktyabr 2014-cü il Şənbə № 263 (5972) Qiyməti 40 qəpik

Gündəm
Bu gün Musavatda seçkilərdir
Partiyanın Meclisinə, MNTK-ya və Divana yeni üzvlər müəyyənləşdiriləcək; bu seçkilər təşkilatdakı gerginliyi daha da artıracaq, yoxsa azaldacaq?
yazısı səh.2-də

Arif Hacı:
"İsa Qəmbər proseslərin içindədir, heç kəsin narahatçılığına əsas yoxdur"
yazısı səh.5-də

Ekspertlər:
"Ermənistanın bütün gedişləri danışıqları nəticəsiz etməyə hesablanıb"
yazısı səh.11-də

Kimsə jurnalistə "məndən yazma" göstərişi verirsə...
yazısı səh.3-də

Bacısının öldürdüyü qızın məktəb yoldaşları "Yeni Musvat"a danışdılar - inanılmaz təfərrüatlar
yazısı səh.15-də

Yaxın tarixdəki parlament qətlialmları - deputat mandatı qurğusundan qorumur
yazısı səh.9-də

Asilər yeni başqanın "təmizləmə aparmayacam" vədinə inanırmı?
yazısı səh.13-də

Siyasi açıqlamalar üçün yaradılan təşkilatın üzvləri danışdı - məqsəd...
yazısı səh.4-də

Üç yetimin haqqını üç yüksək çinli məmur vermək istəmir
yazısı səh.3-də

Ölkənin kommunikasiya sistemləri qışa hazırdırmı?
yazısı səh.14-də

Kremldən Bakıya qondarma qurumu tanıma hədəsi

MOSKVADA QARABAĞ ERMƏNİLƏRİNƏ SAXTA PASPORTLAR PAYLANIR

Separatçı bölgə sakinləri Rusiyanın rəsmi qurumlarından "Dağlıq Qarabağ dövləti" adına asanca kimlik sənədi - sürücülük vəsiqəsi və s. ala bilirlər; ilginç olayın şok təfərrüatları bu yazıda; Bakı Moskvaya nota təqdim edəcəkmi?..

Göyçayda tüğyan edən korrupsiyanın şok təfərrüatları

Nazirin əmisi oğlu olan icra başçısı artıq rüşvəti natura şəklində də yığmağa başlayıb; Mansur Məmmədov Hüngütlüdə özünə dəbdəbəli malikanəni hansı pullarla tikdirib?
yazısı səh.15-də

Osman Kazımovdan Əlövsət Talışxanlıya sərt cavab
yazısı səh.13-də

Seyxə qarşı gizli hücum - Paşazadəni bitirmək istəyirlər
yazısı səh.8-də

Obama 15 yaşlı azərbaycanlı ilə görüşəcək
yazısı səh.2-də

25-26 oktyabr 2014

Prezident Avropa Məhkəməsinin sədrini qəbul edib

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin sədri Din Şpilmanı qəbul edib. APA-nın xəbərinə görə, İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin sədri Din Şpilman Bakıda keçirilən "İnsan hüquqları və əsas azadlıqları haqqında Avropa Konvensiyasının ölkədaxili tətbiqində milli hakimlərin rolu" mövzusunda beynəlxalq konfransın Avropa ölkələri hakimləri arasında dialoqun inkişaf etdirilməsi və Azərbaycanda məhkəmə sisteminin daha da təkmilləşdirilməsi baxımından önəmini qeyd edib. O, müxtəlif ölkələrdən olan xeyli sayda hakimlərin konfransda iştirak etdiyini vurğulayaraq, tədbirin Avropa səviyyəsində əhəmiyyətini diqqətə çatdırıb.

Strasburqa son səfərini məmnunluqla xatırlayan dövlət başçısı ölkəmizin xüsusilə Avropa Şurasının Nazirlər Komitəsinə sədrliyi dövründə Avropanın müvafiq qurumları ilə fəal əməkdaşlıq etdiyini deyib və Azərbaycanda keçirilən mühüm beynəlxalq tədbirlərin əhəmiyyətini qeyd edib. Prezident İlham Əliyev bu baxımdan "İnsan hüquqları və əsas azadlıqları haqqında Avropa Konvensiyasının ölkədaxili tətbiqində milli hakimlərin rolu" mövzusunda beynəlxalq konfransın əlaqələrin genişləndirilməsi işinə öz töhfəsini verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Görüşdə Azərbaycan ilə İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi arasında əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

DİN-in Polis Akademiyasında beynəlxalq konfrans keçirilib

Qloballaşma şəraitində cinayətkarlığın beynəlxalq və regional problemlərini müəyyən etmək, onların təhlilini aparmaqla profilaktikası istiqamətlərini araşdırmaq və beynəlxalq təcrübəni öyrənmək məqsədi ilə Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyasında "Regional cinayətkarlığın kriminoloji tədqiqinin aktual problemləri" mövzusunda II beynəlxalq elmi-praktik konfrans keçirilib.

Qonaqlar əvvəlcə Heydər Əliyev Polis Akademiyasının həyatındakı abidəsini ziyarət edərək önünə əklil qoyublar.

Konfransda bir çox xarici ölkələrin və Azərbaycanın tanınmış hüquqşünas alimlərinin, təhsil müəssisələrinin və hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşlarının məzmunlu araşdırmaları və təklifləri ilə zəngin olan çıxışları dinlənilib.

Beynəlxalq tədbirdə Rusiya, Türkiyə, Ukrayna, Belarus, Moldova və Tacikistan Daxili İşlər Nazirliklərinin, eləcə də aidiyyəti təhsil müəssisələrinin nümayəndələri də iştirak edib.

Konfransa həmçinin ölkəmizin hüquqşünas alimləri, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının, Ədliyyə Nazirliyi Məhkəmə Ekspertizası Mərkəzinin, Ədliyyə, Gömrük, Dövlət İdarəçilik, Milli Aviasiya Akademiyalarının, Qafqaz Universitetinin, Baş Prokurorluğun və daxili işlər orqanlarının nümayəndələri də qatılıblar.

Beynəlxalq elmi-praktik konfransda DİN Polis Akademiyasının rəisi, polis general-mayoru, Nazim Əliyev bildirib ki, ictimai münasibətlərin qloballaşma şəraitində sürətli inkişafı cinayətlərin yeni növlərinin yaranmasına, cinayətkarlığın kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərinin daha dinamik dəyişikliyinə təkan verir.

Bu səbəbdən mürəkkəb və ziddiyyətli məzmunu malik qloballaşma prosesi cinayətkarlığın sistemli və detallaşdırılması təhlilini, profilaktik tədbirlərin strateji əsaslarının yaradılması istiqamətlərini araşdırılmasını, cinayətkarlığın beynəlxalq və regional problemlərinin öyrənilməsinə zəruri edir.

Daha sonra xarici ölkələri təmsil edən qonaqlarla Azərbaycanın hüquqşünas alimləri arasında fikir mübadiləsi və diskussiyalar aparılıb.

Leyla Yunusla İntiqam Əliyevin həbs müddəti 3 ay uzadıldı

Oktyabrın 24-də Nəsimi rayon Məhkəməsində həbsdə olan Sühl və Demokratiya İnstitutunun direktoru Leyla Yunus və vəkili İntiqam Əliyev barəsində seçilmiş həbs qətimkan tədbirinin müddətinin uzadılması barədə istintaq orqanı tərəfindən verilmiş təqdimata baxılıb.

Vəkil Cavad Cavadovun APA-ya verdiyi məlumata görə, hər iki şəxsə bağlı ayrı-ayrılıqda məhkəmə prosesi keçirilib və təqsirləndirilən şəxslərin barələrində seçilmiş həbs qətimkan tədbirinin müddəti 3 ay uzadılib. Proses zamanı təqsirləndirilən şəxslərin vəkilləri onların ev dustaqlığına buraxılmaları barədə vəsatət veriblər. Lakin məhkəmə vəsatətləri təmin etməyib.

Vəkil Cavad Cavadov proses zamanı İ. Əliyevin səhətinin pisləşdiyini və xüsusi maşınla istintaq təcridxanasına aparıldığını da bildirib.

Qeyd edək ki, L. Yunus Cinayət Məcəlləsinin 274-cü, 178.3.2-ci, 192.2.2-ci (qanunsuz sahibkarlıq), 213.2.2-ci (vergidən yayınma, 320.1-ci (rəsmi sənədləri saxtalaşdırma) və 320.2-ci, İ. Əliyev isə Cinayət Məcəlləsinin 213.1-ci (vergidən yayınma), 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə) və 192.2-ci (qanunsuz sahibkarlıq) maddələri ilə təqsirləndirilib.

Ermənistanda Sərkisyana qarşı ardıcıl aksiyalar başladı

Ermənistanın "üç" partiya"dan ibarət ana müxalifəti prezident Serj Sərkisyana qarşı İrəvanın mərkəzində hər həftə kütləvi etiraz aksiyası keçirmək qərarına gəlib.

Musavat.com erməni elektron KİV-ə istinadən xəbər verir ki, artıq İrəvan meriyası müxalifətçi Erməni Milli Konqresinin icraçı katibi Samvel Abramyanın bu barədə xəbərdarlıq müraciətini qeydə alıb.

Növbəti mitinqlər oktyabrın 31, noyabrın 7-i və 14-də saat 16:00-dan 23:00-dək keçiriləcək. Xəbərdarlıqda yürüşlərin keçiriləcəyi də qeyd olunub.

Bu gün Musavatda seçkilərdir

Partiyanın Məclisinə, MNTK-ya və Divana yeni üzvlər seçiləcək

Bu gün saat 10:00-da Musavat Məclisinin növbəti toplantısı başlayacaq. Toplantıda partiya Məclisinin boş qalmış yerlərinə, MNTK-ya, həmçinin partiyanın idarəedici orqanı olan Divanına seçkilər keçiriləcək.

Məclisdə 32 yer boşdur. Həmin yerlərdən 26-na seçkilər keçiriləcək. 32 yer uğrunda 40 namizəd mübarizə aparır. MNTK-da isə 7 yer boşdur və 8 nəfərin namizədliyi qeydə alınıb.

15 nəfərdən ibarət olan Divanda 10 yer seçkilər keçiriləcək. Bu yerlərə 12 nəfər iddiaçıdır. Partiyanın başqanı və Məclis sədri avtomatik Divan üzvü sayılır. Qalan 3 Divan üzvünün adına

isə növbəti Məclisdə aydınlıq gələcək. Bundan öncə Divan istisna olmaqla, Məclisə və MNTK-ya iki dəfə seçkilər keçirilib. Lakin heç birində tam heyəti formalaşdırmaq mümkün olmayıb. Oktyabrın 11-də keçirilən Məclisdə MNTK-ya ümumiyyətə keçən olmayıb, Məclisə isə 6 nəfər seçilib.

□ Cavansir ABBASLI

Musavat rəhbərliyi İmişlidə yas məclisində iştirak edib

Musavatın İmişli rayon təşkilatının rəhbəri, sabiq millət vəkili İltizam Ələkbərlinin bacısı dünyasını dəyişib. Musavat.com xəbər verir ki, yas məclisində iştirak etmək üçün Musavatın rəhbərliyindən İsa Qəmbər, Arif Hacı, AXP lideri Pənah Hüseyn, sabiq millət vəkili Arzu Səmədbəyli, İkrəm İsmail, "Yeni Musavat" qəzetinin baş redaktoru Rauf Arifoğlu, Musavat funksionerləri Gülağa Aslanlı, Elman Fəttah, AXP sədrinin müavini Qiyas Sadıxbəyli dünən bu rayonda olublar.

Allah rəhmət eləsin.

Bakıda bir gündə üç nəfər intihar etdi

Bakıda bir gündə üç intihar hadisəsi baş verib.

Nizami rayon Polis İdarəsindən APA-ya verilən məlumata görə, hadisələrdən biri Məmmədhusəyn Şərifi küçəsi-62, mənzil-3 ünvanında qeydə alınıb. Bakı şəhər sakini, 1972-ci il təvəllüdü Bulud Çingiz oğlu Kəlbəyev özünü asaraq intihar edib.

İkinci intihar hadisəsi isə Zabrat qəsəbəsində qeydə alınıb. Qəsəbə sakini, 1967-ci il təvəllüdü Səlim Qədir oğlu Əkbərov yaşadığı evdə özünü asıb. Onun özünə qəsd etməsinin səbəbləri hələlik məlum deyil.

Üçüncü intihar hadisəsi Suraxanı rayon Yeni Günəşli qəsəbəsində baş verib.

Qəsəbə sakini, 1954-cü il təvəllüdü Sevil Ələkbər qızı Babayeva özünü yaşadığı binanın 8-ci mərtəbəsindən, yataq otağının pəncərəsindən ataraq intihar edib.

Onun özünə qəsd etməsinin səbəbləri hələlik məlum deyil. Hər üç faktla bağlı cinayət işi başlanıb, araşdırma aparılır.

"Elm" tədris mərkəzi

MAGIC LANGUAGES

- Ali məktəblər xarici dillər
- kompyuter kursları
- Magistratura - dövlət qulluğu - məntiq
- 1.C. mühasibat - anbar - bank işi
- Məktəbə qədər həftədə 5 dəfə
- Sürücülük kursları (1 aya 100 AZN)

Ünvan: 1. «Neftçilər» metrosu 40 mert. R.Rüstəmov-44

Tel./Faks: (012) 421-10-46; 408-44-43;

Mob: (055) 660-60-95; (050)203-55-95

Ünvan: 2. «İnşaatçılar» metrosu 60 metr. «İran» klinikasının yan

Tel./Faks: (012) 434-88-28; 408-44-74;

Mob: (055) 660-07-05

Obama 15 yaşlı azərbaycanlı ilə görüşəcək

"Broadcom Masters" elm və mühəndislik müsabiqəsinin qaliblərindən olan Amerikada yaşayan 15 yaşlı azərbaycanlı məktəbli Məhəmməd Uğur prezident Obama ilə görüşəcək.

Təhsil Nazirliyinin mətbuat xidmətindən "Qafqazinfo"ya daxil olan xəbərə görə, bu yaxınlarda müsabiqənin qalibi olmuş 30 məktəblinin adları açıqlanıb. Yarışmanın final mərhələsi oktyabrın 24-29-da Vaşinqtonda keçiriləcək. Qalibi 75 min ABŞ dolları həcmində mükafat gözləyir. Məktəblilər Ağ evdə ABŞ prezidenti Barak Obama ilə görüşəcək və öz işləri barədə təqdimat edəcəklər.

Məhəmməd Uğur Florida ştatının Melburn şəhərində IX sinifdə oxuyur. Onun atası Uğur Abdulla Florida Texnologiya Universitetində riyaziyyat kafedrasının müdiri, professorudur. O, Bakı Dövlət Universitetinin məzunudur. Məhəmməd biotibb mühəndisliyi, deterministik və statistik analiz nominasiyası üzrə müsabiqəyə təqdim olunmuş tədqiqat işi riyaziyyatın tibb təbiiqi ilə bağlıdır. O, riyazi metodlardan istifadə etməklə ürək-damar xəstəliklərinin dəqiq diaqnozunu hazırlayıb. Məhəmməd təhsillə yanaşı idmanda da böyük uğurlar qazanıb. O, Amerika futbolu ilə də maraqlanıb. "Broadcom Masters" Amerikada orta məktəb şagirdləri üçün ən nüfuzlu elm müsabiqəsi hesab olunur. Orta məktəb şagirdlərinin elm, texnologiya, mühəndislik və riyaziyyat sahəsində təqdim etdikləri novator tədqiqat işləri ən nüfuzlu alimlər tərəfindən qiymətləndirilir.

"Broadcom Fond"u tərəfindən maliyyələşdirilən müsabiqə 2010-cu ildən keçirilir. Orta məktəb şagirdlərinin elm və mühəndislik sahəsində qabiliyyətlərinin stimullaşdırılması üçün fond 6 milyon dollar vəsait ayırır. Finalçılar (12 qız, 18 oğlan) ölkənin 13 ştatından olan 29 məktəbi təmsil edirlər. Onlar 300 yarımfinalçı arasında seçiliblər. Müsabiqədə ümumilikdə 2054 şagird iştirak edib.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

**Yazarımız
Tofiq
Yaqubluya
Azadlıq!**

Bu günlərdə gənc yazarların ANS-in efirində "Toylara yox!" kampaniyası ilə bağlı müzakirələrə qatılması birmənalı qarşılanmadı. Müğənnilərlə bu mövzunu müzakirə edən, zaman-zaman aparıcının laqeyd münasibəti ilə üzvləşən yazarları o verilişə qatıldıqları üçün qınayanlar oldu. Daha çox yayılmış fikir isə o idi ki, yazarlar ümumən müğənnilərlə o verilişə çıxılmama, milli efirdə hegemon olan bayağılığın tələsinə düşməməli idilər.

Bu məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"ın köşə yazarı Zamin Hacı sosial şəbəkədəki statusunda belə yazıb: "Kimdir günahkar? Yazarlarla manisların davasına baxdım. Manislar daha haqlı göründü mənə. Yazarlarımızda manislaşma getdikcə manislarımız yazarlaşıb".

Gənc yazar Kəramət Böyükçöl isə kult.az-dakı köşə yazısı sözügedən verilişə həsr edib və fikirlərini belə ümumiləşdirib: "Bir sözlə, mənə elə gəlir ki, Şərif Ağayar həmin verilişə getməli deyildi, getmişdisə, danışmaq üçün o qədər canfəşanlıq göstərməli deyildi, əgər mikrofon sevgisini ürəyində boğa bilmirdisə, yenə deyirmə, mikrofonu da götürüb danışa-danışa verilişi tərk etməliydi. O veriliş tərk olunmaqdan ötrü ölürdü".

Yazarlar isə bu mövzuda fərqli düşünürlər. Onların da müzakirələrdə tutduqları mövqə, söylədikləri fikirlərlə bağlı öz mövqeləri var.

Bizimlə söhbətində Şərif Ağayar bildirdi ki, ümumən yazarlar müğənnilərə bizim eradan xeyli əvvəl uduzub.

Yazarlardan ANS-ə cavab gəldi

Şərif Ağayar:
"Son qərarım
belədir:
getməməli
idim!"

Bu veriliş də onun bir göstəricisi idi: "Fikir verdinizsə, 3 qələm adamına bir mikrofona qarşı, hər manisa ayrıca mikrafon verilmədi. Bu görüntünün mistik semiotikası var".

Konkret sözügedən verilişə getməsi, bununla bağlı hər hansı peşmançılıq yaşayıb-yaşamaması ilə bağlı suala gəlincə, müsahibimiz bu sual üzərində çox düşündüyünü vurğuladı: "Çox variantlarımız oldu. Amma son qərarım belədir: getməməli idim! ANS-in azad yazarlara yumaşsaq desək yaxşı olmayan tav-

rı var.

Bu dünyanın hadisəsi deyil. 15 ildən çoxdur ki, belədir. Mən bunu bildiyim halda, getdim. Səbəblərim vardı özümə görə. Amma nəticə göstərdi

adamları. Beş-üç özünü yazar hesab edən orta istedadlı insanları. Ciddi heç nə deyil! Yaşasın yalnız Mir Şahinin Milli metr verilişi üçün seçdiyi adamlar!"

Mirmehdi Ağaoğlu:
"Aparıcı Kamran Həsənli müğənnilərin, şadlıq evlərinin tərəfini tutdu"

ki, səhv etmişəm".

Müsahibimizin sözlərinə görə, məsələyə ümumi baxanda isə müzakirələrin cəmiyyətə faydaları olub: "Bir az silkələndilər.

Başla düşməyənlər vəziyyəti başa düşdü. Ən azı uzun zaman efirdə o qədər boşboğazlar danışdı ki, camaatın marağı ölüb.

Şou proqramlar tamaşasını əldə saxlamaq üçün ədəbiyyat adamlarından istifadə edirlər. Etsinlər. Amma həm də onları aşağılayaraq yeni tendensiyaları inkar yolunu tuturlar. Yeni, bunlar mənasız

Verilişdə iştirak etmiş gənc yazar Mirmehdi Ağaoğlu isə bu məsələdə fərqli düşür. Onun fikrincə, Azərbaycan efir məkanında şou olmayan veriliş tapmaq çətinidir: "Neyləyəm ki, Opri Uinfri kimi verilişində kitabdan danışan, kitabı təbliğ edən aparıcımız yoxdur. Buna görə də təklifi dəyərləndirmək məcburiyyətində idik. Bundan başqa biz o verilişdə diqqəti sırf apardığımız kampaniyaya qarşı yönəltmək istəyirdik. Aparıcı Kamran Həsənli isə tərəfsizlik nümayiş etdirmək yerinə müğənnilərin, şadlıq evlərinin tərəfini tutdu. Çünki bizim ittihamlarımız çox sərt idi. Aparıcılıqdan başqa tamaşalıqla da məşğul olan Kamran Həsənli efir qaydalarını kənara qoyub üstümüze hücum keçdi".

M.Ağaoğlu hesab edir ki, bu prosesdə yazarlar uduzmayıb: "Sözümüzü dedik. Verilişin lap əvvəlindən yazıçıya, söz adamına qarşı o cür arzu olunmaz şəkildə davranan aparıcıya nə deyəsən ki? Bu barədə qəti qərarım yoxdur. Mən efirdə daha çox ədəbiyyat verilişlərinin müzakirə olunmasının tərəfdarıyam. Yəqin ki, belə veriliş olsa gəderəm".

□ Sevinc TELMANQIZI

Kimsə jurnalistə "məndən yazma" göstərişi verirsə...

Xalid Ağaliev: "Peşəkar media nəyi yazmalı, nəyi yazmamalı olduğuna özü qərar verməlidir"

Son iki gündə saytların, elektron KİV-lərin əsas mövzularından biri heç şübhəsiz ki, şou bizneslə bağlı oldu. Meyxanaçı Namiq Qaraçuxurlunun keçmiş həyat yoldaşının verdiyi müsahibə bir anda saytların baş xəbərini çevrildi. Sonuncu meyxanaçıdan necə ayrılmasının səbəbini, buna səbəkar olan şəxsin adı açıqladı, saytlar bunu "şok" başlığı ilə oxucuya təqdim etdilər. Az keçmədən N.Qaraçuxurlu da bu müsahibə ilə bağlı mövqeyini açıqladı. Amma bir qədər fərqli formada... Açıqlamaya diqqət edək: "Mən uşaq deyiləm, keçmiş keçmişdə qalıb. Mənim 36 yaşım var. Mənim həyatım özümü maraqlandırır. Mediada bu haqda gedən söz-söhbətlər ürək bulandırır, mənim sənətimə və adıma xələl gətirmək üçündür. Bu haqda artıq heç bir açıqlama vermək istəmirəm. Vaxtımı mənasız məlumatlarla sərf etmək fikrim yoxdu. Bu məsələ vaxtında mənə, yoxdusa da mənə. Mediadan da xahişim və istəyim odur ki, bu mövzuya birdəfəlik son qoysunlar. Bu dəfə də xoşxasiyyətli şəkildə yola verirəm. Bir daha bu cür məlumatlar yayımlasalar, başqa lazımı qaydada tədbirimi görəcəyəm".

Xalid Ağaliev

Açıqlamada diqqəti ən çox çəkən məqam heç şübhəsiz ki, sonuncu cümlələrdir. Yeni lazımı tədbirlərin görülməyi ilə bağlı xəbərdarlıq. Media bu günə qədər zaman-zaman belə xəbərdarlıq və hədəflərlə qarşılaşıb. "Məndən yazmayın, şəklimi çəkməyin", "Şəxsi həyatımı müzakirəyə çıxarmayın"... tipli sərt bəyanatları daha çox şou-biznes nümayəndələri və siyasətçilər səsləndirir. Əslində media bu məsələdə necə davranmalıdır? "Məndən yazma" sözü jurnalist üçün qanundurmu? Bu cür bəyanatlar hansısa halda nəzərə alınmalıdır?

Media Hüququ İnstitutunun eksperti Xalid Ağaliev hesab edir ki, heç kimin mediaya "bunu yaz, bunu yazma" göstərişi vermək haqqı yoxdur: "Medianın görevi toplumu ictimai önəmli olan olaylarla, rəylər, ideyalarla bağlı bilgiləndirməkdir. Bu baxımdan, peşəkar media nəyi yazmalı, nəyi yazmamalı olduğuna özü qərar verməlidir. Ancaq təbii ki, media mətbuat və ifadə azadlığının çərçivələrinin olduğunu heç zaman unutmamalı, şəxsi bilgilərin yayılması olayına hüququn işığında yanaşmalıdır. Hüquq belə durumlarda mediaya hansı yolları göstərir? Ümumilikdə, hüquqda şəxsi bilgilər 3 növdə təsniflənir. Bunlar ümumi həyat sahəsinə, özəl həyata və gizli həyat sahəsinə aid bilgilərdir. Gizli həyat sahəsinə daxil olan bilgilər demək olar ki, tamamilə toxunulmazdır, bu bilgiləri adətən "yataq otağı bilgiləri" də adlandırılır".

X.Ağaliev bildirdi ki, ümumi həyat sahəsinə aid bilgilər topluma açıq sayılan bilgilərdir. İctimai önəmi varsa media belə bilgilərin yayılmasına məhdudiyət qoymur: "İnsanların ailələri, dost-taşaqları ilə bölüşdükleri, özəl əlaqələrinə aid bilgilər, kimlə nişanlanmaları, ailə qurumları özəl həyat bilgiləri sayılır. Adı insanların bu növdən olan bilgiləri toplum üçün önəmli olmadığından medianın həmin bilgiləri yayması da doğru deyil. Ancaq tanınmış şəxslərin, ictimai fiqurların özəl bilgiləri açıqlana bilər. Bir nümunə ilə söyləyək: bir ictimai fiqur topluma ailə tövsiyələri verirsə, toplumu yönləndirmə imkanlarına sahibdirsə medianın həmin şəxsin özəl bilgilərini çək-çevir eləmə haqqı var".

□ Sevinc TELMANQIZI

Üç yetimin haqqını üç yüksək çinli məmur vermək istəmir

Vəkil İradə Cavadova Kərəm Həsənovdan, Hacıbala Abutalıbovdan və Əli Hüseynovdan prezidentə şikayət edir

Vəkil İradə Cavadova üç yüksək çinli məmurun özbaşnalığından prezidentə müraciət edib. Redaksiyamıza yolladığı müraciətində vəkil yazır: "Hüquqlarını təmsil etdiyim Rüksarə, Ülviyyə və Yüksəl Babayeva bacıları ataları Rasim Babayevdən vərəsəlik qaydasında Nərimanov rayonu, Nəvai küçəsi 24 ünvanında, ("Gənclik" metrostansiyası ətrafı) toplam sahəsi 136,7 kv.m olan restoranın mülkiyyətçisi olublar. Nəvai küçəsi 24 ünvanında yerləşən bu restoran 2000-ci ildən icarəyə verilir və 3 uşağın yeganə dolanışqı mənbəyi idi. İndiyədək adı çəkilən şəxslər təhsil alma yaşında olduqlarına görə bir yerdə işləmir, qohumlarının köməyi ilə yaşayıblar. Valideynləri 2000-ci ildə avtomobil qəzasında faciəvi şəkildə həlak olub.

Babayevlər ailəsinə məxsus həmin restoran preziden-

tin iqamətgahı tikilən zaman, 2009-cu ilin mayında tamami-

lə sökülüb. Lakin mülkiyyətçilər indiyə qədər başqa yerlə təmin olunmayıblar. Dövlət məmurları ilə 5 il davam edən müzakirələr heç bir nəticə vermir. Son bir il müddətində 2013-cü ilin noyabr ayından davam edən müzakirələrin nəticəsi olaraq Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi tərəfindən Babayevlər ailəsinə nəhayət ki, Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Salmani küçəsi 7 ünvanında 400 kv.m torpaq sahəsində yerləşən 120.3 kv.m

İradə Cavadova

bir-birlərinin üstünə atmaqla süründürməçiliyə yol verirlər və ölkə başçısını aldadırlar. Çünki həmin ərazinin köçü-

rülməsi üçün və müvafiq tədbirlərin görülməsi üçün prezidentə də məktub göndərilib. Amma görünür hansısa qüvvələr ya yazdığı məktubların hər hansı bir ünvan çatmasını əngəlləyir, ya da məmurlar vəzifələrini yerinə yetirmək istəmir. Odur ki, şikayətimi açıq şəkildə kütləvi informasiya vasitələrinin köməyi ilə dərc olunmasını xahiş edirəm".

İ.Cavadova qeyd edir ki, məsələ ilə bağlı Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin məsul işçisi Yusif müəllimlə, Bakı İcra Hakimiyyətinin başçısı Hacıbala Abutalıbovla, Prezident Administrasiyasının məsul işçisi Əli Hüseynovla şəxsi görüşləri olub. Məmurlar Babayevlər ailəsinə tez bir zamanda yerin verilməsi və sənədləşmənin aparılmasına vəd ediblər. Mart ayında baş tutan bu görüşlər zamanı verilən vədlərini məmurlar tutmayıblar. Vəkil hər dəfə "sabah əlaqə saxlayın" vədi verərək məsələnin həllini uzadırlar.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Siyasi açılımlar üçün yaradılan təşkilatın üzvləri danışdı - məqsəd...

İnsan Hüquqları Problemləri üzrə Birgə Qrupun təsisçiləri qəzetimizə müsahibə verdilər

Oktyabrın 22-də Azərbaycanda İnsan Hüquqları Problemləri üzrə Birgə Qrup yaradılıb. Rəsmilərin açıqlamalarından belə aydın olur ki, bu 2005-2008-ci illərdə siyasi məhbusların azad edilməsi üçün fəaliyyət göstərən İşçi Qrupun missiyasının bir qədər genişləndirilmiş formatıdır. Bir sıra ekspertlər iddia edirlər ki, bu qurum Qərblə Azərbaycan iqtidarı arasında böyük və prinsipli anlaşmanın təzahürüdür və ölkədəki böyük açılımların startı məhz bu qurum vasitəsi ilə həyata keçiriləcək. Qurumun vətəndaş cəmiyyətindən üzvləri, hüquq müdafiəçiləri Novella Cəfəroğlu, Səidə Qocamanlı və Səadət Bənənyarlı "Yeni Müsavat"ın qonağı olaraq bərpası prosesi və görülməli işlərlə bağlı suallarımıza cavablandırıblar.

- İşçi Qrupun yenidən bərpə edildəndə missiyası xeyli genişləndirilib. Sizcə, yeni format siyasi məhbus problemini bir qədər arxa plana keçirməyəcək ki?

Novella Cəfəroğlu:
- Xeyr. Mənim fikrimcə, bu qrupun əsas işi Azərbaycanda siyasi motivlərlə tutulan insanların azadlığa çıxması olacaq. Çünki dünya birliyinin Azərbaycandan əsas tələbi məhz bu insanların cəzadan azad edilməsidir. Ancaq beynəlxalq qurumlar Azərbaycandan həm də insan haqlarının durumu ilə bağlı digər məsələlərin həllərinə də istəyir. Bu gün məhkəmələrdə, digər rəsmi qurumlarda haqq pozulan minlərlə insan var. Bizə ən müxtəlif məsələlərlə bağlı müraciətlər olunur. Ona görə də biz bu işi paralel aparmağı düşünürük.

- Yeni sizin üçün prioritet siyasi məhbuslar olacaq?

Novella Cəfəroğlu:
- Birmənalı. Ancaq cəmiyyət onu da bilsin ki, biz Azərbaycanda haqq pozulan hər bir insanın yanında olacağıq.

Səidə Qocamanlı:
- Məncə, qrupun adına aydınlıq gətirməyə ehtiyac var. Mediada yanlış olaraq İnsan Haqları üzrə İşçi Qrup yazılır. Qurumun adı İnsan Hüquqları Problemləri üzrə Birgə Qrupdur. Çox təəsüflər olsun, bu gün kimlərsə bu adı təhrif edərək fərqli şəkildə yorumlamağa çalışır. İnsanların fikrini yanlış istiqamətlərə yönəltmək kimsə, nəyə lazımdır? Biz bu adla ona görə razılaşdıq ki, bu, bizə geniş fəaliyyət üçün imkanlar yaradacaq. Bu format bizə imkan verəcək ki, bu gün həbsdə olan insanlarla yanaşı azadlıqda olub haqq tapdınanları da müdafiə edək. İndiyə qədər bizə edilən müraciətlərlə bağlı biz rəsmi qurumlara çıxma bilmirdik, imkan yaratmırdılar, imkan yaradılanda da məsələlərin həlli çox uzun zaman alırdı. Bu qurum bizə müraciətləri rəsmi qaydada birbaşa həlləməyə asılı olan qurumların nümayəndələrinə təqdim etmək imkanı verir. Üstəlik bizim şikayətləri Prezident Administrasiyasına çıxar-

maq imkanlarımız da yaranıb. Əlimizdə Azərbaycan məhkəmələrinin bəzi qərarları ilə bağlı çoxlu sayda şikayət var, mülkiyyət hüququ pozulanların, rəsmi orqanlarda süründürməçiliklə üzləşənlərin şikayətləri var. Ümid edirik ki, biz mərhələ-mərhələ bu problemlərin həlləsinə nail olacağıq.

- Qurumda Avropa Şurasını Aleksandr Gessel təmsil edir. Onun missiyası nədən ibarət olacaq? Cənab Gessel sizinlə bərabər Avropa Şurasının azad edilməsini istədiyi məhbusların müdafiəçisi kimi çıxış edəcək, yoxsa, qurumdaxili dialoqu passiv müşahidə edəcək?

Novella Cəfəroğlu: "Hətta "içəridə" 1 nəfər siyasi məhbus varsa, demək, o ölkədə siyasi məhbus problemi var və o həlləməlidir"

Səidə Qocamanlı: "Azərbaycanda insan haqları ilə bağlı problemlərə görə səmimi narahatlıq keçirənlər qurumun bərpasına ancaq sevinə bilər"

Səadət Bənənyarlı: "AŞ-nın bu məsələdə bir marağı var - Azərbaycanda insan haqları ilə bağlı problemlər həllənsün"

Səadət Bənənyarlı:
- Bu qrup vətəndaş cəmiyyəti ilə hökumət strukturları arasında dialoq üçün yaradılıb. Aleksandr Gessel bildiyiniz kimi, birbaşa AŞ baş katibi Torbörn Yaqlandin nümayəndəsidir. AŞ-nın bu məsələdə bir marağı var - Azərbaycanda insan haqları ilə bağlı problemlər həllənsün. Həm də söhbət yalnız siyasi məhbuslardan yox, geniş kontekstdə insan haqlarından gedir. Təbii, Aleksandr Gessel

qrupda öz təşkilatının maraqlarını müdafiə edəcək.

Novella Cəfəroğlu:
- Məncə, Aleksandr Gesselin əsas missiyası siyasi məhbusların azad edilməsi ilə bağlı olacaq. Çünki bu qrupun bərpasını vacib edən məsələ məhz siyasi məhbus problemdir. Bu həm bizim, həm də dövlət strukturlarının məsuliyyətini daha da artırır. Aleksandr Gessel AŞ baş katibinin birbaşa nümayəndəsidir. Biz illərdə Avropa Şurasında Azərbaycandakı siyasi məhbusların azad edilməsi tələbləri ilə çıxış edirik. Dəfələrlə cənab Yaqlandla bu haqda müzakirələrimiz olub. Çox yaxşı ki, Avropa Şurasının təşəbbüsü, Azərbaycan tərəfinin də dəstəyi ilə belə bir dialoq başlayıb. Həm Avropa Şurasının, həm də bizim əsas tələbimiz siyasi məhbusların azad edilməsi prosesinin tezləşməsidir.

Səidə Qocamanlı:
- Birgə Qrup ümumiyyətlə Azərbaycan gündəmində insan haqları ilə bağlı hansı problem

gündə siyahını dəqiqləşdirəcəyik. Biz çalışırıq ki, içəridə siyasi motivlərlə həbs edilən heç kim qalmasın. Hətta "içəridə" 1 nəfər siyasi məhbus varsa, demək, o ölkədə siyasi məhbus problemi var və o, həlləməlidir.

- Qurumda təmsil olunan vətəndaş cəmiyyəti institutları təmsilçilərinin siyasi məhbuslarla bağlı siyahıları fərqlidir. Bu məsələ necə tənzimlənəcək? Yeni ortaq siyahı yaradılacaq?

Səidə Qocamanlı:
- Siyahı bizim ən ağırlı məqamımızdır. Mən bunu deməyə bilmərəm. 2001-ci ildə Azərbaycan Avropa Şurasına daxil olanda ölkədən quruma çoxlu sayda siyasi məhbus siyahıları göndərildi. Hüquq müdafiəçiləri arasında parçalanma indi baş verməyib. O zaman da ciddi fikir ayrılıqları var idi. Mən ad çəkmək istəmirəm, çünki həmin adam əziyyətli bir durumdadır. Allah qapısını açsın. Ancaq insan haqları ilə bağlı Azərbaycanın ortaq siyahısı həmin şəxsin güdazına getdi. O zaman 716 nəfərlik siyahı hazırlanmışdı. Avropa Şurasının Azərbaycandakı nümayəndəliyi siyahılar arasında çəş-baş qalmışdı. Ölkədəki bütün diplomatik korpusun iştirakı ilə bizi toplayıb rəyimizi soruşdular. Biz dedik ki, 716 nəfərlik siyahı ilə razıyıq. Yalnız həmin şəxs o siyahıya etiraz etdi. Həmin vaxtdan da Azərbaycanda siyasi məhbus problemi ilə bağlı alternativ siyahı problemləri başladı, indiyə kimi də davam edir. Bu gün Rəsul Cəfərovun hazırladığı siyahıda 98 nəfərin adı var. Həmin siyahı Leyla Yunusla da razılaşdırılıb. Son əfv fərmanı ilə 4 nəfər azad edilib, 1 nəfər şərti azadlığa buraxılıb. Bundan sonra siyahıya daha 2 nəfər əlavə olunub. Bu siyahı müdafiə edənlər deyir ki, müraciətlər çoxdur, müzakirələrdən sonra bu siyahı genişləndiriləcək. Bu insanlar bilmirlər ki, Avropa Şurasının siyasi məhbus hesab ediləcək şəxslərlə bağlı kriteriləri var? 2001-ci ildən biz bu kriterilərlə işləyirik. Bizim siyahımızda 37 nəfər var idi. Onlardan 28 nəfərin işi bütün məhkəmə instansiyalarını keçib. 28 nəfərdən 4-ü sonuncu əfv fərmanı ilə cəzadan azad edildi. Qaldı 24 məhbus və 11 istintaq altında olan şəxs.

- İntiqam Əliyev, Rauf Mirqədir, Leyla və Arif Yunuslar, Rəsul Cəfərov bu siyahıda varmı?

Novella Cəfəroğlu: Əlbəttə var. Bu 24 nəfər içərisində əlavə şəxslər var ki, Avropa Məhkəməsi onların cəzadan azad edilməsi haqqında qərar çıxarıb. Söhbət İlqar Məmmədovdan və Əli İsmayıldan gedir. Bəziləri artıq cəzalarının çox hissəsini çəkib, bir neçəsi ağır xəstədir, bir neçəsi əfv üçün müraciət edib. Çox güman, biz yaxın 2

rumdan 1 nəfər də onun müdafiəsinə qalxmadı. Nə Arzu Abdullayeva, nə Mirvari Qəhrəmanlı, nə də digərləri. Çünki onun nə üçün çalışdığı hər kəs bilir. Avropa Şurasının təmsilçisi onun davranışlarından təəsüfləndiyini dedi. Ümumiyyətlə Azərbaycanı sevməyən insan mənim üçün azərbaycanlı deyil. Bu gün Avropa Birliyinin Bakı nümayəndəliyində görüşdük. Orada qurumun təmsilçisi çox gözəl bir söz dedi. Dedi ki, hər kəs öl-kəsi üçün can yandırmaqdır. Ancaq bu can yandırmaq daim öl-

- Siyahılar uzlaşdırılan zaman kimlərin qalmasını israr edəcəksiniz?

Səadət Bənənyarlı: 24 nəfərin 24-nün də.

- Qurumun yaradılması zamanı etirazlar da oldu. Konkret sizinlə bağlı Avropa Şurasına müraciət edilib. Bu nə kim təşkil etmişdi?

Novella Cəfəroğlu: Bizim bu prosedən xəbərimiz var. Təşkilatçılar təbii, siyasi məhbus məsələsinə özlərinin xırda, maddi maraqları çərçivəsindən baxırlar. Məhbusların içəridə kompüterdə sənəd tərtib etmək imkanları yoxdur. Onlara hazır yazılı sənədlər göndərilir və onlar öz imzalarını atırlar. Bircə Tofiq Yaqublunun ərizəsi əl yazılı ilədir. O indi içəridədir və onunun tezliklə azad edilməsi üçün çalışırıq. İnşallah, o azadlığa çıxar, biz onun bu addımı kimin təklifi ilə atdığına öyrənərik. İnanıram ki, Yaqublular ağır günlərində bizim onlara görə kimlərin qapısını döydüyümüzü unutmayıblar. Bir də biz insanların şəxsi münasibətlərə görə müdafiə etmirik. Siyahımızda şəxsən tanımadığımız, ancaq haqq tapdığını əmin olduğumuz insanlar var. Biz ayrı-seçkilik salmırıq. Bu işin təşkilatçılarna demək istəyirəm ki, nə mən, nə Səidə xanım, nə də Səadət xanım siyasi məhbuslarla bağlı heç vaxt, heç yerdən 1 manat da olsa qrant almamışıq. Ancaq bu gün cəmiyyətdə bizim dostaqxanadan azad edilməsinə nail olduğumuz, haqqını bərpə elədiyimiz minlərlə insan var. Xədicə İsmayıllı iddiaları sadəcə gülüncdür. Qurumda təmsil olunmur deyə, qara yaxmaqda davam edir. Belə çıxır, özü təmsil olunsaydı qurum haqqında müsbət danışacaqdı. O bizim üçün müsbət etiraz edir. Ancaq onun namizədliliyinə hökumət təmsilçiləri etiraz edəndə qu-

kənə qara yaxmaq olmamalıdır, can yandırmaq problemlərin həlləsinə çalışmaqdır ki, ölkə ibrəllənsin.

- Quruma həmsədr seçilənlərin ikisi də hökumət tərəfdəndir. Sizə həmsədrlik təklif edilsə də bundan imtina etmişiz? Səbəb nədir?

Səadət Bənənyarlı:
- Həmsədrin heç bir üstünlüyü yoxdur. O, sadəcə toplantını aparır.

Novella Cəfəroğlu:
- Səadət xanım katibliyə seçilib. Onlar da texniki məsələlərin həlləsinə çalışmaq olacaq. Bizim işimiz haqqı pozulan insanlarla bağlı bütün sənədləri toplamaq, sistemləşdirmək və hökumətə onların pozulan haqqının bərpası üçün müraciətlər etməkdir. Bununla da məşğul olacağıq.

- Qarşıda Konstitusiyaya Günü, Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü gəlir. Bu tarixlərdə əfv fərmanları olacağını gözləyirsinizmi?

Səidə Qocamanlı:
- Açıq, 12 noyabr Konstitusiyaya Gününe qısa zaman qaldığı üçün yeni fərman imzalanacağı inandırıcı görünür. Ancaq 31 dekabrda bağlı ümidlərimiz böyükdür. Biz bu ilin sonuna qədər Azərbaycanda siyasi məhbus probleminin həlləsinə çox ümid edirik. Çox istərdik ki, Avropa Şurasının 2015-ci ilin qış sessiyasında Azərbaycan bu problemi birdeflik həllədiyi üçün digər ölkələrə nümunə göstərsin.

□ **Aygün MURADXANI**
Foto: "YM"

Oktyabrın 25-i saat 10-da Müsavat Partiyası Məclisinin toplantısı olacaq. Toplantıda Məclisə boş qalan yerlərə, MNTK-ya və Divana seçkilər keçiriləcək. Müsavat Partiyasında qurultaydan sonrakı dövr ərzində gedən proseslər Məclisin toplantısının maraqlı keçəcəyini söyləməyə əsas verir. Oktyabrın 23-də Müsavat başqanı Arif Hacı ilə onun kabinetində görüşüb, qurultaydan sonra partiyada gedən proseslər, irəli sürülən iddia və ittihamlar, gözləntilər barədə suallarımızı ünvanladığımız.

(Əvvəli ötən sayımızda)

- Qubad İbadoğlu demişdi ki, ona Məclis sədri seçilməyə razı olmağı təklif ediblər, lakin qəbul etməyib. Qubad bəyə bu cür təklifi siz vermişiniz, yoxsa başqa şəxs tərəfindən təklif olub?

- Təklidə, partiyanın ayrı-ayrı rəhbər şəxslərinin arasında gedən müzakirələr haqqında mətbuata açıqlamaları vermək istəmirəm. Eyni zamanda partiyanın hər hansı bir üzvünə partiya da hər hansı bir mövqeni tutmanın təklif olunmasında bir qəbahət də görmürəm.

- Qurultaydan bir aya yaxın vaxt keçib. Bu müddətdə hər kəs mövqeyini ortaya qoydu. Xüsusən keçmiş opponentləriniz mövqelərini sərgilədilər. Onların sırasında hansının mövqeyini, davranışını düzgün, konstruktiv davranış sayırsınız?

- Müsavat Partiyası üzvlərinin 90 faizindən çoxu partiyadakı bu təftişçilik əhval-ruhiyyəsini pisləyir. Açıq, məndən də, partiyanın digər strukturlarından da bu məsələlərlə bağlı sərt tədbirlər həyata keçirməyi tələb edirlər. Ancaq düşünürəm ki, bu gün Müsavat Partiyasının qurultayının nəticələrini şübhə altına alan adamların bir çoxu yanlış məlumatlar əsasında belə mövqedədirlər. Ona görə də biz hər bir partiya üzvü ilə təmasda olaraq onlara qurultay, qurultaydan əvvəl gedən proseslər haqqında həqiqətləri çatdırmağa çalışırıq. Düşünürəm ki, bu proses yekunlaşanda partiyanın qurultayının qərarlarını şübhə altına alanların sayı bir neçə nəfərlə məhdudlaşacaq.

- Rayon təşkilatları ilə əlaqələr nə yerdədir. Xüsusən də Tovuz rayon təşkilatında məlum istefa hadisəsindən sonra rayon təşkilatları ilə iş aparılırmı?

- Bizim həmişə Müsavat Partiyasının yerli strukturları ilə sıx təmaslarımız olub. Bu təmaslar indi də davam

şəcəyini düşünmək sadəlövlülük olardı. Həm də Müsavat Partiyasının başqanı vəzifəsi Azərbaycan siyasətində çox mühüm vəzifələrdən biridir. Hesab edirəm ki, Azərbaycan Respublikasının prezidenti vəzifəsindən sonra ən yüksək siyasi vəzi-

Qəmbər kimi təcrübəli bir siyasətçi ilə də demək olar ki, hər gün bir neçə saat ərzində məsləhətləşmələr aparıram.

- Müsavatdan kənar olan bir sıra siyasətçilər, yazarlar tərəfindən çağırışlar oldu ki, İsa Qəmbər tə-

və şəxsən sizin barənizdə xoş sözlər ifadə edib. Həminin deyib ki, Müsavat Partiyasından üzvlük üçün dəvət olsa, müsbət dəyərləndirəcək. Hətta deyilənlərə görə, Şakir bəyə Müsavatda vəzifə də veriləcək. Şakir Abbasovun Müsavat

AXCP-yə dəyən zərbələr bütövlükdə həm həmin partiyaya, həm də demokratik düşərgənin aparıcı qüvvələrindən biri olan Müsavat Partiyasına dəyən zərbələrdir.

- Dediniz ki, Müsavatda strukturlaşma prosesi

"İsa Qəmbər proseslərin içindədir, heç kəsin narahatçılığına əsas yoxdur"

Arif Hacı: "Bu proses yekunlaşanda qurultayın qərarlarını şübhə altına alanların sayı bir neçə nəfərlə məhdudlaşacaq"

"Müsavat Partiyasında strukturlaşma prosesi başa çatdıqdan sonra Azərbaycan müxalifət qüvvələrinin birgə fəaliyyətinə nail olmaq üçün növbəti bir cəhd etmək niyyətindəyəm"

edir. Qurultaydan sonra bəlkə bir qədər də intensivləşib. Partiya strukturlarında partiyanın ümumi ideoloji-siyasi xəttini dəstəkləyən təşkilatların sayı yüz faizə yaxındır.

- Belə mənzərə yaranıb ki, qurultaydan əvvəlki bir-iki ayda və qurultaydan sonrakı dövrdə Müsavatın başı daxili məsələlərə qarşı. Ona görə də Müsavat həmişə üzdüyü böyük siyasət okeanından sanki kənardadır. Kapitan kimi Müsavat gəmisini yenidən siyasət okeanına döndərmək nə vaxt baş verəcək?

- Mən Müsavat Partiyasında indi gedən prosesləri bəzi fəsadlar istisna olmaqla normal proseslər hesab edirəm. Çünki iyirmi ildən artıq Müsavata rəhbərlik etmiş şəxslər yeni şəxslərlə əvəz olunur, partiya başqanı da daxil olmaqla, təşkilatın rəhbərliyinə yeni adamlar gəlir, idarəçilik üsullarında yeni metodların tətbiq olunacağı gözlənilir. Partiyanın strukturlarında təmsil olunmuş bir çox şəxslər indi partiya strukturlarında təmsil olunmur. Belə bir prosesin, belə bir keçidin ağrısız ötü-

fedir. Təbii ki, belə olan halda bu məsələ nə iqtidarın, nə müxalifətdə olan opponentlərimizin, eyni zamanda Müsavat Partiyasının içində partiyanın gələcək inkişafını fərqli görən insanların narahatlığı, təsirləri olmadan ötüşə bilməzdi. Oktyabr ayı Müsavat Partiyası üçün strukturların formalaşması ayıdır. Oktyabrın sonunadək biz strukturların formalaşmasını başa çatdıracağıq. Noyabr ayından sizin təbirinizcə desək, siyasət okeanına qayıdacağıq.

- İsa Qəmbərlə qonşu kabinetlərdə əyləşirsiniz. Baş verənlərlə, iddialarla, yaranmış vəziyyətlə bağlı İsa Qəmbərlə müzakirələr, məsləhətləşmələr aparırsınız, İsa bəyin tövsiyələrini dinləyib nəzərə alırsınız?

- Mən ümumiyyətlə, məsləhətləşməyə meyilli adamam. Hətta 3-5 yaşlı coquqlarla belə, hansısa məsələləri məsləhətləşməyi özümə rəva bilərəm. Müsavat Partiyasında, onun qərarlarında fəaliyyət göstərən insanlarla daim təmasdayam və bütün məsələləri müzakirə edirik. Təbii ki, İsa

"20 ildən artıq Müsavata rəhbərlik etmiş şəxslər yeni şəxslərlə əvəz olunur, partiya başqanı da daxil olmaqla, partiya rəhbərliyinə yeni adamlar gəlir, idarəçilik üsullarında yeni metodların tətbiq olunacağı gözlənilir"

cili prosese müdaxilə etməlidir, yoxsa partiya dağıla bilər. Bu cür çağırışlara münasibətiniz necədir?

- İsa Qəmbər proseslərdən heç vaxt kənarlaşmayıb, proseslərin içindədir. Heç kəsin narahatçılığına əsas yoxdur. Müsavat Partiyasının qurultayı öz iradəsi ilə mənə başqan seçib və Müsavat Partiyasının başqanına aid olan bütün gördümləri layiqincə yerinə yetirəcəyəm. Yaxın aylarda həm Müsavat Partiyası üzvləri, həm də bütün Azərbaycan cəmiyyəti bunun şahidi olacaq.

- Bir neçə gün öncə AXCP sədrinin müşaviri Şakir Abbasov partiyadan istefa verdi. Şakir Abbasov "Yeni Müsavat"a müsahibəsində Müsavat Partiyası

oktyabrın sonunda başa çatacaq. Bu proses başa çatdıqdan sonra müxalifət partiyaları ilə əməkdaşlıq məsələləri ilə bağlı nə düşünürsünüz, əməkdaşlıq, müttəfiqlik istiqamətində hansısa addımlar atılacaq?

- Seçki kampaniyası dövründə verdiyim bütün vədlərə sadıqəm. Azərbaycan demokratik qüvvələrinin bir arada olmasının tərəfdarıyam. Bizim müttəfiqliklə bağlı təkliflərimizin qəbul edilməsinə baxmayaraq, Müsavat Partiyasında strukturlaşma prosesi başa çatdıqdan sonra Azərbaycan müxalifət qüvvələrinin birgə fəaliyyətinə nail olmaq üçün növbəti bir cəhd etmək niyyətindəyəm.

- Siz başqan seçildəndən sonra neçə illər idi Müsavatla münasibətlərinizə soyuqluq hökm sürən Ümid Partiyasının Müsavatla bağlı mövqeyində bir istiləşmə hiss olunur. Partiyanın sədri sizə dərhal təbrik ünvanladı. Ümid Partiyası ilə də münasibətlər qurulacaqmı?

- Hələ Müsavat Partiyasının qurultayından əvvəl Azərbaycanda siyasi mətbuələr və demokratiya mövzusunda bir dəyirmi masa yaradılıb, orada siyasi partiyalar iştirak edir. Orada KXCP, Ümid, Xalq və digər partiyalarla yanaşı Müsavat Partiyası da funksional əməkdaşlıq şəraitində fəaliyyət göstərir. Hazırda Müsavat Partiyasının Ümid və ya hər hansı digər partiya ilə müttəfiqlik münasibətlərinin qurulması barədə məsələ müzakirə olunmur.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

"AXCP-nin Müsavat Partiyasına münasibətindən asılı olmayaraq, o təşkilat daxilində gedən bəzi proseslər məni narahat edir və hesab edirəm ki, müxalifət partiyalarından biri olaraq, AXCP-yə dəyən zərbələr bütövlükdə həm həmin partiyaya, həm də demokratik düşərgənin aparıcı qüvvələrindən biri olan Müsavat Partiyasına dəyən zərbələrdir"

Putin böyük Avrasiya imperiyasını yaratmaq və Rusiyanı global təsirli həlledici faktora çevirmək kimi iddialı planları, belə görünür, uğursuzluğa düşür olacaq. Ayrı cür ola da bilməz, çünki zaman başqa, dünya başqa, Rusiya özü də başqadır. Ona görə ki, belə arxaik imperiya planları və bu planları pirat üsullarla həyata keçirmək müasir dünyanın ruhu, reallıqları və tələbləri ilə daban-dabana ziddiyyətdədir. Putin Çar və ya Sovet imperiyasını yeni formatda bərpa etmək kimi özünün sayıqlama-ideyası ilə böyük "islam xilafəti" yaratmaq kimi irreal ideya ilə yaşayan İŞİD liderlərini xatırladır. Hər iki olay bu gün anaxronizm kimi fiaskoya məhkum olsa da, sivil bəşəriyyət üçün ciddi problemə çevrilib.

Zəfər QULİYEV,
politoloq

Putin ən azı 50 il gecikib

Kremlin indiki başçısı bir vaxt heydən düşmüş Xruşşovun yerində olsaydı, Allah bilir, dünyanın hazırkı düzəni və sonrakı taleyi necə olardı...

***
"Rus torpaqlarının toplanması" və Avrasiya imperiyasının qurulmasına Putin Ukraynadan başlamaq qərarına gəldi, çünki bu ölkə olmadan Moskvanın "velikoderjav" planları ciddi perspektivə malik ola bilməzdi. Ancaq Kırımın ilhaqına və Ukraynanın cənub-şərqində separatçı yanğına rəğmən, Kremlin "hərbi-siyasi avantürası" cızdığı hədəfə çatmadı. Kiyevin üzünü Avrasiya Bitliyinə döndərmək Moskva müəssər olmadı və artıq çətin ki, müəssər olsun.

Üstəlik, Ukraynada özünün ekspansionist hərəkatları ilə Moskva Avrasiya inteqrasiya layihələrinin cəlbəciliyini heç endirib, dünyanı və postsovet ölkələrini əməllicə qorxutdu. İndi hətta Moskvanın müttəfiqləri Belarus və Qazaxıstan da həmin Avrasiya Birliyində özlərinin iştirakı ilə bağlı perspektiv barədə xeyli dərəcədə şübhə və ehtiyatla danışıq, altdan-altdan geri çəkilmək yolları arayırlar.

Azərbaycana gəlincə, nə siyasi, nə də iqtisadi nöqtəyi-nəzərdən o, qətiyyətlə Avrasiya Birliyinə üzvlükdə maraqlı deyil. Moskvanın ısrarlı təzyiği və guya işğal altındakı 7 rayonun qaytarılacağı haqda vədləri Bakını sadəcə olaraq, imkanların zondajı və vaxt udmaq üçün ehtiyatlı danışıqlara, yaygın cavablara sövq edir. Ancaq strateji perspektivdə Kremlin heç bir aldadıcı vədi Azərbaycanı hər hansı ciddi formalaşma və inkişaf perspektivi olmayan Rusiya imperiyasının ağışına qayıtmağa yönəlmiş addıma məcbur edə bilməz, etməməlidir.

İş ondadır ki, Rusiyaya həmişə gücünün yetmədiyi dünya hökmanlığı ideyası hakim olub. Konstantinopolu (indiki İstanbul -red.) "qaytarmaq" və "Üçüncü Roma" statusuna əbədi iddialar, Dublindən başlayıb Vladivostokda bitən böyük Avrasiya imperiyası kimi cürbəcür layihələr, ümumdünya "qırmızı inqilablar"ın təşkilinə yönəlmiş ısrarlı və əbəs cəhdlər, "Amerikaya çatmaq və onu keçmək" kimi daimi və ele də əsaslandırılmayan çağırışlar - bütün bunlar çoxdan Rusiya siyasi mental şüurunun toxumasına hörülüb və vaxtaşırı Kreml liderlərini yeni imperiya avantüralarına ilhamlandırır.

Etiraf etmək lazımdır ki, ötən əsrlərdə - nə vaxt ki, ölkələr liderlik ambisiyaları bir ele

SSRİ həm heyran edirdi, həm də qorxudurdu.

O vaxt ABŞ və SSRİ-dən savayı dünya liderliyinə başqa namizədlər yox idi. Çin əsasən aqrar ölkə idi və təzə-təzə atom silahının yaradılmasını mənimsəyirdi. Üstəlik, Xruşşovun Stalin şəxsiyyətinə pərəstişi ifşa etməsinədək Pekin Sovet İttifaqının sadıq müttəfiqi kimi qalır və bütövlükdə Moskvanın iradəsinə itaət göstərirdi.

nasibətlər pozulmazdı. Üstəgəl, Kreml dost Çinin köməyi ilə Uzaq Şərqdə geosiyasi və hərbi müdaxiləni genişləndirirdi.

Digər mühüm oyunçu, müasir anlamda nüfuzlu faktor olan Avropa Birliyi isə o halda heç yerli-dibli olmaya bilirdi. Avropa o zaman dağıdıcı müharibədən sonra təzə-təzə özünə gəlirdi və üstəlik, o, olduqca dağınıq idi - Şərqi (sosialist) və

olaacaq Avrasiya yaradılmasına yönəlmiş təmtəraqlı ideyası üçün öz niyyətini sınaqdan çıxarmaq baxımından tam bir zəmin mövcud idi. O vaxt ona bu söylərinə Karib böhranı ilə qorxudulan və Vyetnam müharibəsinə cəlb olunan ABŞ çətin ki, mane ola bilirdi.

Bundan əlavə, həmin dövrdə Putin Rusiya imperiyasının başında dursaydı, öz hədəflərinə çatmaq yolunda qara

caqdı. Həmçinin, sanksiyalara görə əsəbiləşməyə və Qərbi onların tətbiqindən imtinaya təşviq etməyə də lüzum qalmazdı.

***

"Dəmir pərdə" ilə qorunan SSRİ xeyli dərəcədə muxtar və müstəqil xüsusi dünya idi. O, özü özü üçün yaşayırdı və faktiki surətdə kənardan hər hansı sanksiyaya iradəvi deyildi. Neft, qaz, silah və ideologiya ticarəti

Minval.az

işlərin çoxundan azad olardı. Belə ki, Kiyevi, Bakını, Tiflisi və s. ümumi işdə iştirakı məcbur və sövq etmək lazım olmazdı - onlar onsuz da Moskvanın əlinin altında idilər. Kırımı zəbt etməyə və ya Dağlıq Qarabağda, Dnestriyanı bölgədə, Abxaziya və Cənubi

həmin dövrdə stabil inkişaf və başqa ərazilərə ekspansionist genişləndirməkdən ötrü Moskva üçün möhkəm baza rolunu oynayırdı.

O illər bir qədər sonra SSRİ-nin çöküşünə gətirmiş enerji daşıyıcılarının qiymətləri ilə global manipulyasiya kimi effektiv alət böyük siyasətdə hələ tətbiq olunmurdu və Xəzər və Sibirin nəhəng enerji resurslarına malik Moskvanın özü bu alətdən bir çox ölkələrə qarşı yararlanırdı.

***

Bəli, həmin dövrdə sovet "qırmızı imperiyası" və "qırmızı ideologiyası"nın imici dünyada hələ Stalin repressiyalarının miqyası haqda işfəddici faktlarla qəti şəkildə korlanmamışdı. Moskvanın ərəb dünyasında (Nəcəp və s.), Afrikada, Latın Amerikasında, Yaxın və Uzaq Şərqdə hələ çoxlu dost-müttəfiqi var idi. Bir sıra inkişaf etməkdə olan ölkələrdə, hətta Avropanın özündə abh-havarı solçu qüvvələr müəyyən edirdi. Bax, Rusiyanın velikoderjav imperiya ambisiyaları üçün Putin tipli yeni bir Stalin məhz onda gərəkdir.

Bu gün isə belə bir "marka" artıq işləmir: zira, zaman və dünya kəskin şəkildə dəyişib. Rusiyanın özü də daha həmənki deyil, bütünlüklə xarici dünyadan asılıdır və sanksiyalara qarşı olduqca həssasdır. Bu gün Putin özünün neoimperiya kursu ilə - bir anaxronizmdir və uğurlu perspektivdən məhrumdur. Əgər Rusiyanın imperiya tarixinə ikinci dəfə təkrarlanmaq qisməti varsa, onda bu, əzəmətli faciə yox, artıq fars, komediya şəklində olacaq.

"Putin Çar və ya Sovet imperiyasını yeni formatda bərpa etmək kimi özünün sayıqlama-ideyası ilə böyük "islam xilafəti" yaratmaq kimi irreal ideya ilə yaşayan İŞİD liderlərini xatırladır..."

Olaydı o zaman hakimiyyətdə Putin, əlbəttə ki, Stalin şəxsiyyətinə pərəstişin heç bir işfəsi baş verməzdi, əksinə, Stalin kursunu o, yeni energetika ilə zənginləşdirərdi, Çinlə də mü-

Qərbi Avropa, həmçinin, neytral ölkələr qrupuna bölünmüşdü.

Bir sözlə, Putin üçün, onun Dublindən Vladivostokdakı vahid və Moskvanın təcəlliyində

Osetiyada separatçı oyunlar təşkil etməyə vaxt və güc sərfinə də gərəkdir qalmazdı - çünki bütün bu ərazilər vahid və Moskvanın idarə olunan coğrafiyanın tərkib hissələri ola-

Ümid Partiyası sədrinin Beynəlxalq əlaqələr və strateji məsələlər üzrə sədr müavini, Avropa Azərbaycan Hərəkatının prezidenti Ramin Hacılı suallarımızı cavablandırır. R.Hacılı ilə söhbətimizi oxuculara təqdim edirik.

- Demokratik İslahatlar Partiyasından Ümid Partiyasına gəldiniz. Ümid Partiyasında sizi nə cəlb etdi ki, bir müddətlik müstəqil fəaliyyətdən sonra orda təmsil olunmaq qərarını verdiniz?

- Azərbaycan vətəndaşları və media quruluşları ilə münasibətlərdə, müzakirələrdə həmişə səmimi olmaq vacibdir. Çünki insanın gələcək planları, iddiası varsa, yalan danışmaq haqqı yoxdur. Buna görə də hər şeyi olduğu kimi deyəcəyəm. Demokratik İslahatlar Partiyasındakı yeddi illik fəaliyyətim zamanı çox böyük uğurlar qazandım. Buna səbəb partiyanın sədri Asim Mollazadə ilə aramızda olan yaxşı və doğru münasibətlər olub. Lakin sonradan ölkəmizdə baş verən proseslər onu göstərdi ki, həm ictimai, həm də siyasi fəaliyyətlə məşğul olmaq çətindir. Belə qərara gəldim ki, müstəqil fəaliyyət göstərim. Bu baxımdan Azərbaycan Avropa Hərəkatının prezidenti kimi ictimai fəaliyyətlə özümü ifadə etməyə çalışdım. Biz bunu Asim Mollazadə ilə müzakirə də etdik. O, qərarıma hörmətlə yanaşdı. Mən on ay müstəqil fəaliyyət göstərdim. Bu bir sınaq oldu və aydınlaşdırdım ki, Azərbaycandakı mövcud vəziyyətdə hər hansı siyasi institutsuz aktiv fəaliyyət göstərmək mümkünsüzdür. Hər bir mövqə nümayiş etdirən şəxs tək ictimai yox, həm də siyasi və digər mövzularda toxunmaq azadlığını özündə saxlamaq istəyir. Mən də öz bilik və bacarıqlarımdan çıxış edərək ölkəmin həyatında, həm iqtisadi, həm siyasi, həm mədəni, həm də ictimai mövzularda fikirlərimi açıqlamaqdan heç zaman çəkinməmişəm. Eyni zamanda gənc yaşlarımdan marağım və sonradan aldığım təhsil siyasi sahə üzrə olduğu üçün cəmiyyətimiz üçün bu sahədə daha çox faydalı ola biləcəyimi düşünürəm.

Ona görə də hər hansı bir siyasi partiya seçmək - imkanlarımızı başqaları ilə birləşdirmək qərarına gəldim. Həmişə Azərbaycanda yeniliklərə can atan, cəmiyyətdə barış mövqeyi nümayiş etdirib dəyişikliklərə islahatlar yolu ilə nail olmaq istəyən Ümid Partiyasını seçmək qərarını verdim. Partiyanın sədri, hörmətli İqbal Ağazadə ilə bu istiqamətdə müzakirələrimiz oldu. Nəticədə mən Ümid Partiyası sədrinin Beynəlxalq əlaqələr və strateji məsələlər üzrə müavini oldum.

- Partiyaya hansı yeniliklər gətirdiniz və bundan sonra hansı addımlar atacaqsınız?

- Ümid Partiyasına gəldiyim dörd ay ərzində fəaliyyət istiqamətimizdə planlar hazırlamışıq. Azərbaycanda fəaliyyət göstərən beynəlxalq təşkilatlar, demokratik dəyərləri, vətəndaş cəmiyyətini, siyasi partiyaların inkişafını dəstəkləyən səfirlərlə əlaqələri sıxlaşdır-

maq və gücləndirməyi planlaşdırırıq. Bu istiqamətdə görüşlər planı tərtib etmişik. Ümid Partiyası ilə xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən partiyalar arasında əməkdaşlığı genişləndirməkdəyik.

- Konkret olaraq adlar deyə bilərsinizmi?

- Əsasən Qərb ölkələrindəki partiyalarla ikitərəfli əlaqələri gücləndiririk. Bu istiqamətdə

Qərbdə hər bir siyasi qurum bu əsasla özünə ideologiya seçirdi. İdeologiya insanları bir dəyərlər sistemi ətrafında toplamaq üçün labüddür. Lakin dünyaya muharibələri onu göstərdi ki, sifət ideoloji əsaslı yanaşma, digərini inkarla nəticələnir ki, bu da muharibələrə, düşmənçiliklərə səbəb olur. Ona görə sivil ölkələrdə də demək olar bütün partiyalar klassik ideologiyalar-

ni, qazanılan dəyərləri, qısa bir zamanda Azərbaycana daşıyırlar. İnanıram ki, bu istiqamətdə cəhdlər öz bəhrəsini verəcək. Bizim ideoloji olaraq qorumaq istədiyimiz ənənələr var. Bura demokratiya, dövlətçilik, insanlar arasındakı qarşılıqlı hörmət ənənələri daxildir. Biz müasir anlamda bütün dəyərləri, ideologiyaları bəşəriyyətin çatmış olduğu ən böyük dəyərlər əsasın-

mir. 1988-92-ci illərin Xalq hərəkatı hakimiyyət uğurunda mübarizə siyasətindən daha çox bir xalqın azadlıq naminə ayağa qalxıb öz müstəqil dövlətində yaşamaq arzusu idi.

- Dediğiniz peşəkar siyasət kontekstində 2015-ci il parlament seçkisində deputatlığa namizədliyinizi verməyi düşünürsünüz mü?

- Bəli, hazırda bələdiyyə

bitlik qarantıdır. Seçki kimi sivil ənənənin və verdişlərin yaşaması, insanlara öz hüquqlarından istifadə haqqının verilməsi cəmiyyətdəki radikalizmi azaldan əsas amildir.

Bütün bu qeyd etdiklərim bizim partiya kimi vətənimizə, dövlətimizə xidmətin formulasıdır. Nəinki bələdiyyə, parlament, hətta bütün seçki və referendumlarda iştirak bizim

"Siyasətə müharibə kimi baxmaq qeyri-peşəkarlıq və savadsızlıqdır"

Ramin Hacılı: "Demokratik prinsipləri özümüze çətir seçmişik, bu çətirin altında insanlıq meyarını qəbul edən bütün ideoloji daşıyıcıları ola bilər"

ABŞ kongresmenləri və senatorları ilə danışıqlar gedir. Avropa Xalq Partiyası və digər Avropa dövlətlərində fəaliyyət göstərən partiyalarla ikitərəfli sazişlər imzalanması üçün işlər aparılır. O cümlədən Türkiyənin hakim Ədalət və İnkişaf Partiyası, CHP və MHP ilə əlaqələrimizin gücləndirilməsi və bundan sonrakı birgə fəaliyyətlərə bağlı müzakirələrə başlamışıq. Çoxtərəfli və ikitərəfli əməkdaşlıqlar istiqamətində hazırladığımız təkliflər sentyabr ayından reallaşmağa başlayıb.

- Ümid Partiyası ideologiyasız bir siyasi qurumdur. Siz isə siyasi sistemlər və ideologiyalar nəzəriyyəsi üzrə mütəxəssis hesab olunursunuz. Ümid Partiyasına hansı ideoloji çalarlar qatmaq istəyirsiniz?

- Bəli, Ümid Partiyası klassik ideologiyalardan imtina edib. Bunu belə desək daha doğru olar. Bu tendensiya göstərən beynəlxalq təşkilatlar, demokratik dəyərləri, vətəndaş cəmiyyətini, siyasi partiyaların inkişafını dəstəkləyən səfirlərlə əlaqələri sıxlaşdır-

da tətbiq etməyin tərəfdarıyıq. Demokratik prinsipləri özümüze çətir seçmişik, bu çətirin altında insanlıq meyarını qəbul edən bütün ideoloji daşıyıcıları ola bilər. Bu çağdaş yanaşmadır. Çox təəssüf ki, klassik ideologiyalarda ilişib qalmış insanlar bunu anlamada çətinlik çəkir. Ona görə də bu istiqamətdə maarifləndirici tədbirlər və seminarlar həyata keçirməyi planlaşdırırıq.

- Bəzən Ümid Partiyası sədrinin və sizin hakimiyyətlə isti münasibətlərinizin olması haqqında ittihamlar səsləndirilir. Bu haqda nə deyə bilərsiniz?

- Mən peşəkarlığın tərəfdarıyam və siyasətə bir elm kimi yanaşıram. Siyasət müharibə meydanı deyil. Siyasətə müharibə kimi baxmaq qeyri-peşəkarlıq və savadsızlıqdır. Hər bir partiyanın məqsədi hakimiyyətə gəlməkdir. Ancaq partiya mövcud hakimiyyətlə müharibə etməməlidir. Partiyalar insanların üzərinə qartal kimi şığıyib onlardan qəhrəmanlıq tələb etməməli, digərini ittiham etməməlidir. Dünyada artıq "rəqibdən partnyora" prinsipi qabaqcıldı. Qərbin hər addımında, hər bəyanatda nümayiş etdirmək istədiyi dialoq tərəfdarı olmasındır. Çox təəssüf ki, Avropa bayraqlarını başları üzərinə qaldıranlar ümumi prinsiplərdən hali deyil. Bu səbəbdən tez-tez klassik ideoloji ilə uğur qazanmaları üçün Qərbdən dəstək istəyib yox cavabı alırlar. Anlamaq vacibdir ki, siyasi partiyalar insanların qəlbini, dəstəyini almaq və vətəndaşların güvəni ilə hakimiyyəti formalaşdırıb vətənə xidmət etmək missiyasını daşımalıdır. Bunun üçün açılımlar, barış, hətta düşmənə belə dialoqa hazır olmaq qədar sivil olmaq əsas şərtidir. Biz partiya olaraq bu xəttin tərəfdarıyıq. Partiyamızın sədri hər kəsə isti münasibətə can atır, müxalifətlə də, iqtidarla da. Bu prinsiplərin, bəşəri dəyərlərin, xoş görünün, dözümlülüyün göstəricisidir.

Çox təəssüf edirəm ki, Azərbaycanda bəzi müxalifət partiyaları və onun təbliğatının qurbanına çevrilmiş insanlar üçün siyasət xalq hərəkatı psixologiyasından kənara çıxıb bil-

seçkiləri ilə bağlı intensiv hazırlıqlarımız davam edir. İstəyimiz odur ki, partiya kimi bu seçkilərə qatılmaq və uğur qazanaq. Bizim seçkidə partiya kimi iştirakımız özü belə Azərbaycan üçün böyük uğurdur. O mənada ki, ölkəmizdə seçki mühitinin yaşaması, vətəndaşların mövcud, seçkisiz dəyişim yoluna - terror təşkilatları kimi davranışlara deyil, sivil seçki yolu ilə özünü ifadənin mümkünlüyünə inamı həmin ölkənin sa-

üçün prinsip məsələsidir. İştirakçılıq demokratiyanın əsas qayələrindəndir. O cümlədən vətəndaşların haqqının verilməsi üçün mühitin yaradılması prosesi siyasi institutların, aydınların, vətəndaş cəmiyyətinin əsas hədəflərindən olmalıdır. Sabitlik və sivil cəmiyyət arzusunda olan dövlətimiz gərək vətəndaşların institutlaşmasına, dinc vasitələrlə dövlət quruculuğu prosesində maraqlı olsun.

Ümid Partiyası bələdiyyə seçkilərində iştiraka qərar verdi

Oktyabrın 24-də Ümid Partiyası bələdiyyə seçkilərində iştirakla bağlı qərar qəbul etdi. Oktyabrın 25-də Partiyanın mərkəzi strukturları seçkidə iştirakla bağlı sənədləri MSK-ya təqdim edəcək.

Partiyanın hədəfi seçkidə minimum 900 bələdiyyə subyekti üzrə namizədlərlə iştirak etmək və Seçki Məcəlləsinə uyğun olaraq pulsuz efir vaxtı almaqdır. Buna partiyanın potensialı çatır.

Qeyd edək ki, bu ilin əvvəlindən etibarən bələdiyyə seçkilərinə hazırlıqlarla bağlı partiya müxtəlif tədbirlər həyata keçirib. Partiya funksionerləri dafələrlə rayonlara səfərlər ediblər, yerli təşkilatlar tərəfindən ilkin namizədlər siyahısı hazırlanıb, bələdiyyə subyektləri üzrə yeni özəklər və seçki qərarqahları yaradılıb, regional müşavirələr və namizəd olacaq şəxslərlə görüşlər təşkil olunub, yerlərdə partiya fəalları və namizəd olacaq şəxslərə partiyanın seçkilərə qatılmasının səbəbi və əhəmiyyəti izah olunub.

Ümid funksioneri Gürcüstanda seminar keçəcək

Oktyabrın 26-da Gürcüstan parlamentinin önündə yerləşən Tiflis Dövlət Kitabxanasında Gürcüstan Gənclərinin Azad Fikir Universitetinin 6-cı müəhazirəsi keçiriləcək.

Spiker qismində Azərbaycan Avropa Hərəkatının prezidenti, Ümid Partiyası sədrinin müavini Ramin Hacılı çıxış edəcək.

R.Hacılının müəhazirəsi "Cənubi Qafqazın Avropadakı yeri" mövzusunda olacaq.

Yüz gəncin qatılacağı tədbirdə Azərbaycan, Ermənistan və Gürcüstanla bağlı Avropanın həyata keçirdiyi fərqli və oxşar layihələr barədə məruzəçi tərəfindən ətraflı məlumat veriləcək.

Bu səhifə Ümid Partiyası tərəfindən təqdim edilmişdir

Transformerlər

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

(Yazını 5 yaşlı Oğuzla həsr edirəm)

Yayda belə bir xəbər verilmişdi ki, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin arxivində araşdırmalar aparır. Məqsəd QMI-nin tarixini öyrənmək imiş.

Düzü, mən bilmirəm keçmiş NKVD-KQB sovet dövründə nə qədər din xadiminə divan tutub, neçə məscid dağıdıblar, idarələr arasında indiki funksional əməkdaşlıq hansı səviyyədədir, hər halda mollaların çekistləri araşdırması mənfi nəticələr verəcəkdir. Necə deyirlər, cavab atəşi olmalı idi. Mən hökumətin ehsan sahəsində islahat cəhdlərinə məhz bu nöqtədən baxıram.

Prinsipcə, fağır Azərbaycan mollalarının (siz bunların dünyadakı alternativlərinə baxsanız mənim nə qədər haqlı olduğumu görürsünüz) əlində bir ehsan qazanı qalmışdı, hökumətin həmin qazana göz dikməsi mənfi haldır. Bunun nəticələri heç yaxşı olmayacaqdır, belə işlər görələrin tarixən əlləri quruyub, gözləri tökülübdür.

Məni ziyalı-miyallılarımız da xeyli dərəcədə narahat edir. Sanarsan bölgənin lider dövləti olan respublikamızda ehsan və toy süfrələrində israfçılıqdan başqa problemlə mövzu yoxdur, hamı ancaq bunu müzakirə eləyir. Şairlər, yazıçılar, manislar, mühəndis və həkimlərimiz, müəllim və prokurorlarımız - hər kəs süfrələrdə bolluqdan danışır. Deyirlər yemək çox idi, süfrədə artıq qaldı, xarab oldu. Hökuməti bu cür mənfi hallarla mübarizəyə çağırırlar. Guya hökumət bildirçin kababını çox verən şəxsi tutub dama salmalıdır.

Hələlik toy sahəsinə elə bir ciddi müdaxilə qeydə alınmayıb, ancaq gələn siqnalara görə ehsan qazanlarının hökumət tərəfindən müsadirə edilib hərbi hissələrə aparılması, bəzi yerlərdə isə icra hakiminə rüşvət verib ehsan süfrəsi açmaq halları olmuşdur. QMI bu cür zorakılığa etiraz edir, mən də şəxsən şeyxin idarəsini dəstəkləyirəm. "Hər kəsin istədiyi formada süfrə açmaq hüququ vardır" - bu müddəa Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnsan Haqları Konvensiyasında açıq-aydın yazılmışdır.

Yuxarıda qeyd elədiyim kimi, əslində bizi başqa problemlər narahat etməlidir. Misal üçün, dünən internetdə avtoxuliqanlıq edən bir sürücü, onun eyni nömrəni taxdığı müxtəlif maşınlar haqda video var idi. Yazmışdılar ki, bunun nömrəsi yol polisinin qeydiyyat sənədlərindən çıxmırmış. Bir növ, gözəgörünməz avtomobildir. Bəlkə elə bu avtomobildə hansısa müqəddəs insan, qurban olduğumuz zühür edibdir, gedib nömrəsini öpməliyik? MTN və QMI belə sirlə, paranormal hadisələri birgə araşdırmaq yerinə normal məclislərə niyə qarışıqlıq salır? Hələ kimə ehsan yeyib, partlamaya düşüb ölməmişdir. Bəs bunun nəyi israfçılıqdır? O cümlədən, toyda da yeməkdən ölən yoxdur, hamısı əfsanə söhbətdir.

Milli Ekoloji Proqnozlaşdırma Mərkəzi adlı bir qurum var, rəhbəri də hörmətli alimlərimizdən Telman Zeynalov adlı şəxsiyyətdir. Respublikamızda güclü külək əsəndə Telman müəllim görün onu necə izah edir: "Amerikalıların əlində qasırga yaradan silah var. Onlar Azərbaycandakı uğurları, inkişafı gözləri götürmədiyi üçün ölkəmizdə qasırgalar yaradırlar". Sən də elə bilir-sən ağacın qırılıb Məhərrəmin "Prado"sunu yastılaması təsadüfdür... Amerika ilə mübarizə aparmaq, onun qasırga silahını həmyerlimiz, Həmid Herişçinin dostu olan alimin tektonik silahı ilə vurmaq yerinə bizə yaraşarmı ehsan-süfrə-halva-bozbaş-menyü davası aparaq? Həlbuki, tektonik silahımızla qasırga silahını küllenküf edə bilərdik bu müddətdə. Allahın lənəti olsun başımızı xırda işlərə qatanlara! Hare Krişna!

Sözgəlişi, bələdiyyə seçkilərinin də vaxtı çatıb, ancaq bir telekanalizasiya, bir qəzet, bir qurum bunu müzakirə eləmir. Seçki, hakimiyyət məsələsi sanki xalqa aid deyil. Mən buna etirazımı bildirir, əlaqədar orqanlara çatdırıram ki, özlərini düzəltsinlər, yoxsa transformerlərə deyərəm, gəlib ağzınızı cıraq.

Son illərdə baş verənlər göstərir ki, Azərbaycan hakimiyyətində Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin ciddi rəqibləri var. Son dövrlərdə QMI sədrinin sıxışdırılması müşahidə olunur. Şeyx isə müqavimət göstərir. Qəzetimizi bilgiləndirən mənbənin sözlərinə görə, hakimiyyətin birinci şəxsi səviyyəsində dəstəyi olduğundan Şeyx hələ də ona qarşı olan hücumları dəf edə bilər.

Lakin buna baxmayaraq, QMI sədrinin mövqelərinin zəiflədilməsinə cəhdlər heç zaman dayanmır və hazırda da davam edir. Xüsusən də son olaraq ölkədə ehsan qadağası, o cümlədən dini maarifçilik işinə DQIDK-nin cəlb olunması faktiki olaraq, bu günə qədər ölkədə din sahəsində əsas avtoritet kimi qəbul olunan, dini fəaliyyətlərə rəhbərlik edən Şeyxülislamın fəaliyyət sahələrinə müdaxilədir. Hansı ki, bu günə qədər bu sahələrdə birbaşa QMI sədrinin nəzarətində olub, hətta keçmiş komitə sədrləri də Şeyxlə hesablaşılıblar. Ancaq indi durum dəyişib. DQIDK Şeyxin başı üzərindən ehsan məclislərini qadağan edir, ardınca isə dini maarifçilik fəaliyyəti istiqamətində layihələr başladır və komitə yanında dinşünaslardan ibarət komissiya yaradılmasına start verilir.

Gələn məlumatlara görə, hökumətin din sahəsində bu cür addımları atması ilə bağlı qərar bu ilin əvvəlində məlum hadisələrdən sonra verilib. Belə ki, həmin vaxt aydın oldu ki, Azərbaycanda İslam adına xeyli sayda radikal dini qruplar formalaşmış və QMI faktiki olaraq bu qurumlara qarşı mübarizə aparmaq gücündə deyil. Doğrudur, Şeyxin zəif olması haradasa hakimiyyətin də marağında olmayıb, çünki müsəlman ölkəsində nüfuzlu din xadiminin Şeyxülislam olması hökumət üçün başağrısı ola bilərdi. Ancaq QMI-nin həddən artıq passiv və təsir gücünün az olması hökuməti narahat edib. Bu səbəbdən də kompensasiya üçün yeni dövlət müşavirliyi yaradıldı və DQIDK-ə əlavə səlahiyyətlər verildi.

Lakin gələn məlumatlara göstərir ki, Şeyxin sıxışdırılmasının arxasında dayanan səbəb heç də onun din sahəsindəki passivliyi ilə bağlı deyil. Daha ciddi səbəb Şeyxülislamın biznes imperiyası və ətrafında formalaşdığı gücdür. Hansı ki, hakimiyyət içərisində ona qarşı ciddi rəqiblərin yaranmasına səbəb olub. Bildirilir ki, Şeyxin ölkə ərazisində böyük biznes şəbəkələrinin olması, Bakıda və cənub bölgəsində böyük vəsaitlərlə ölçülən əmlakının, şirkətlərinin

Azer RƏŞİDOĞLU

Şübhəsiz ki, Azərbaycanda keçirilən toy və yas mərasimləri o dərəcədə eybəcər hal alıb ki, ciddi dəyişikliklərə ehtiyac yaranır. Azərbaycan bir qrup "palatka mollası"nın və "palatka müğənnisi"nin ictimai rəyi formalaşdırdığı ölkəyə çevrilib. Ziyalıların bu absurd tendensiyaya qarşı çıxması anlaşılın və təqdir olunandır.

Lakin ölkədə bütün problemlərin əsas baskıları olan saxta seçkilərə münasibət nədənsə ziyalılarımızı o qədər də narahat etmir.

Bu gün şadlıq evlərindən tutmuş mərasim zallarına qədər, mətbuatdan tutmuş məzarlığa qədər hər bir şey ayrı-ayrı məmurların inhisarındadır. Bunun təməlinə elə seçki saxtakarlığının yaratdığı imkanlar dayanır.

Toy məclislərində vətəndaşlara məcburi qaydada sınıran menyular istehlakçı hüquqlarına

Şeyxə qarşı gizli hücum - Paşazadəni bitirmək istəyirlər

Ölkənin baş ruhanisinin mövqeləri zəiflədilir, Şeyxülislama qarşı hücumun arxasında biznes maraqları da var

Allahşükür Paşazadə

mövcudluğu hökumət qurumlarında, Milli Məclisdə adamlarını yerləşdirməsi iqtidardaxili qrupları narazı salır. Bu səbəbdən də Şeyxi hər fürsətdə, aşkar ya da gizli şəkildə vururlar.

Qeyd edək ki, yerli mətbuatda Şeyxin tikinti şirkətlərindən tutmuş, yeyinti, yükdaşıma, ticarət şəbəkəsinə qədər, müxtəlif sahələri əhatə edən biznesinin olması haqda məlumatlar gedib. Bu məlumatların arasında o da var ki, Şeyx İrandan nüfuzlu məmurların idxalına nəzarət edir. Bundan başqa İrandan əsasən gətirilən xurma və kişmiş məhsullarının da Şeyxə yaxın deputatlardan birinin idarə etdiyi bildirilir. Əlavə olaraq, ölkə ərazisində bir neçə pirlərin, nəzir qutularının QMI-nin gəlir mənbələri sırasına daxil olduğu iddialar arasındadır. QMI sədrinin ən böyük gəlir sahələrindən biri isə heç şübhəsiz ki, Həcc ziyarəti və il ərzində davam edən ümrə ziyarətidir. Həcc ziyarəti il ərzində bir dəfə - Zilhiccə ayında baş verir və son məlumatlara görə, Azərbaycandan Həcc ziyarətinə hər il 3600 nəfər zəvvar gedir. Həcc qiymətləri isə 3250 manat və 4100 manatdır. Ümrə ziyarəti isə il ərzində davam edir. Müşahidçilərə görə, Azərbaycanda Həcc qiymətləri digər ölkələrdəki qiymət və şərtlərlə müqayisədə bahadır.

Mənbəmiz bildirir ki, Şeyx hər zaman dövlət qurumları ilə yaxşı yola getməyə çalışıb. QMI ilə əməkdaşlıq edən qurumlar hər zaman Şeyxdən razı qalıblar. Ancaq indi görünür odur ki, hakimiyyətin yuxarı eşalonunda QMI sədrini sevməyənlərin sayı çoxalıb. Bu səbəbdən də Şeyxi sıxışdırmaq, nəzarət etdiyi biznes sahələrini əlindən almağa çalışırlar.

Gələn məlumatlarda da bildirilir ki, Şeyx özü də ona qarşı olan hücumlardan narahatdır. Uzun illər siyasi hakimiyyətlə iş təcrübəsi olan Şeyxülislam ona qarşı hücumlardan narahatdır və neytrallaşdırmağa çalışır. O da bildirilir ki, Şeyx daim hakimiyyətin birinci şəxsi ilə olan münasibətləri səbəbindən özünə qarşı hücumları dəf edə bilib. Şeyxi güclü edən də məhz ölkə başçısına birbaşa çıxışı və yaxşı münasibətlərinin olmasıdır. Ancaq indi rəqiblər xeyli dərəcədə güclüdür və Şeyxin zəif olması, təsir gücünün zəif olması imici yaradır, bu isə Şeyx üçün ciddi zərbədir. Bu səbəbdən QMI sədrini son aylarda əl-ayağa düşərək nüfuzlu ruhaniləri öz ətrafına cəlb etmək, dini sahədə nüfuzunu artırmaq, bu sahədə evəzəndilməz şəxs olduğu obrazını yaratmağa çalışır. Buna nə qədər nail olduğunu, imicini bərpa edə bilib-bilməyəcəyini isə zaman göstərəcəkdir.

□ **Hüseyn DƏMİRÇİ**

Toy və yaslara münasibət aktualdır. Lakin demokratik seçkilər qədər vacib məsələ deyil. Demokratik cəmiyyətlərdə belə problemlər daha tez öz həllini tapır.

Əslində, "yaslarda israfçılıq" və "toylara yox deyək" müzakirəsinə də münasibət birmənalı ola bilməz.

Heç bir demokratik dövlətdə də yas və toy məclislərinə məhdudiyət qoyulmur.

Odur ki, yeganə çıxış yolu maarifçiliyə qalır. Bu gün hakimiyyətin yas və ehsan qadağası

sından sonra bülbül kimi ötməyə başlayan ziyalılar digər israfçılıqları görmək istəmirlər. Bu isə artıq riyakarlıqdır.

Azərbaycan telekanallarında normal maarifləndirmə ilə bağlı demək olar heç bir veriliş yoxdur. Yas və toylarda israfın qarşısını isə maarifçilik olmadan almaq mümkün olmayacaqdır.

Dövlət vətəndaşların geyiminə, gülməyinə, ağlamağına müdaxilə edə bilməz. Hətta amansız Sovet rejimi dövründə də yas və toy mərasimlərinin qarşısı inzibati üsullarla alına bilmədi. Elə bu amil onu deməyə əsas verir ki, heç bir inzibati üsul bu sahədə irəliləyişə apara bilməz.

Toy və yas mərasimləri xalqın mədəniyyətinin tərkib hissəsidir. Bu barədə istənilən düşünləmiş addım əks effekt verə bilər. Odur ki, "toylara yox deyək" aksiyası, "saxtakarlığa yox deyək"lə əvəzlənsə daha yaxşı olardı...

Toylara "yox" deyək, yoxsa seçki saxtakarlığına?

olunan hörmətsizlikdir. Azad və demokratik ölkələrdə belə rüsvayçılıqlar baş verə bilməz.

Toy və yasları boykot etməyə çağırmaq asandır. Lakin israfçılığın, bir neçə möhtəkirin əlində cəmləşən sahədə nizam yaratmaq üçün azad seçkilər keçirilməsini tələb etmək olduqca çətinidir. Bu, əsl ziyallıq tələb edir.

Yas və toyları tənqid etmək artıq şou-biznes xəbərlərinə aid edilir. Bu isə əlavə oxucu deməkdir. Populyarlıq qazanmağa yarımdır. Bu, asan yolla tanınmağa, məşhurlaşmağa şərait yaradır. Saxta seçkiləri tənqid etmək isə risklidir.

Gerçek ziyallıq imitasiya ilə bir araya sığmır. "Toylara yox deyək" şüarı "Saxta seçkiyə yox deyək" şüarı ilə müqayisədə uşaq oyununa bənzəyir. Özümdən əvvəlki nəslə asıb-kəsən bir təbəqənin saxta seçkilərə münasibət belə bildirməməsi acınacaqlıdır.

rələri ictimai rəyi seçki, insan haqları, demokratiyanın vəziyyətinə diqqətə yayındırmağa xidmət edir. Bu müzakirələrdə həvəslə iştirak edənlər seçkilərə və insan haqlarına da bu qədər həvə göstərməyə idilər, indi yas və toylarımız bir-neçə dellalın inhisarında olmaqdır.

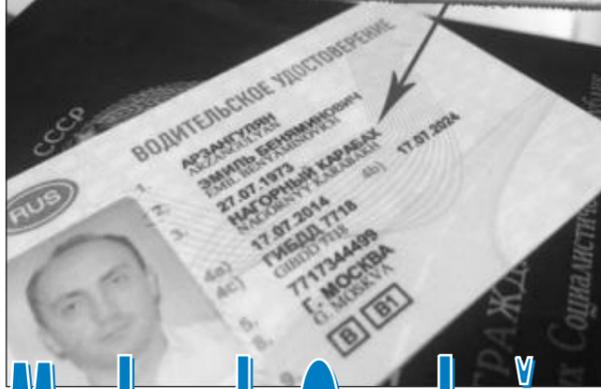
Daha bir önəmli məqam ondan ibarətdir ki, dəbdəbəli toy və yaxud yas mərasimlərində daha çox məmurların adları hallanır. Orta və kasıb təbəqə istərsə belə, nə şad günündə, nə də ki yasında israfçılığa yol vermək iqtidarında deyil.

Mərasimlərdə milyonları göyə sovuranlar sadə vətəndaşlar deyil. Doğmasının yasında sıradan bir süfrə açan kasıb təbəqənin ehsanını dağıtmaq, məmurların bütün əndazələri keçən israfçılığa isə göz yummaq yumşaq desək, ədalətsizlikdir.

Toy və yasların keçirilməsini tənzimləyən qanunun qəbul edil-

Kremlə Bakıya qondarma qurumu tanıma hədəsi

Kremlin Azərbaycanla qarşı ən ciddi şantaj vasitələrindən biri və birincisi heç şübhəsiz, SSRİ-nin çöküşü ərəfəsində onun özü tərəfindən məqsədlə şəkildə qızışdırılan Dağlıq Qarabağ problemdir. Krimin zorla ilhaqından sonra Rusiya üçün bu problemin əhəmiyyəti ölkəmizi Avrasiya layihələrinə qoşmağa sövq eləmək baxımından xüsusilə artıb.

nəzərdə tutur. "Onun (Arzanqulyanın - red.) pasportunda doğum yeri kimi Dağlıq Qarabağ göstərilmişdi. Ona görə sürücülük vəsiqəsində də doğum yeri Dağlıq Qarabağ göstərilib", - deyir idarənin adının çəkilməsini istəməyən məmuru portala bildiri. Ayrı sözlə, Qarabağ erməni-si Moskvada nəinki qanunsuz sürücülük vəsiqəsi, qanunsuz pasport da ala bilər...

Aydındır ki, "yuxarıların" rüşxəti olmadan hansısa oskva "QAI"si rüşvət qarşılığında belə, bu miqyaslı siyasi özbaşınalığa getməz. Belə çıxır, Rusiya yeri gələndə Dağlıq Qa-

Zirvələrdə ölmək istəyənlər varsa...

Hüseynbala SƏLİMOV

Məndə yüksəklik hissi və yüksəklik qarşısında dəhşətli qorxu çulğalaşmış şəkildədir. Dağlara qarşı həmişə həvəs duymuşam. Təbiətin bu möcüzəsi mənə həmişə maqnit kimi çəkib. Amma daim yüksəklikdən qorxmuşam...

Belə qorxulu məqamlardan biri hələ də yadımdan çıxmır. Uşaqlıqda bibim qızı ilə dağın ətəyində oynayırdıq. Birdən ona dedim ki, gəl, dağa dırmaşaq və o vaxt bu həvəsin mənə hansı vəziyyətə salacağı heç ağılıma da gəlmirdi...

Bibim qızı bir də gördüm ki, dağın başındadır. Kənd uşaqları hamısı belə olur, dağa az qala keçi kimi dırmaşırlar. Axır mən də bir təhər, yerdən tuta-tuta dırmaşdım...

Dağın başından kəndi bir qədər seyr edəndən sonra qərara gəldik ki, düşək. Bibim qızı yenə də bir neçə dəqiqənin içində aşağı düşdü və mənə də səsləməyə başladı. Mən aşağı baxdım, başım gicəlləndi. Özümü aqlamaqdan zorla saxlaya-saxlaya, daşdan-kəsəkdən tuta-tuta, az qala iməkləyə-iməkləyə dağdan düşə bildim...

Bir dəfə də, özü də sonuncu dəfə mənim dağ həvəsim Kırmda tutdu. Orada Qara dənizin sahilində bir dağ vardı. Adına da Koşka deyirdilər. O dağa dırmaşmaq qərarına gəldim. Yenə də eyni şey təkrar oldu. Güclə aşağı düş-düş özümü lənətləyirdim...

Sonradan özümdəki dağlara həvəsi çox başa düşməyə cəhd etdim. Nə idi məndə dağlara həvəs yaradan? Mənə elə gəlirdi ki, dağlardan ətrafa çox gözəl mənzərə açılır və mən mütləq bu mənzərəni görməli idim...

Amma dəhşətli yüksəklik qorxusu da mənə tərk etmədi. Ona görə də məndə alpinistlərə qarşı həmişə bir qibtə hissi vardı.

Sovet vaxtı bizim alpinistlərin Everestə yürüşünü böyük maraqla izləyirdim. Onlar zirvəyə gecə qalxmalı oldular. O vaxt mən başa düşdüm ki, alpinistləri dağlara çəkən başqa bir hissə də var və bu, mən düşündüyüm kimi tək mənzərə seyr etmək həvəsi deyildi.

Axi 8000 metr hündürlükdə hansı mənzərə ola bilərdi? Orada qarlı zirvələrdən başqa heç nə olmur...

Bir dəfə oxudum ki, alpinistlərdən biri "Dağlara niyə gedirsiniz?" sualına "Elə bu sualı eşitməmək üçün!" -deyər cavab veribmiş...

Həqiqətən də düşünməli məqamdır. Bir yapon səyyahının da kitabını oxumuşdum. Bu adam Everestə tək qalxmış, Şimal Qütbünü tək fəth etmişdi və bunu öz kitablarında yazmışdı...

Bəs nədən mən birdən-birə dağları, alpinistləri xatırladım? Bu günlərdə bir azərbaycanlı alpinist həlak oldu. Bu adam sən demə, Eversti də fəth edibmiş və mən bundan yalnız indi xəbər tutdum...

Mən onu tanıyırdım. Amma tanımalı idim. Belələrinə, belə cəsur insanları tanımaq lazımdır. Azərbaycanlılar hədsiz dərəcədə "praqmatik" olurlar. Əminəm ki, orta statistik azərbaycanlı bilsə ki, Eversti fəth etməkdə böyük fayda və gəlir var, o, bu zirvəni mütləq fəth edər. Amma elə-belə romantizm xatirinə bunu heç vaxt etməz...

İndi çox maraqlıdır ki, bizdə romantizm xatirinə də dağlara yollananlar olur. Belə insanlarla fəxr etməyə dəyər. Mənim üçün həm də o əlamətdardır ki, bu insanlarda yüksəklik qorxusu yoxdur...

Həm də nədənsə yadıma alpinistlər haqqında bir film düşdü. Deməli, filmin qəhrəmanı bələdçi-alpinist idi. Özü də bir az qocalmış...

Yürüşlərdən birində artıq aşağı enərkən filmin qəhrəmanı görür ki, o, öz kəndirini kəsməyə digərləri də həlak olacaq. Beləcə, qoca alpinist öz kəndirini kəsməli olur...

Ən maraqlısı nədir? Mənim üçün dağa dırmaşmaq dağdan düşməkdən həmişə asan olub. Xüsusən də o maraqlıdır ki, alpinistlərin başına nə gəlsə, elə aşağı düşərkən gəlir...

Bizim həmyerlimiz, qəhrəman alpinist də məhz düşərkən həlak olmuşdu. İndi bu adama qeyri-adi görünür. Bəzən mənə elə gəlir ki, bu şəhərdə meyvə-tərəvəz satanlardan başqa heç kim yaşamır...

Amma sən demə, oğullar varmış! Hətta alpinizm federasiyası da fəaliyyət göstərmiş. Bunu düşünəndə adam qürur hissi duyur. Ona görə ki, meşşanlar heç vaxt dağlara can atmazlar. Onlar bunu heç vaxt başa düşməz... Onlar üçün şəhərin tünlük yerindəki bir kafedə "yüz atmaq" Everestə çıxmaqdan daha maraqlıdır...

Amma bu dünyada dağlar var. Əgər dağlar varsa, ora gedənlər də olacaq. Hətta bu yolda ölüm olsa belə. Ona görə ki, zirvələrdə ölmək istəyənlər də var və belələri həmişə olacaq...

Moskvada Qarabağ ermənilərinə saxta pasportlar paylanır

Separatçı bölgə sakinləri Rusiyanın rəsmi qurumlarından "Dağlıq Qarabağ dövləti" adına asanca kimlik sənədi - sürücülük vəsiqəsi və s. ala bilirlər; ilginc olayın şok təfərrüatları bu yazıda; Bakı Moskvaya nota təqdim edəcəkmiz?..

müstəqil dövlət varmış və Rusiya da onu çoxdan tanıyırmış.

Qeyd edək ki, adı çəkilən şəxs heç də mifik yox, real adamdır. O, 27 iyul 1973-cü ildə, keçmiş Azərbaycan SSR-in Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin Martuni rayonunda doğulub. Hazırda Moskvada yaşayır və "Ekoqaz" MMC-nin baş direktoru vəzifəsində çalışır. Arzanqulyan üstəgəl, qatı separatçı və anti-Azərbaycançı kimi tanınır, özünün facebook səhifəsində vaxtaşırı azərbaycanlıları təhqir edir.

Bəli, haqqında danışılan erməni separatçısının yaxşı pulu var. Ancaq bu, əsla əsas vermirdi ki, Moskvanın Baş Yol Polisi İdarəsinə Arzanqulyana Dağlıq Qa-

rabağın müstəqil dövlət kimi göstərildiyi möhürlü-İmzalı sürücülük vəsiqəsi versin. Çünki söhbət artıq siyasidir və beynəlxalq hüquqa gedib dirənir.

Təbii ki, Arzanqulyan "qanuni yolla" belə qanunsuz sənəd alıbsa, separatçı bölgədən olan digər ermənilərə də bu, nəsb olub. Mümkündür ki, Moskvanın uyğun qurumları rüşvət və ya qeyri-rüşvətə müqabilində Qarabağ ermənilərinə qondarma pasportlar da paylayır.

Buyurun, bu da sübut: sayt çətinliklə də olsa araşdırıb və Moskva Yol Polisində dəqiqləşdirib ki, Rusiya qanunları yeni sürücülük vəsiqəsinin yalnız pasport və ya onu əvəzləyən hüquqi sənəd əsasında verildiyini

rabağı de-yure Azərbaycanın tərkib hissəsi saymaya da bilər. Bu, şübhəsiz, Minsk Qrupunun əsas həmsədr ölkəsi olaraq Rusiyanın Azərbaycana qarşı növbəti şantajıdır. Odu ki, məsələyə ilk növbədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi operativ şəkildə müdaxilə edib Rusiyanın müvafiq strukturlarından izahat tələb etməlidir. Gərək varsa, Rusiya tərəfinə nota da təqdim olmaq olar. Əgər Orxan Zeynalov məsələsində etiraz notası verildisə, Qarabağla bağlı niyə də olmasın?

Olayın prezidentlərin Paris görüşü ərəfəsinə təsadüf etməsi də diqqət çəkir.

Mövzunu diqqətdə saxlayacağıq.

□ **Siyasət şöbəsi**

Yaxın tarixdəki parlament gətliamları - deputat mandatı qurğusundan qorumur

Dünyanın müxtəlif ölkələrində parlamentə edilən hücumlar onlarla insanın həyatına son qoyub

Xəbər verdiyimiz kimi, oktyabrın 22-də silahlı şəxs Kananın Ottava şəhərində parlament binasına hücum edib. Hücum nəticəsində bir hərbiçisi həlak olub, 3 nəfər isə yaralanıb. Sonradan məlum olub ki, hücumu törədən şəxsin ruhi xəstəliyi olub.

32 yaşlı Mixail Zehaf-Bibeau 1982-ci ildə Kanadada doğulub. İndiyə qədər elə bir kriminal cinayət törətməyib. Əslən Liviyadan olan Mixailin atası Belqasem Zehaf Liviyada Müəmmar Qəzzafiyə qarşı silahlı mübarizədə iştirak edib.

İndi Kanada hökuməti hücumu həyata keçirən hücumçunun İŞİD terror təşkilatına bağlı olub-olmadığını araşdırır. Bu barədə isə ciddi iddialar var.

Qeyd edək ki, bu hadisə dünyada təhlükəsizlik məsələlərini yenidən gündəmə gətirib. Son aylarda bir neçə dəfə Vaşinqtonda, Ağ evə də terror təhlükəsinin üzə çıxması Qərb paytaxtlarında təhlükəsizlik məsələlərini yenidən gündəmə gətirib.

Bu hadisə eyni zamanda dünyada baş verən parlament hücumları sırasına aid edildi. Məsələ burasındadır ki, təkcə son 20 ildə dünya ölkələrində dövlətlərin əsas qanunverici orqanlarına bir çox hücumlar qeydə alınıb. Bu hücumların bir çoxu

böyük qırğınlarla müşahidə olunub və böyük şok yaradıb. Yeri gəlmişkən, 1992-ci il mayın 15-də Azərbaycanda AXC xalqı Milli Məclis qarşısına çağırılıb və dinc etirazlardan sonra parlamentdə prezidentin istefaya gətirilməsi qərarı elan olunub.

Rusiyada parlamentə qoşun yeridilməsi 2 min nəfərin ölümünə səbəb olub

Ancaq dünyada heç də bütün parlament hücumları bu şəkildə, yaxşı sonluqla nəticələnməyib. Bir çox hallarda qanunverici orqanlara hücumlar böyük insan tələfatları ilə nəticələnib. Son 20 ildə ən qanlı parlament gətliamlarından biri də dünyanın ən böyük dövlətlərindən olan Rusiyada baş verib. 1993-cü ildə Rusiyada Konstitusiyaya böhranı baş verib. Prezident hakimiyyəti ilə parlament arasında baş verən gərginlik 1993-cü il sentyabrın 21-də Yeltsinin parlamentin hər iki qanadını buraxmaq qərarı verməsi ilə nəticələ-

nib. Buna cavab olaraq parlament Yeltsini vəzifəsindən çıxararaq, onun yerinə vitse-prezident Aleksandr Rutskoyu təyin edib.

Oktyabrın 3-də etirazçıların parlament binası qarşısında polis kordonunu yarıaraq, meriya binasını və mərkəzi televiziya binasını ələ keçirməsindən sonra Yeltsinin əmri ilə ordu parlament binasına hücum edib. Rəsmi məlumatlara görə, hadisələr zamanı 187 nəfər ölüb, 437 nəfər isə yaralanıb. Kommunist Partiyası isə ölənlərin sayının 2 min olduğunu bəyan edib. Hökumət qüvvələri xeyli sayda siyasətçini həbs edib.

Ermənistanda parlament gülləboranı

Başqa bir qanlı parlament basqını Ermənistanda baş verib. 1999-cu il oktyabrın 27-də Ermənistan parlamentinə basqın edən silahlı qrup iclasın gedişində iştirak edənləri atəşə tutub. Avtomatlardan atəşlər nəticəsində həmin vaxt zalda olan baş nazir Vazgen Sərkisyan və parlament sədri Karen Dəmirçiyən də daxil olmaqla, 8 nəfər öldürüldü.

Sonradan məlum olub ki, silahlı qrupa jurnalist Nairi Unanyan rəhbərlik edib. Hücumçular

50 nəfər deputatı girov saxlayaraq bəzi tələblər irəli sürsələr də, sonradan təslim olmağa razılaşıblar. Hücumda iştirak edənlər sonradan ömürlük həbs cəzası alıb. Bu hadisə Ermənistanda rüsumsuz qüvvələrin tam qələbəsinə şərait yaratdı. Bundan sonra prezident Robert Köçeryanın hakimiyyəti daha da möhkəmləndi.

İsveçrə parlamentinə qanlı hücum

2001-ci il sentyabrın 27-də İsveçrənin Zug kantonunun mərkəzi olan Zug şəhərinin yerli parlament binasına silahlı hücum baş verib. Polis forması geyinmiş terrorçu parlament binasına daxil olaraq, qarşısına çıxanlara atəş açdı, daha sonra bir əl qumbarası atdı. Nəticədə 14 nəfər öldürüldü. Ölənlərdən 3-ü yerli hökumətin nümayəndəsi olub.

Çexenistanda parlament basqını

2010-cu il oktyabrın 19-da 4 kamikadze Çexenistan parlamentinə hücum təşkil edib. Hücum nəticəsində 6 nəfər ölüb, 17 nəfər, o cümlədən 6 polis yaralanıb. Rusiya mətbuatının məlumatına görə, həmin vaxt terrorçulardan biri avtomobillə parlamentin parkına daxil olaraq, özünü və avtomobilini partladıldı. Maşında olan 3 terrorçu isə parlament binasına girərək, qətlə qatıldı.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU**

Bulanıq suyun durulması...

Mahal İSMAYILOĞLU
mahal57@mail.ru

Son günlər müxalifət partiyalarında həm dışarıya, həm də içəriyə ittihamların yeni düzəni ilə qarşılaşırıq. Kimin haqlı, kimin haqsız olduğunu ayırd etmək həmişəki kimi müşkülə dönüb. Amma hər kəs də bu labirintdən istədiyi kimi yol arayıb. Daha çox da bir tələb səslənir: kimi öz partiyasında təftiş, kimi də müxalifət sıralarına süpürgə çəkilib, təmizlik aparılmasını tələb edir... Amma kimin hakim statusunda dayanıb, seçim edəcəyi də bir sirr olaraq qalır...

Amma onu da danmaq olmaz ki, bu 25 il ərzində müxalifət içindən növlərə, çeşidlərə bölünə-bölünə yol gəlib. İstisnasız olaraq bütün partiyalar AXC-nin, bir az da dərinə baş vursaq, kommunist partiyasının köynəyindən çıxıb. İndi arayıb-axtarsan, ölkədə nə qədər siyasi partiya olduğunu doğru-düzgün bilən də yoxdur. Bircə o bəllidir ki, "mən də siyasət meydanında öz partiyamla varam" demək üçün üç nəfər də bəs edir...

Bu illər ərzində partiyaların sırası seyrəlib, amma siyasi çəkisinə bir zərrə də xələl toxunmayıb. Gör neçə ildir ki, əsil müxalifət kimdir savaşı bir zərrə də səngimir. Atalıq iddiasından əl üzsələr də, "analıq" olmaq uğrunda savaş daim qızışıb. Elə "ana müxalifət" olmaq da özünü əbədi iqtidar elan edənlərin dövrən sürdüyü bir zamanədə böyük hüner sayılıb. Amma bu da daimi olmayıb, bizim cəmiyyətdə siyasi analıq bir neçə patiyaya qismət olub, atalıq isə təkdir, yekdir... 2010-cu ildən bəri isə yetim, kimsəsiz, binəsib allah bəndəsiyik - bu toplumun ortağ atası var, anası isə yoxdur... Görünür, indən sonra olmayacaq da. Ən azından iqtidar razı olsa da, müxalifət öz arasında razılığa gələ bilməyəcək...

Belə durumla barışmayan, müxalifətin öz sıralarını ələyib, xəlbirdən keçirməyi tələb edənlər, küsüb gedənlər, bir partiyadan o birinə köçənlər gündən-günə artır. Gedən də, gələni də, qalanı da qınamaq olmur... Bu da bizim şəkərimizdir və öz aramızda adına durulmaq deyirik...

Bax, AXCP ondan qopanları, hakimiyyətin qoltuğu altına sığınanları, deputat mandatı ilə yuxarı başa keçənləri böyük ideallara xilaf çıxmaqda ittiham edir. Amma səsi parlamentdən gələn "müxalifət" isə özünü tamam haqlı sayır və bütün ittihamları qatı müxalifətin özünə qaytarır. Heç bizim ölkəyə gəlib-gedənlər, bizə demokratiyadan dərs verənlərin isə eyninə də deyil ki, bunun hansı gerçək, hansı qondarma müxalifətdir...

Amma indi, illər ötəndən sonra öz sıralarında təftiş aparılmasını tələb edənləri də qınamaq olmur. Daha iqtidara əl yetmir. Onun qulluğunda duran sadıq müxalifət isə öz tarixi missiyasını uğurla yerinə yetirir. Əl ətəkdən uzun olandan sonra, qalır qəzəbi özünə qarşı yönəldib, təftişçilik tələb etmək...

İndi hər kəs sual verə bilər ki, niyə müxalifətdə olan partiyalarının liderləri addım-addım geri çəkilib, iqtidarla xəlvət separat danışıqlara gedəndə bunun səbəblərini ayırd etmək yada düşmədi, amma illər ötəndən, siyasi mübarizə yox, mövcudluğunu təmin etmək gündəmə gələndə yada düşür ki, kim xəyanət edib, kim öz əqidəsinə xilaf çıxıb...

Nəhayət, əbədi və əzəli sual da səslənir: Bəs hakim kimdir? İndi kimin gerçək, kimin qondarma müxalifət olduğunu müəyyən edən şəxsi necə müəyyənləşdirib, kürsüyə qaldıracaqlar... Və hökm verildəndən, pisi-yaxşısı sayıb-seçildəndən sonra biz meydana daha güclü, qətiyyətli müxalifət görəyikmi. Ən nəhayət, sayılıb, seçilmiş müxalifəti camaat sevib başa çəkəcəkmi?

Az qala hər gün eşidirik ki, kimlərsə ya Müsavat, ya da AXCP sıralarından küsüb gedir. Özü də gedənlər qalanları ittiham edirlər. Qalanlar isə gedənlərin qarısına deyib, onları kiminsə göstərisinə əməl etməkdə günahlandırırırlar.

Ötən prezident seçkisindən sonra Milli Şuraya üzv olan partiyalar elə küsdülər, biri-birinin ünvanına elə ağır ittihamlar yağdırdılar ki, bundan sonra hamı elə bildi ki, müxalifət küçədə üz-üzə gəlsə belə özünü görməzliyə vuracaq. Ona bütün seçkilərdən "qalibyyət" çıxsa YAP-in necə toy-bayram etdiyi də yadırmıdır? Əslində pislikləri unutmaq da bir şəkərimizdir. İndi baş qarışıb gedənlərlə qalanların davasına - düz bir ildən sonra isə yenə parlament seçkiləri keçiriləcək. Müxalifətin durumuna baxanda onun da sonu indidən bəlli olur...

Bütün hallarda bulanıq suların durulması üçün arada dörd fəsillik bir zaman var... Sular durulana qədər!

Məşhur "toy" qalmağalından sonra, bədbəxt ölkəmizin halına bir daha, dərindən acıdım. Bu fani dünyada gününü xoş keçirmək, istədiyi insanlarla əhatəsində arzulanı kimi əylənmək, şənlik qurmaq istəyən adama hücum keçmək üçün çox arsız, abırsız və sinik olmaq lazımdır. Toya, yasa kim gəldi; toyda kim oxudu; kimlər yan-yanı oturdu kimi debil-debil sualların, dartsımların kökündə hakimiyyət aqlığı dayanır. Ona görə də hücumun gerçək motivi olan banal paxıllığı hansısa mücərrəd "ideya"larla, "prinsip"lərlə, "dava" ilə pərdələmək cəhdləri ürəkbulandırıcıdır. Bir tərəf "Nazpəri orda niyə oxudu?" deyir və debil olduğunu təsdiq edir, bu biri tərəf də "Filankəs toya niyə gəldi?" deyir və "double" debil olduğunu altını cızır.

ƏLİ ƏKBƏR

Hökumət üzvünün, hökumət üzvü olmayan adamın məclisində iştirakını, ən azından toplumun ehtiyac duyduğu (ölkəmizin reallığında nə qədər şit səslənsə də) barışıqın, qardaşlığın zəmini kimi görmək olar(dı). Amma onlar belə görmək istəmədilər. Onları narahat edən sual budur: "Görəsən bunlar hakimiyyətlə dil tapıb, 2015-də parlamentə gedəcəklər?"

Dərd bunun dəridir. Bu adamlar, 2000-ci ilin bunlar üçün bir daha heç vaxt təkrarlanmayacağına yaxşı bilirlər. "Gənc prezident, gənc müxalifət lideri" ideyasını qəzetindən tirajlayanlar, sonra da xəyanət yolunu seçənlər, indi gənc prezidentin amansızlığı ilə üz-üzə qalıblar. "Gənc prezident" alındı, "gənc müxalifət lideri" isə yox. Səbəb? Həmin acgözlük, hərislik və vədə xəyanət. İlham Əliyev belə şeyləri bağışlamır. Xasiyyəti ağırdır.

Bu acı düşüncələr mənə "demokratiya", "azadlıq", "etiraz hüququ", "avtoritarizm" kimi anlayışları bir daha nəzərdən keçirməyə sövq etdi. Ümumiyyətlə "haqq" nədir, necə olur, kimin "haqqa" haqqı çatır və "haqq" kimə verilməlidir?" sualları beynimdə dolaşdı durdu.

Siyasətşünas deyiləm, amma bildiklərimi, oxuduqlarımı, təcrübəmi bir yerə cəmləyib, Azərbaycanın bu günü ilə qarşılaşdıran, gəldiyim qənaət bu olur ki, toplumda həqiqi bərabərliyin, haqqın və ədalətin bərqərar olması, hər bir fərdin cəmiyyətində öz yerini tapması, potensialını aşkarlaması və onu reallaşdırması ilə mümkündür. Hər kəsə, öz qabındakını üzə çıxarmağa fürsət tanınmalıdır. Hökumət buna nail olsa, zətan məsələ qalmaz. Bir daha təkrar edərəm - problemlərimizin çözümünə "demokratiya", "liberalizm", "avtoritarizm" kimi çeynənmiş ifadələr üzərindən yox, kimin "öz yerində" olub-olmadığı prinsipindən yola çıxaraq getməliyik. Yəni, Karl Poppere iman etməyə məcbur deyilik.

Bizim ölkə bu baxımdan

fillərinə uyğun başqa iş tapmaq olar. Məmləkətdə işmi yox?

Bu qaraçıların sifətini görəndə, səslərini eşidəndə, səmimi sözümdür ətim tökülür. Baxın, ölkədə həyat davam edir - borulardan neft axır, fermerlər mal-qarasını sağır, təy-yarələr enir-qalır, banklarda milyonluq tranzaksiyalar keçirilir, uşaqlar dərsə gedir, toylar çalınır, bayramlar edilir, bu tə-

özlərinin qərarı deyil. Bizim görməmiş hökumətin bu qəddər ağıllı və uzaqqören olduğuna inana bilmərəm. Amma siz "Xədicəyə yox, nəticəyə bax"ın. Artıq hər kəs, istədiyi zaman "Məhsul" stadionunda mitinq keçirə bilər, ya yox? Əlbəttə bu, biznesdir və bu biznesin azadlıqla, demokratiya ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Baxın tribuna və əlinizi vicdanınıza qoyun - bu acgözlərmi

"Müxalifətin qaraçı taborunu dağıdaq..."

"Məhsul" stadionunda kabab çəkin, araq vurun - Əli Əkbərdən hadisə yaradan yazı

"Həsənsəxdə dəyirmanıdır". Hakimiyyətdən başlayası olsaq, zənnimcə bunlar öz yerində deyil. Ən azından ona görə ki, bu hakimiyyət mənə simpatik deyil. Məmnuniyyətlə bu iqtidarı başqaşısı ilə əvəzləyərdim. Əvəzləyərdim ki, sonra yenisindən narazı olum və bu səfər onun getməsinə, devrilməsinə arzulayım. Yəni mən doğuşdan müxalifəm, heç bir iqtidardan razı qalan deyiləm. Bunlar, necə deyirlər, mənim naçizanə səbəblərimdir.

Lakin bu hakimiyyət layiq olduğu yerdə deyilsə, orada haqsız yerə oturubsa, bizim müxalifət, daha dəqiq olsaq, bizim müxalifətin qaraçıları qanadı, dənədən öz yerində deyil. Bunlar müxalifət məfhumuna təhqirdir. Hakimiyyəti "işğalçı rejim" adlandıran adamlar unudurlar ki, bu "işğalçılar" iş başına bunların lideri, yeni özləri çağırıb. Orta-da işğalçı olan varsa, özləridir. Müxalifət adına iddia edərək səs kirliliyi yaratdıqları, efiri məşğul etdikləri və "demokratik mübarizə"ni imitasiya etdikləri üçün. Doğrudur, zaman hər şeyi öz yerinə qoyur, amma bəzən zamana da kömək etmək lazım gəlir. Odur ki, bu hakimiyyəti devirməzdən əvvəl, bu qaraçı taborunu dağıtmaq lazımdır. Çünki mən bunlardan iyrenirəm, başa düşürsünüz, iyrenirəm.

Yox, adamın Allahı var, hakimiyyət əslində bu istiqamətdə iş aparır, - gənclərin başına öz adamını qoyur, müavin postunda öz adamını əyləşdirir; kameralar, qurğular, müxtəlif manipulyasiyalarla bu qaraçı taborunun iyrenmə obrazını uğurla yaradır, babat məzələlər. Yeni belə baxanda, nə lazımdırsa edir. Amma mənəndə olsaydı, bu qədər məzələnməzdim. Bu çuşkaları darmadağın etməyin vaxtı yetişib artıq. İçəriçəki serjant, leytenantlara da savad və pro-

rəfdə də bir ovuc adam, "Məhsul" stadionunda nəse çışqırır. Özü də stadionla gələnlər həndəsi regressiya ilə azalırlar. Əlbəttə azalmalıdır, ağıl başında adamın orda nə işi var?

Siyasi məhbusların azadlığı nə ABŞ-ın, nə Avropanın, nə Şərqi və nə də Qərbi əlində deyilsə, bir neçə yüz adamın orda şüar çışqıracağı nəyi dəyişməyə qadirdir? Hələ də aydın deyilmə ki, kimisə içəridən buraxıb buraxmamaq İlham Əliyevin müstəsna hüququdur? Hə, müxalifətim ona görə də arada-bir mitinq keçirməliyəm ki, formda qalım deyirsənsə, bu başqa məsələ. O zaman xalqın adından danışıma.

Bunlar, iqtidarın xalqa apellyasiya etməyindən tez-tez danışır, narazılıq bildirirlər. Halbuki iqtidarla bunlar arasında heç bir fərq yoxdur. Bir yanda "Xalq bizi dəstəkləyir, siyasətimizi bəyənir, ətrafımızda sıx birləşib" deyənlər, bir tərəfdə də "Xalq bu hakimiyyətə nifrət edir, devirməyə hazırdır" deyənlər. Həqiqət isə nəinki ortada deyil, heç bu diskursda iştirak etmir. Həqiqət öz işində, gücündədir. Həqiqət budur ki, xalq ikisindən də bezib, ikisindən də zəhləsi gedir. Xalq özünü düşündür, yaşamaq mücadiləsi verir. Bu ikisinin arasında qalmamaqdan, bu qarşıdurmadan minimum zərər çıxmaqdan ötrü sivişib qaçır, gizlənir. Deyir "Allah hər ikinizin belasını versin". Vallah deyir.

Nə isə ki, iqtidar da ağıllanıb. Əvvəl "mitinq keçirə bilmirik" bəhanəsini əlində bayraq edənlərin əlindən bu bəhanəni də alaraq, şəhərin mərkəzində "Məhsul" stadionunu ixtiyarlarına verib. Bilmərəm Rusiyanın, İsrailin, yoxsa Avropa ya ABŞ-ın texnoloqlarından eşidiblər, kim bunlara başa salıb, yol göstərib? Amma mənəndə əminlik var ki, "Məhsul" a getməyə icazə vermək,

Azərbaycanı idarə edəcək?

Yox, lazım deyil!

Eşitmişəm Müsavat da "Məhsul" stadionuna gedib orda nəse çışqırmaq istəyir. Təklif edirəm hər kəs ora öz çörəyi, pendiri, kolbasası, butulkası, termosu ilə gəlsin, açıq havada iki saatlıq yeyib-ıçımək, əyləncə qurulsun. Payızda piknikin ləzzəti ayrı olur. Kolonkalar da var, musiqi qoymaq olar. Siz belə edin, görün ora beş min adam toplanır, ya toplanmır. Onsuz da 88-dən bəri eyni şüarları çışqırırsınız, heç olmasa bir dəfə imkan verin camaat əylənsin.

Bütün hallarda etiraz azadlığı bir illüziyadır və insanları bu haqqdan, etiraz illüziyasından məhrum etmək olmaz. Edəndə fəsadlar yaranır. Azərbaycan şəraitində etiraz və kütləvilik illüziyasının reallaşdığı məkan kimi "Məhsul" stadionu seçilib. Yaxşı seçimdir, hakimiyyətin "ASAN" xidmətindən sonra, ən böyük uğurlarından biridir.

***

İnsan yetişdirmək lazımdır, insan! Müxalifət partiyaları göstərdi ki, onlar insan yetişdirməyə qadir deyillər. Müxalifət partiyalarının gənclər siyasəti, "yeni insan" siyasəti iflas etmişdir. Əl-Fatihə!

Akademik Rafiq Əliyev auditoriyaya girəndə tələbələrə deyirmiş ki, "Ayağa qalxmayın, içinizdəki köləni boğub öldürün". Bu söz, yeni Azərbaycanın qurulması yolunda, "Məhsul"da keçirilən əlli mitinqdən daha təsirli, faydalıdır. Mənə, "içindəki köləni boğan", stadionda futbol oynayan gənclər lazımdır, stadionda çışqıran gənclər yox.

Mən də Seymur Baycana qoşulub gənclərimizi, insanlarımızı "Məhsul" stadionuna getməməyə çağırıram. Yeyib-ıçımək olmayacaqsa heç getməyin! Boş sözlərdən, boş şüarlardan qarnınız tox deyilmi sizin?

Azərbaycan, Ermənistan və Fransa prezidentlərinin görüşü oktyabrın 27-də Yelisey sarayında baş tutacaq. APA-nın "Frans Press" Agentliyinə istinadən yaydığı məlumata görə, sammitin məqsədi iki ay əvvəl vəziyyətin ağırlaşmasından sonra Dağlıq Qarabağ münaqişəsi tərəfləri arasında dialoqu təmin etməkdir.

Məlumatda bildirilir ki, üçtərəfli görüşdən sonra prezident Fransua Olland Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri İham Əliyev və Serj Sarkisyanla təkbətək görüşlər keçirəcək. Sammit çərçivəsində prezidentlərin ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri ilə görüşləri də olacaq. Prezidentlərin şərfinə veriləcək rəsmi şam yeməyində Qafqazın gələcəyi ilə bağlı daha dərin mövzuların müzakirəsi gözlənilir.

Hər halda Rusiyanın uzun müddət üzərində dominantlıq etdiyi danışıqlar prosesinə bu dəfə rəsmi Parisin arbitrliliyinin hansı məntiqi sonluqla bitəcəyi əsas müzakirə mövzularındandır. Yaxın tariximizdə baş verənlərin acı təcrübəsindən çıxış edərək vurğulaya bilərik ki, Moskvanın iradəsindən kənarında aparılan Qarabağ danışıqları hansısa sürprizlərlə müşayiət olunub. 1991-ci ilin 20 noyabrında böyük bir heyətlə Xankəndinə uçan azərbaycanlı dövlət rəsmilərinin təyyarədə məhv edilməsi, 1992-ci ilin 8 mayında Tehranın vasitəçiliyi ilə Azərbaycan və Ermənistan rəhbərliyinin İranda danışıqlar apardığı zaman Şuşanın işğal edilməsi, 1999-cu ilin payızında İstanbul sammitində münaqişənin tənzimlənməsi istiqamətində ciddi irəliləyişlərlə bağlı gözləntilər olduğu halda Ermənistan parlamenti gülləbaran edildi. Siyahını uzatmaq da olar. Elə yay aylarında cəbhə xəttində qarşıllı itkilərlə müşayiət olunan gərginliyin də arxasında Kremlin barmağının dayandığını hətta erməni ekspertlər də təsdiqləyib. Ancaq indiki məqamda, Putinin Ukrayna böhranı ilə bağlı sıxışdırıldığı, ölkənin böyük itkilərlə üzleşdiyi bir ərəfədə Ollandın təşəbbüsünü pozmaq üçün sürpriz hazırlayacağı daha az inandırıcı görünür. Amma şübhə yoxdur ki, daxildə hakimiyyəti xeyli laxlayan Sərkisyan Putinin iradəsindən kənar hansısa anlaşmaya gedən deyil.

Qeyd edək ki, Fransanın Ermənistandakı səfiri Anri Reno Paris görüşündən dolayı gözləntiləri şərh edərkən deyib: "Diplomatik təfərrüatlara vaxtdan qeyd edim ki, görüşü nizamlaşdırma prosesinə konfliktin həllinə yönə-

"Ermənistanın bütün gedişləri danışıqları nəticəsiz etməyə hesablanıb"

Ekspertlər prezidentlərin Fransa görüşünün gözləntilərindən danışıqları; XİN rəsmisi Hikmət Hacıyev: "Azərbaycanın mövqeyi budur ki, artıq danışıqlar prosesi danışıqlar naminə deyil, konkret müstəvidə aparılmalıdır"

lik yeni impuls verəcək. Vacib olan odur ki, hər iki tərəf etimad atmosferi yarada bilsin". Ancaq səfirin ardınca dedikləri təhlükənin anosu sayıla bilər. Onun sözlərinə görə, müzakirələrin əsasında üç prinsip duracaq: "Ərazi bütövlüyü, millətlərin öz müqəddəratını təyinetmə haqqı və güc tətbiqindən imtina".

"Aykakan Jamanax" qəzetinin (Ermənistan) diplomatik qaynaqlara istinadən yaydığı xəbər "Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin yaxın günlərdə Parisdə baş tutacaq danışıqlarında Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair birgə bəyanatın imzalanması gözlənilir" - deyərək qeyd edilir. Erməni mətbuatına istinad edən virtualaz.org-un məlumatına görə, Fransa prezidenti Əliyevlə Sərkisyanın birgə bəyanatı imzalamasına nail olmağa çalışır. Qəzetimizin yazdığı kimi, Qərb təcridçisi Azərbaycanı həmin 3 prinsip əsasında "şotland variantı"na hazırlamaq istəyir. "Yeni Qərb problemi Rusiyanın nəzarətindən çıxarmaq üçün Azərbaycanın köklü maraqları hesabına da olsa, öz ssenarisini işə salmaqda ısrarlı görünür. Buradaca əlavə edək ki, amerikalı həmsədr Ceyms Uorlikin bu ilin yayında irəli sürdüyü 6 bəndlik həll təklifi də özündə çox inco və hiyləgər şəkildə "şotland ssenarisini" ehtiva edir". Nəzərlərin Parisə di-

Vəfa Quluzadə

Elxan Mehdiyev

Hikmət Hacıyev

V.Quluzadə Kazimirovun üç planından sonuncusunu, ümumi dövlət modeli planını xatırladı: "Bu planların hamısında ərazi bütövlüyü, millətlərin öz müqəddəratını təyinetmə hüququ və gücündən imtina məsələləri var. Amma nə olsun, ortaliqda heç bir irəliləyiş yoxdur, torpaqlar işğal altında qalıb. Məsələlər belə müzakirə olunmamalıdır, konkret qoyulmalıdır. Ermənilərə Dağlıq Qarabağın statusu lazımdır. Bizim və beynəlxalq hüququn bu məsələdə mövqeyimiz məlumdur. Beynəlxalq hüquq Dağlıq Qarabağı bizim ərazi hesab edir. Elə isə Parisdə müzakirə açmaq olar ki, Ermənistan ne etmək istəyir? Yenədəmi beynəlxalq hüquqa, BMT-nin nizamnaməsinə məhəl qoymadan işğal davam etdir-

sunlar. Onda Azərbaycanla sülh mümkündür. Yoxsa ki, ermənilər Rusiyanın əsgəri müttəfiqi kimi qalır, üstəlik, Gömrük İttifaqına da daxil olur, bundan sonra büynəlxalq aləm istəyir ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında irəliləyiş olsun".

V.Quluzadənin fikrincə, Rusiya yüz faiz əmindir ki, Parisdə heç bir irəliləyiş olmayacaq: "Əgər Sərkisyan Ollandın bütün təkliflərinə "hə" desə, sülhə razılaşa, onda ölkəsinə qayıda bilməyəcək, Rusiyanın tapşırığı ilə ermənilər onu hakimiyyətdən qovacaq". Ekspert deyir ki, Parisdə böyük bir sabun köpüyü şişdiriləcək: "Fransa bu sabun köpüyünü böyük irəliləyiş kimi qələbə verməyə çalışacaq. Ancaq həmin 3 əsas

zaman ya atəşkəs rejimini kəskin şəkildə pozur, ya da prezident, xarici işlər naziri, müdafiə naziri hərbi ritorikaya söykənən bəyanatlar verir, görüş mənasız olur. Bu dəfə əsir götürülmüş azərbaycanlılara qondarma məhkəmə prosesi qurmaq istəyirlər. Oktyabrın 27-də prezidentlərin görüşü təşkil olunur, həmin gün Xankəndidə girov azərbaycanlılara qeyri-qanuni məhkəmə qurulursa, deməli, Ermənistan narazılıq üçün yeni əsaslar yaradır.

Ermənistanın bütün gedişləri danışıqları nəticəsiz etmək və status-kvonu qoruyub saxlamağa hesablanıb. Ona görə bu hadisələr fonunda danışıqların pozitiv nəticələrinə xüsusi bir ümid yoxdur. Dünya, o cümlədən Rusiya mətbuatı bir fikri önə çəkir ki, Vladimir Putin avqustda prezidentlərin görüşünü təşkil edərkən prosesin payızda davam edəcəyini bəyan edib. Bu baxımdan daha çox maraqlı doğuran Rusiya prezidentinin yeni görüş təşkil edəcəyi, hansısa nəticələrin əldə olunacağıdır".

Elxan Mehdiyev isə deyib ki, Paris görüşü haqda daha çox erməni tərəfə baxaraq fikir söyləyə bilər: "Qarşı tərəf üçün bu görüş sadəcə danışıqları, işğalı uzatmaq, vaxt qazanmaq, məsələni 2015-ci ilə keçirmək üçün yeni mərhələdir. Gələn il qondarma erməni genosidinin 100 illiyidir, niyyət dünyanın bütün liderlərini İrəvana yığmaq və ermənilərin tarixdə genosidə məruz qaldıqlarını göstərmək, rəğbət qazan-

maqdır. Növbəti ildə onlar danışıqlar mərhələsini daha asan aşmağa çalışacaq, prosesi 2016-cı ilə keçirəcəklər.

Ermənistanın strategiyası məsələni uzatmaqdır. Fransa tərəflər arasında inam yaratmağa çalışacağı deyir. İşğal kənarında qalıb, vasitələrin, Fransanın təşəbbüsü ona yönəlib ki, işğalı uzatmaq üçün təmas xəttində inam yaradan tədbirlər görülsün. Bu kimə lazımdır: Azərbaycan xalqına? Bizə torpaqları işğaldan azad etmək lazımdır, yoxsa təmas xəttində ermənilərə sakitlik yaratmaq? Paradoxal vəziyyət yaranıb".

Hazırda Dağlıq Qarabağ danışıqları Madrid prinsipləri üzrə aparılır. Madrid sənədinə görə, Ermənistan qoşunları ilk mərhələdə Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Zəngilandan çıxmalı, Laçın və Kəlbəcər ikinci mərhələdə boşaldılmalıdır. Prinsiplər Ermənistanla Dağlıq Qarabağı birləşdirən dəhlizin yaradılmasını, Dağlıq Qarabağın yekun statusunu həmin bölgədə keçiriləcək referendumda müəyyən etməyi də nəzərdə tutur.

XİN-in mətbuat katibi Hikmət Hacıyev isə "Yeni Məsvət"ə açıqlamasında qeyd etdi ki, söhbət ölkə prezidentinin görüşündən gətirdiyi üçün nazirlik hadisələri qabaqlayıb hansısa fikir bildirməz: "Hansısa yenilik olsa, prezidentin mətbuat xidməti məlumat verəcək. İndiki halda isə biz prosesləri qabaqlamaq istəməzdik".

XİN başçısı Elmar Məmməd-yarovun Böyük Sülh Sazişi ilə bağlı anonsuna gəldikdə, H.Hacıyev bunları bildirdi: "Cənab Məmməd-yarov tərəfindən qeyd edilmiş ki, danışıqlar prosesində artıq Böyük Sülh Sazişi üzərində iş aparmaq lazımdır. Ermənistan tərəfi münaqişənin sülh yolu həll edilməsi istiqamətində müəyyən fikirlər söyləyə də, konkret müstəviyə gəldikdə, biz görüşürük ki, Ermənistan müxtəlif bəhanələrlə, o cümlədən təxribatçı əməlləri ilə prosesin əsl mahiyyətindən yayınmağa çalışır. Ona görə də Azərbaycanın mövqeyi budur ki, artıq danışıqlar prosesi danışıqlar naminə deyil, konkret müstəvidə aparılmalıdır. Bizim tərəfimizdən artıq hərtərəfli sülh sazişi üzərində iş aparılması nəzərdə tutulur. Xarici işlər naziri Elmar Məmməd-yarov onu da qeyd edib ki, hərtərəfli sülh sazişi bir çox elementlərdən ibarət ola bilər. Odur ki, artıq onun alt elementləri və strukturları üzrə bir strukturlaşmış danışıqlara başlamağın vaxtıdır. Amma təəssüf ki, Ermənistan tərəfi yenə də ənənəsinə sadıq qalaraq bu müstəvidə danışıqları davam etdirmək əvəzinə, müxtəlif bəhanələri, mahiyyətə aid olmayan məsələləri gündəmə gətirməklə əsl mövzudan, danışıqların predmetli və praktiki müstəvidə aparılmasından yayınmağa çalışır". H.Hacıyev "şotland variantı" barədə iddialara da münasibət bildirdi: "Danışıqlar prosesində Azərbaycanın mövqeyi qətidir. Bu, bütün səviyyələrdə dəfələrlə bəyan olunub. Danışıqlar prosesinin əsas mahiyyəti ondan ibarətdir ki, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü və suverenliyi təmin olunmalıdır".

9 ayda Ermənistanı daha 113 min nəfər tərk edib

Ermənistan parlamentinin deputatı, müxalifətdəki Erməni Milli Konqresinin üzvü Aram Manukyan ölkəni tərk edənlərin sayının artmasından narahatlığını bildirib. Modern.az Ermənistan mətbuatına istinadən xəbər verir ki, parlamentin brifinq zalında jurnalistlərin qarşısına çıxan Manukyan hər il ölkəni 110-120 min insanın tərk etdiyini və buna görə Sərkisyan hakimiyyətinin günahkar olduğunu deyib: "Ermənistan ciddi təhlükə ilə - mühacirətlə üzleşib. Bunda günahkar indiki ölkə rəhbərliyidir".

Manukyan bildirib ki, bu ilin 9 ayında ölkəni 113 min insan tərk edib. Deputatın fikrincə, onların 60 mini daimi əsasda ölkədən gedenlərdir.

Erməni Milli Konqresinin üzvü sadə xalqın Sərkisyan hakimiyyətinin dəyişməsinə arzuladığını vurğulayıb: "Xalq arasında elə insan yoxdur ki, haki-

miyyətin dəyişməsinə istəməsin. Bunu yalnız dövlət orqanlarında vəzifəsi olan şəxslər istəmir".

BMT hesabatlarında 3 milyon əhali olan Ermənistan yüksək mühacirət, aşağı doğum faizi və bu səbəblərdən əhali tərkibinin sürətlə qocaldığı ölkələr sırasındadır.

Kamran Məhərrəmli

Cinayəti törədən azadlıqda, iştirakçı isə həbsdə

Kamran Məhərrəmli: "Prezidentə müraciət edirik ki, bu işin ədalətli araşdırılmasına göstəriş versin"

"Yusif Məhərrəmov deyir ki, qatil mənəm, siz günahsız adamı həbs edirsiniz. Amma məhkəmə onu açıb buraxır və günahsız olan 17 yaşlı Knyaz Knyazliya cəza verir. Biz Knyazın ailə üzvləri olaraq ölkə prezidentinə müraciət edirik ki, bu işin ədalətli araşdırılmasına göstəriş versin və öz nəzarətinə götürsün". Bu sözləri "Yeni Müsavat"a müraciət edən K.Knyazlının əmisi Kamran Məhərrəmli deyib.

O, hüquq-mühafizə orqanlarının, Xətai rayon Prokurorluğunun qardaşı oğluna qarşı aqressiv münasibət sərgilədiyini bildirib. Bu məsələnin kökündə nəyin dayanmasından isə məlumatsız olduqlarını bildirdi: "İttihama görə 2013-cü il avqustun 30-da Knyaz Knyazlı Bakı sakini Ceyhun Məqsədovu bıçaqlayıb. Hadisə metronun "Xətai" stansiyası yaxınlığında baş verib. Yetkinlik yaşına çatmayan Ceyhun Məqsədov xəstəxanaya yerləşdirisə də, hadisədən üç gün sonra ölüb. Yusif Məhərrəmov isə guya hadisənin iştirakçısı olub. Əslində isə istintaq cinayəti törədən hadisə iştirakçısının yerini dəyişib. İstintaq əvvəlcə düzgün aparılırdı. Sonradan isə qəfil dəyişiklik oldu. Knyazlı qətli törədən, Yusif Məhərrəmovu isə iştirakçı elan etdilər. Biz Knyazın ailə üzvləri bu dəyişikliyin nədən baş verdiyini anlamırıq. Sadəcə istintaqın Knyaza qarşı bu cür aqressiv, qeyri-adekvat olmasının səbəbini bilmirik".

K.Məhərrəmli deyir ki, məhkəmə istintaqı zamanı Yusif Məhərrəmov dönə-dönə cinayəti törətdiyini hakimlərin diqqətinə çatdırıb. Lakin ibtidai istintaqda olduğu kimi məhkəmədə də ona qulaq asan olmayıb: "Yusif məhkəmədə özünü ülgüclə doğradı. Hakimlər də sanki sifariş yerinə yetirmişlər kimi onun dediklərinə əhəmiyyət vermədilər. Sonda Yusif məhkəmə zalından azad etdilər, Knyaza isə 10 il azadlıqdan məhrum etmə cəzası verildi".

K.Məhərrəmovun sözlərinə görə məhkəmə zalında azad olunan Y.Məhərrəmov məhkəmə inasından çıxandan sonra tularaq Xətai Rayon Polis İdarəsinə aparılıb: "Onu 2 gün saxladılar. Dedilər ki, guya hansısa başqa cinayətdə adı keçir. Sonra da açıb buraxdılar. Biz ədalətli istintaq, məhkəmə araşdırılması tələb edirik".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Ölkədə film kimi cinayətlərin statistikası və rəngləri dəyişməkdə davam edir. Goranboyda 7 nəfəri qətlə yetirən Səfikürd kənd sakini Rafiq Hüseynovun qətləmi da artıq unudulmaq üzrədir. Bu da səbəbsiz deyil. Çünki oktyabrın 22 və 23-də baş verən qətlər Goranboy hadisəsini arxa planda qoyub. Beləliklə, Markesin "Gözlənilən qətlə tarixçəsi" Azərbaycanda real motivlərlə təzahür tapmaqdadır.

Söhbət bacısının boğazını kəsərək qətlə yetirən Pərvanə Nuriyevadan gedir. Bir mənzildə yaşayan üç tələbə bacıdan biri məzara, biri məhbəsə getdi. Qatil isə bacısının cinsi azlıq nümayəndəsi olmasından qəzəblənərək bu addımı atdığına bildirdi. Azərbaycan nümunəsində 20 yaşlı gənc qızın bacısını belə amansızlıqla qətlə yetirməsi yeni faktıdır.

Ardınca Xırdalanda Fatimə Qurbanova oğlu Elşən Nağızadə tərəfindən boğularaq öldürüldü. H.Nağızadə ilkin istintaq zamanı deyib ki, anasını başqa kişilərlə oturmaqda şübhələndiyi üçün öldürüb. Lakin qatil şübhəsinin təsdiqlənmədiyini də vurğulayıb.

O deyib ki, anası günahsız olduğunu bildirdi. Buna baxmayaraq, gənc oğlan anasını boğaraq qətlə yetirib. Və qətlər bununla bitmir. Artıq böyük bir statistika yaranıb. Bir növ Göteinin "Gənc Verterin iztirabları" Azərbaycansaşağı üslubda realizə olunmaqdadır.

Yazıçı - konspiroloq, bir neçə telelayihənin müəllifi Həmid Herişçi qətlərin əsas leymotivini efridə görür. Onun fikrincə, televiziya ailələrin bir üzvünə çevrilib və insanların psixikasını pozmaqla məşğuldur.

"Bu silsilə qətlərin əsas günahkarı mass-mediadır. Telekanallar göz yaşları içində ailə-məişət mövzusunda verilişlər hazırlayır. Siz bir televiziyanı açın - xəyanət, boşanma, gərginlik, göz yaşı, dramatik musiqi tərtibatı, itirdiyi doğmalarını axtaranlar, ərinə aldadan-

Dəhşətli qətlərin bəiskarı kim və ya nədir?

Ailədaxili münaqişə zəminində tükürpədicə cinayətlərin arda-arası kəsilmir, "Goranboy qətləmi" unudulub; Həmid Herişçi: "Bir televiziyanı açın - xəyanət, boşanma, gərginlik; bu, insanların psixikasına təsir edir, günah telekanallardadır"

lar və bu, insanların psixikasına təsir edir. Efridən ictimai-siyasi verilişlər azaldıldı və yerini ailə-məişət mövzusunda mənasız proqramlar doldurdu. Ona görə də birbaşa günahı televiziya görə görürəm. Efir ya insanın həyatının aynası olur, ya da həyatına təsiri," - deyər H.Herişçi belə düşür.

H.Herişçi bu səpkidə verilişlərin bağlanması tərəfdarıdır: "Sovet vaxtında ailə-məişət zəminində qətl hadisəsi xəbər verilmirdi. Bu, onun şəxsi həyatıdır. Amma indi bütün efiri zəbt edib. Mən yazılarımda da deyirdim ki, bunu belə etmək ol-

maz, axırı pis olacaq.

Baxın, bu gün nəticələr göz qabağındadır. Hələ bundan sonra silsilə qətlər daha da artacaq. Çünki efridə ictimai, mədəni, tarixi verilişlər yoxdur. Mən yeni telelayihəyə başlayıram və təmələyə də bunu çatdırmaq istəyirəm ki, Çingiz xan var, Əmir Teymur var, tarixi mövzuları müzakirə etmək lazımdır. Yoxsa dramatik musiqi ilə ailə xəyanətini təqdim edirlər, seksual xarakterli məsələləri ortaya çıxarırlar. Ədəbiyyatda da bu baş verir. Nəticəsini də görürük. Əsasən də rayonlarda qətlər olur. Əyalətlərdə televiziya in-

sanların bir ailə üzvüdür, bütün günü açıq qoyub baxır. Nə qəzet, nə kitabla bu qədər maraqlanırsınız. Yeni, Qərbin 200 ilə keçdiyi yolu biz 1 ilə keçmək istəyəndə ortaya silsilə qətlər çıxacaq. Qeyri-ənənəvi təriqətlər, orientasiyalar ikinci dərəcəli problemdir. Mən əsas bəiskar televiziyanı görürəm. Verilişlər sırf ailə-məişətdən qırağa çıxa bilmir. Aparıcıların səsləri, nitqi efridə ziddir, tarixi, ictimai-siyasi verilişlər hazırlaya bilmirlər. Ona görə ən rahat yolu tapıblar - ailədaxili problemləri camaata göstərirlər".

□ E.SALAMOĞLU

İŞİD-ə Azərbaycanın şimal bölgəsindən qoşulanlar niyə çoxdur?

Ölkənin şimal və şimal-qərb zonasından daha çox radikal təriqət üzvləri Suriya döyüşlərində iştiraka gedir; İlham İsmayil: "Rusiya faktoruna görə bu zonada həmişə fəallıq olub"

Suriya və İraq torpaqlarında döyüşən azərbaycanlıların ölüm xəbərlərinin arda-arası kəsilmir. "İslam Dövləti" terror təşkilatına qoşulan həmyerlilərimizin sayı dəqiq bilinmir. Suriyadakı "Qafqaz ordusu"nda azərbaycanlıların sayca az olmadığı göz qabağındadır. Lakin diqqət çəkən məqam "cihad"a qoşulanların əsasən şimal və şimal-qərb bölgələrindən olmasıdır.

Ölkənin qərb, cənub zonalarından İŞİD, Əl-Nusra terrorçularına qoşulan demək olar ki, yoxdur. Aran bölgəsində isə Salyan, Neftçala və Şirvandan döyüşməyə gedənlər olub. Ancaq Suriyada döyüşən azərbaycanlıların çox hissəsi şimal bölgəsi rayonlarından olanlardır.

Qeyri-rəsmi məlumatlara görə, təkə Şeki və Zaqatala bölgəsindən Suriyaya gədənlerin sayı 250 nəfəri ötürüb. Xaçmaz rayonundan son dövrdə təxminən 30-a yaxın sakin döyüşmək üçün

gedib. Ümumiyyətlə, Azərbaycanın şimal bölgəsindən 100-ə yaxın adamın Suriyada vuruşduğu bildirilir.

Gedənlər arasında ailəvi azərbaycanlıların daha çox üstünlük təşkil etdiyi bildirilir. Eyni zamanda, Quba, Qusar, Zaqatala-Balakən, İsmayılidan İŞİD-ə qatılanlar olub. Elə son olaraq İsmayılıda güleş üzrə ölkə çempionu Rəşad Baxşəliyevin adını çəkmək mümkündür. Onun döyüşlərdə öldürüldüyü xəbəri yayılıb.

Təhlükəsizlik Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin sabiq polkovniki İlham İsmayil hesab edir ki, şimal zonasından Suriyaya gədənlerin çox olmasının səbəbi var. Sabiq polkovnikin sözlərinə görə, Rusiyanın Şimali Qafqazda hər zaman da ərəb ölkələrindən gələn terror aktlarına, milli azadlıq hərəkatı adlanan hadisələrə təsiri olub: "Eyni zamanda, Azərbaycan tranzit ölkə kimi istifadə olunub. Bu gün də əsasən Zaqatala, Qusar və digər bölgələrdən daha çox radikal təriqətlərə qoşulanlar var. Ancaq təkə şimal zonasını hesab etmək olmaz. Bakı, Sumqayıt və başqa şəhərlərdən də İŞİD qruplaşmalarına qatılanlar var. Sadəcə, Rusiya faktoruna görə həmişə şimal zonasından daha çox fə-

allıq olub".

İsmayılın fikrincə, Yaxın Şərqdə döyüşlərdə iştirak edib geri qayıdan azərbaycanlıları potensial terrorçulardır: "Onların arasında qayıdanlar da var. Bu yaxınlarda Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi əməliyyat keçirdi və şübhəli şəxs qismində 26 nəfəri həbs etdi. Radikal qruplar bizim üçün o zaman təhlükəli olardı ki, nəzarətsiz buraxılırdılar. Azərbaycanda nəzarət var və nümunələrinin şahidiyik".

Ekspert Qafqaz Müsəlmanlar İdarəsi (QMI) və Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin keçirdiyi müşavirədə radikalizmle bağlı narahatlıqların dile gətirilməsini təbii hal sayır: "Əgər söhbət radikalıqdan gədirsə, narahat olmağa əsas var.

Yaxşı haldır ki, dini komitə də, QMI də narahatlıqlarını bildirirlər. Deməli, nəzarət var. Çünki hər iki qurumun üzərinə məsuliyyət düşür. İlk növbədə dini maarifçilik olmalıdır".

Müsahibimiz Azərbaycan tərəfinin radikal qrupların güclənməsində hansı boşluqlar buraxdığını açıqladı: "Əslində radikalizmin güclənməsi Azərbaycanın yox, bəşəriyyətin problemidir. Azərbaycan da xəritədə müsəlman ölkəsidir. İdeoloji cəhətdən hazırlanmış adamlarla mübarizə çətin olur. Ən inkişaf etmiş müsəlman ölkələrində belə bu problemlər meydana gəlir. Azərbaycan tərəfinin buraxdığı boşluq onda olub ki, dini maarifçiliyin səviyyəsi aşağıdır. Yeni radikalizm iqtisadi problemlərdən doğmayıb. Ancaq bu boşluqlar maarif-

lənmə ilə doldurula bilər, kompleks proqramla problem aradan qaldırıla bilər".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu isə axar.az-a deyib ki, Azərbaycanda vəziyyət başqadır: "Nə Rusiya dövlət səviyyəsində, nə də Şimali Qafqazda yaranmış problem təbii yolla ölkədə çaxnaşma yarada bilməz. Birincisi, inanmıram ki, Rusiya Azərbaycanda din faktorundan istifadə etsin. Çünki bu, Rusiya üçün bu-meranq effekt göstərə bilər. İkincisi isə Azərbaycanda vəziyyətin nəzarət altında olmasıdır. Dini radikalizm çərçivəsində nəzarət çox güclüdür. Buna görə də yaxın zamanlarda Suriya hadisələrini Azərbaycanda yox, Şimali Qafqazda görə bilərik".

□ E.SALAMOĞLU

Müsəvat Partiyasının keçmiş MNTK üzvü Əlövsət Talışxanlı bu günlərdə müsahibələrinin birində Məclis üzvü Osman Kazımov barəsində ağır ittihamlar səsləndirib. Ə.Talışxanlı musavat.com-a demişdi ki, 1993-cü ilin yayında İsa Qəmbər həbsdə olanda Osman Kazımov Surət Hüseynovun qiyamçılarını Füzuli rayonunda təntənə ilə qarşılamışdır.

O, partiyadaşı O.Kazımov haqda başqa ittihamlar da səsləndirmişdi. Kazımovun partiya-da təmizləmə aparmaq təklifinə özünəməxsus formada reaksiya verən Talışxanlı bunları demişdi: "Səxavət Əlisoyun bu barədə yazdıqları ilə tanışam. Osman Kazımovun dilindən səslənib ki, "37-ci ilin Stalin repressiyaları"nın dalğası kimi, Müsavatı təmizləmək lazımdır. Həmin Osman Kazımov eşitdiyimə görə, Surət Hüseynovun Gəncə qiyamı zamanı onu təntənə ilə qarşılayıb. Biz partiya-dan xaric etmək istəklərinə məhz 37-ci ilin repressiya dalğası kimi baxıram. Tənqidə görə, təşkilatda partiya-dan çıxarmaq məsələsi yoxdur. Hazırda Osman Kazımovun bu çağırışı bir növ Xəlil Rzanın "davam edir 37, daha kəskin, daha ciddi" şərinde deyilənlərə bənzəyir. Osman Kazımov da həmin sistemin yetirməsidir. Onun üçün nə nizamnamə, nə qanun var".

Osman Kazımov isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında barəsində səslənən ittihamlara belə cavab verib: "Əlövsət Talışxanlı tamamilə yanlış fikirlər səsləndirir. Bunun haradan qaynaqlandığını bilmirəm. Mən icra hakimiyyətində heç vaxt hüquq şöbəsinin müdiri olmamışam. Onun dedikləri böhtan xarakterlidir. Heçqəətə uyğun olmayan yalanlar da-

nışır. Surət Hüseynov məsələsinə gəldikdə isə, bu, bir dövlət çevrilişidir. Təəssüf ki, hazırda bunun acısını yaşayıq. 1993-cü il hadisələri ilə əlaqədar Qubadlı-da o ərazidə yerləşən icra nümayəndələri və cəbhəçilərlə görüşümüz olub. Həmin görüşdə baş verən hadisə qiyam kimi qiymətləndirilib. Bu bəyanatın əsas müəlliflərindən biri mənəm. Həmin dövrdə Füzuli rayon İcra Hakimiyyətində 1-ci müavin olmuşam. Bakıya gələrək Prezident Aparatında Əliməmməd Nuriyevlə görüşərək, Füzulidəki batalyonun qiyamı yatırmağa hazır olduğumu bildirmişəm. O da Əli Kərimliyə məlumat verdi. Bildirdilər ki, Elçibəy qan tökülməsini istəmir. Əlövsət Talışxanlı bunları bil-sə daha yaxşı olar. Onun dedikləri absurd iddiadır. Qaldı ki, İsa bəy həbsdə olanda guya mənəm gözləmə mövqeyi tutmağıma... Sadəcə onu deyə bilərəm ki, Əlövsət bəy çox fantaziya quran insandır. Onun ən yaxın insanının müdafiəsində iştirak etmişəm. Çox təəssüf ki, təmənnasız. Buna indi təəssüflənirəm. Hər bir halda haqqımı onun qohumuna halal edirəm".

Osman Kazımov Əlövsət Talışxanlının onun çağırışını "davam edir 37" cümləsi ilə ifadə etməsinə də aydınlıq gətirib: "Nəçə gündür belə çağırış etdiyimi

Osman Kazımovdan Əlövsət Talışxanlıya sərt cavab

"Ləyaqətsiz, əxlaqsız ifadələr işlədən insanlara Müsavatda yer yoxdur"

Osman Kazımov

axtarıram, özüm də tapa bilmirəm. Statusumda yazmışdım ki, nizamnaməni pozanlar barədə tədbirlər görülməlidir. Şəhid ailəsi haqqında elə ifadələr işlədirlər ki, insanı dəhşət bürüyür. Belələri haqqında tədbir görülməməlidir? Müsavatın adına ləkə gətirən,

böhtan xarakterli kampaniya aparılmalı deyildir? Nizamnamə nə üçündür? Ellada Məmmədli deyir ki, guya mən 2005-dən Qubad bəylə kin saxlayıram. Həmin dövrdə seçicilərə müraciətim var. Onu müdafiə etmişəm. Kifayət qədər Qubad bəyin seçkisinə təsirim olub. Onlar yalan danışır. Qurultaydan sonra gərginliyi artırmaq üçün siyahı ortaya atılıb. Bunlardan xəbərim belə yoxdur. Kimsə bir söz deyəndə vicdanını başının üzərində hiss etməlidir. Əlövsət Talışxanlı o adamdır ki, qurultayda hesabat verəndə heç bir saxta-karlığın olmadığını bildirib. Qubad bəy məğlub olandan sonra pozuntular üzə çıxdı? Bu sualı ona verin. O zaman onun səmiyyətinin nə yerdə olduğunu görə bilərsiniz. Müsavat qanunlarla idarə olunan partiyadır. Hər bir üzv ləyaqəti yüksək tutmalıdır.

Deyirlər ki, Müsavat bitib. O zaman bitmiş partiya da nə işiniz var? Ləyaqətsiz, əxlaqsız ifadələr işlədən insanlara Müsavatda yer yoxdur. Arif bəyin adamları belə nizamnaməni pozurlarsa, cəzalandırılmalıdır. Fikir versəniz o insanların haraya müsahibə verdiklərini görürsünüz. Müsavatı bəyənəməyən mətbuat orqanları və kanallar indi həvəslə partiyani gözdən salmaq üçün hər şey edirlər. Bu insanlar da həmin KIV-nə müsahibə verirlər".

O.Kazımov Səxavət Əlisoyun onu Beriya, Arif Hacılinı isə Stalinlə müqayisə etməsinə də münasibət bildirdi: "Nizamnaməyə əməl olunmasını bildirirəm, mənə Beriya ilə müqayisə edirlər. Çox gülməli fikirlərdir. Bu narazılıqların nəticəsi olmayacaq. Müsavatı dağıtmaq mümkün deyil. Ola bilsin ki, 5-3 nəfər getsin. Bunların bəziləri yorul-

muş insanlardır. İndiki situasiyanı bəhanə gətirərək, partiya-dan gedirlər. İndiyə qədər rayon təşkilatlarından istefa ərizəsi təqdim edən olmayıb. Bilmirəm bu tənqidlər niyə məhz mənə ünvanlanır. Nə başqan müavinini, nə Divan üzvü. Sadəcə bunlar Məclisə namizədiyimin hallanmasından sonra başladı. Bütün problemlər səngiyəcək. Müsavat yenə bir olacaq. Hər kəs də etdiyi hərəkətə görə vicdan əzabı çəkəcək".

O.Kazımov Qubad İbadoğlu barədə də danışıb: "Qubad bəy deyir ki, partiya-da qalıb fəaliyyəti davam etdirəcək. Amma tərəfdarları istefa verirlər. O zaman bir sual meydana çıxır. Qubad bəy, partiya-da qalıb kiminlə mübarizə aparacaq? Seçkilə orqanlarda tərəfdarın yoxdusa, iştirak etmirsənsə, mübarizə necə olacaq? Mənim üçün maraqlı olan budur. Qubad bəy daha çox tərəfdarlarının Müsavatda qalmasına can atmalıdır. Mövqelərini möhkəmləndirməlidir. Yersiz bəyanatların mənası yoxdur".

□ Cavansir ABBASLI

Asilər yeni başqanın "təmizləmə aparmayacam" vədinə inanırmı?

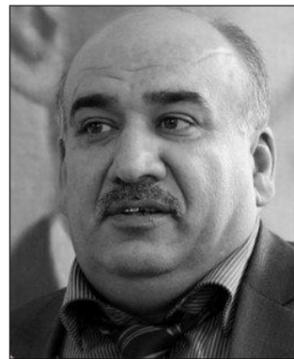
Ellada Məmmədli:
"Arif Hacılinın dediklərinə inanmaq istərdim, amma..."

Əlövsət Talışxanlı:
"Onun dedikləri uşaqladətə oyunundan başqa bir şeyə yaramır"

Səxavət Əlisoy:
"O, ilk öncə özünün və qardaşının danışığına qiymət versin..."

Hüseyin Məlik:
"Mən Arif bəyin heç bir vədinə inanmıram"

Müsəvat Partiyasında başqanlıq seçkisi ilə müşayiət olunan son qurultaydan 1 aya yaxın vaxt keçsə də gərginlik səngimir. Qarşılıqlı ittihamlar, tənqidlər, hətta təhqirlər müsəvatçılar arasında bir neçə cəbhənin yaranmasına səbəb olub. Partiya rəhbərliyi isə hələ ki, narazılıqları gərməyib.

Ümumi rəy belədir ki, Nəzarət Təftiş Komissiyası tam formalaşana kimi partiya-da təmizləmə başlayacaq və narazılıq partiya-dan çıxarılacaq. Hətta yeni başqanın tərəfdarlarından olan Osman Kazımov da bununla bağlı təklif səsləndirib. Onun bu təklifi anons kimi qəbul edilir və bildirilir ki, hələlik təkə bir nəfərin dilindən səslənsə də, bu cür təkliflər yetərləndirir. Ancaq yeni başqan Arif Hacılin "Yeni Müsavat"a müsahibəsində bildirib ki, təmizləmə əməliyyatı olmayacaq: "Mən insanların öz fikirlərini açıq surətdə

ifadə edə bilməsini azad cəmiyyətin qurulması üçün vacib şərt sayıram. Plüralizmi, ictimai diskussiyaları demokratiyanın, təşkilatın inkişafı baxımından həmişə əhəmiyyətli hesab etmişəm. Təbii ki, heç bir partiya üzvü fərqli mövqeyinə, fərqli düşüncəsinə görə cəzalandırılmalı deyil. Müsavatda buna heç vaxt yol verilməyəcək. Əksinə, biz diskussiyalar şəraitini, plüralizmi, fikirlərin açıq şəkildə ifadə edilməsinə həmişə şərait yaratmağa çalışmışıq. Bu cür davranış qaydaları daha da inkişaf etdiriləcək".

O, bildirib ki, Nəzarət Təftiş Komissiyası partiya içində olan narazılıqlarla bağlı şikayət ərizələrinə baxacaq və müvafiq qərarlar qəbul edəcək: "Bizim MNTK-ya hər hansı göstəriş vermək səlahiyyətimiz yoxdur. MNTK-nın üzvləri də bizim partiya-da silahdaşlarımızdır, onlardan da xahiş edəyəm ki, heç kəsə fikirlərinə, işlətdiyi ifadələrə görə ağır cəza verməsinlər. Təmizləmə siyasəti aparılmayacaq. Belə bir siyasətin Müsavat Partiyasında aparılması qeyri-mümkündür". Yeni başqan vəd də verib: "Mən Müsavat Partiyasının başqanı kimi çalışacağam ki, cəzalar ağır olmasın. Müsavat Partiyasında ən ağır cəza partiya sıralarından çıxarılmaq cəzasıdır".

Maraqlıdır, qurultayın nəticələrindən narazı qalanlar yeni başqanın vədinə inanırlarmı?

Bu haqda rəyini öyrəndiyimiz müsəvatçılar fərqli münasibət sərgilədilər. **Müsəvat Qadınlar Birliyinin sədri Ellada Məmmədli** bildirir ki, deyilən fikirlərin nəticəsi olmalıdır: "Deyirlər ki, ziyən vuranlar partiya-dan çıxarılmalıdır. Tənqid etmək ziyən vurmaq deməkdir? İsteyirlər ki, hamı bir şəxsə tabe olsun? Hər kəsin öz fikri var və hər kəs öz fikrini söyləməkdə azaddır. Düşünürəm ki, Arif Hacılinın dedikləri kağız üzərində qalmamalıdır, əməli nəticəsi olmalıdır. Çox təəssüf ki, hələ ki, nəticəsini görmürəm".

Əlövsət Talışxanlı isə qeyd edib ki, partiyanın nizamnaməsi var və onlar bunun əsasında hərəkət edirlər. "Qurultayla bağlı fikirlə-

rimizi bildirmişik, onların araşdırılması ilə məşğul olunsunlar. Arif Hacılinın "ağır cəzalar olmayacaq" deməsi uşağa "qorxma, sənə ilə işim yoxdur", - deməyə bənzəyir. Partiya rəhbəri məsələlərə tamamilə fərqli yanaşmalıdır. Biz onlardan cavab gözləyirik, mövcud nizamnamə çərçivəsində müraciət etmişik və o çərçivədə də cavab gözləyirik. Buyurub araşdırınsınlar, baxınsınlar, narazı dedikləri adamların cavablarını versinlər".

Dünyaxanın Cərullayeva isə deyib ki, yeni başqanın vədinə əməl edəcəyinə ümidlidir: "Biz heç hara getmirik. Biz Müsavatda bu gün gəlməmişik, illərimizi qoymuşuq. İndi təmizləmələrin aparılması təklif edilir, bunu nəyə görə deyirlər? Hamısı sosial şəbəkədəki o gizli qrupun aşkarlanmasından sonra başladı, orada Arif bəyin tərəfdarları təhqir yazmışdı. Arif bəy öz tərəfdarlarına təkpi göstərsəydi, onlar bunu etməzdilər. Yaxud, təmizləmə barədə bəyanatlar verməzdilər. Ancaq düşünürəm ki, vəziyyət belə qalmayacaq, Arif bəy vədini yerinə yetirəcək. Biz nə ediriksə Müsavat üçün edirik".

Narazılardan Səxavət Əlisoy isə bu cür fikirlərin nəticəsinin olacağını inanmır: "Birincisi, Arif Hacılin seçkidən sonra ardıcıl olaraq yazdıqlarını bir yere yığıb oxusun, gərkirsə, yazıları psixoloji ekspertizaya göndərək. Adam bir gün qucaqlaşmaqdan danışır, sonra xəyanətdən. Yaxşı ki, əllərində digər resurslar yoxdur, həbsə atmaq, ac saxlamaq, susuz saxlamaq. Nizamnamə dəyişikliyi barədə söhbətlər var, yaqın bunlar da edəcəklər. Onlar eyniforiya yaşayırlar, düşünmə qabiliyyətdən məhrum olublar. Onun kulminasiyasını Arif Hacılin yaşayır. Onun hələ beynində oturmuyub ki, başqan olmaqla insanlar qarşı münasibəti kökündən dəyişməlidir. Ayıbdır. O, özünün və qardaşının danışığına qiymət versin, sonra digər müsəvatçılara ağıl verə bilər".

Hüseyin Məlik isə deyib ki, Arif Hacılinın bu bəyanatı da sadəcə söz xatirinə deyilib: "Vədin

yerinə yetiriləcəyinə inanmıram. Bir tərəfdən partiya üzvləri arasında qucaqlaşmaqdan danışır, ancaq qardaşı Mustafa feysbuk-da Vurgun Əyyubu aşağılayır Buna görə Arif bəyin səmiyyətinə inanmıram, dediği sözlərin də heç birinə inanmıram".

Yeri gəlmişkən, iki gün əvvəl Müsavatın Qubadlı rayon təşkilatının üzvü Məhəbbət Muradov partiya-dan qovulub. **Qubadlı rayon təşkilatının sədri Nazim Əliyev** bildirib ki, M.Muradov partiyanın nizamnaməsini pozduğu üçün Müsavatdan xaric edildi: "Onun yetərincə qanun və nizamnamə pozuntuları var. O, islah olunan birisi olmadığı üçün yekdilliklə partiya-dan çıxarılmasına qərar verilib".

Narazılardan olan Rahib Mirəmov isə Moderator.az-a bildirib ki, onu ən çox Arif Hacılinın tərəfini tutmayanların partiya-dan sıxışdırılması narahat edir: "Mətbuatda öz fikirlərini, iradlarını dilə gətirən üzvlərə bu münasibət başadüşülən deyil... Bu gün Müsavat Partiyasının yeni rəhbərliyi hələ müxalifətdə olmasına bəzən öz sırası üzvləri ilə repressiv dilə danışıq, başqanı bəyənəməyənliyi hədəfə alır, müxtəlif yollarla təşkilatdan uzaqlaşdırır. Bu, əlbəttə, demokratik bir qurumun edəcəyi bir iş deyil". Müsavatçı fəal partiya yetkililərinin ədalətsizliyi ucbatından çox adamların bu təşkilatdan üz döndərdiyini deyir və üzv olduğu Suraxanı rayon təşkilatında yaşayanların bunun ən bariz nümunəsi kimi göstərir.

Qeyd edək ki, oktyabrın 25-də Müsavat Məclisinin növbəti iclası keçiriləcək. İclasda Məclisə və MNTK-ya boş qalmış yerlərə növbəti seçkinin keçirilməsi gözlənilir. Həmçinin, narazı namizəd Qubad İbadoğlunun seçki pozuntularını barədə müraciətdən 15 günə yaxın vaxt keçir. Partiya uzağı bir ay müddətinə narazılara cavab verməlidir. Bu iki hadisədən sonra partiya daxilində narazılıqların və təlatümlərin daha da artacağı istisna deyil.

□ Rəya RƏFİYEVA

Kommunikasiya sistemləri qışa hazırdırmı?

Aidiyyəti qurumların cavabı müsbət oldu

Bakının qış hazırlıklarında həmişə problemlər olub. Yağışlar və ilk qar yağın kimi ortaya çıxan problemlər Bakının və ümumiyyətlə, ölkənin payız və qış mövsümünə hazır olmadığını üzə çıxarıb. Bu mövsümlərdə qaza, işığa və suya tələbat daha da artır. Maraqlıdır, bəs bu il qış mövsümünə hazırlığın ümumi vəziyyəti necədir? Saxtala qış günlərində kommunikasiya sistemləri ilə bağlı hər hansı problem yaşanacaqmı?

"Azəristiliktəchizat"

ASC-nın sədr müavini İlham Mirzəliyev istər texniki cəhətdən, istərsə də başqa tərəfdən qışa tam hazır olduqlarını dedi. Onun sözlərinə görə, "Azəristiliktəchizat" da kifayət qədər işlər görülür: "Bizim xidmət zonasında olan istehlakçıların təminatında heç bir problem olmayacaq. Təbii ki, fors-major vəziyyətlər istisna olmaqla. Hər tərəfdən qışa tam hazırıq. "Azəristiliktəchizat"ın vəzifəsi ondan ibarətdir ki, enerjini istehsal edib istehlakçıya çatdırırsın. İstehlakçı isə yaşayış binası, mənzil, məktəb və digər obyektlər hesab edilir. Biz mənzilin içinə girmirik. Biz binanın girişinə qədər istiliyi çatdırırıq. Mənzilin daxilinə isə mənzil mülkiyyətçiləri cavabdehdir. Yaxud da ki, məktəbin içinə isə balans saxlayıcısı cavabdehdir. Əgər onun radiatorlarında, yeni istilik cihazlarında bir problem və ya axıntı olarsa, bu artıq "Azəristiliktəchizat"ın problemi deyil. Hər bir təşkilat, insan mövsümə, qışa hazırlaşmalıdır. Elə ancaq təchizat müəssisələrinin hazırlığı haqda soruşulur. Amma istehlakçının özünün mövsümə necə hazırlaşdığı barədə heç kim danışmaq istəmir. Əgər bir binanın blokunun qa-

pısı, pəncərəsi yoxdusa, damı, zirzəmisini pis gündədirsə, görün burada nə qədər enerji itkisi olur. Digər ölkələrin təcrübəsinə baxsaq görərik ki, insanların özləri soyuq havalara necə hazırlaşır. Pəncərələrini, qapılarını bərkidir, müəyyən tədbirlər görürlər. Yeni yalnız kommunikasiya sistemlərinin qışa hazırlaşması ilə məsələ bitmir. Biz "Azəristiliktəchizat" olaraq texniki cəhətdən bütün tədbirlərimizi görmüşük. 30-dan çox yeni qazanxana tikilib. 200-dən artıq binanın istilik sistemi bərpa olunub. Ümumilikdə bu il 300-dən artıq layihə işlənilib. Bunun effektiv nəticəsinin olması üçün həmin istiliyi alan da müəyyən addım atmalı və tədbirlər görməlidir. Bununla bağlı maarifləndirmə işi aparılmalıdır".

"Azəriqaz"ın mətbuat xidmətinin rəhbəri Araz Ağayev qışa tam hazır olduqlarını dedi: "Azəriqaz" İstehsalat Birliyində yaz aylarında hər il daha əvvəlki payız-qış mövsümünün yekunları müzakirə edilir. Bu il də belə olub. Aprel ayında 2014-2015-ci illərin payız-qış mövsümünə hazırlıqla əlaqədar birliyin əmri ilə tədbirlər planı təsdiqlənib. Tədbirlər planı 347 bənddən ibarətdir və may ayından etibarən "Azəri-

qaz" İstehsalat Birliyinin müvafiq struktur bölmələri və rayon qaz istismarı tərəfindən həmin tədbirlər planına müvafiq olaraq tədbirlərin həyata keçirilməsinə başlanılıb. Yeni ümumilikdə may sentyabr ayları ərzində 30 min metrdən artıq qaz kəməri təmir olunub, yeni qaz xətləri çəkilib. 5550 metr qaz kəməri dayaqlar üzərinə qaldırılıb. Ümumilikdə 200-dən çox qaz tənzimləyici və siyirtmə quraşdırılıb. Bundan başqa qaz avadanlıqları təftiş olunub. Eyni zamanda

"Azəriqaz"ın qəbul nöqtələrində yerləşən ölçü qovşaqlarının yenidən qurulması istiqamətində də işlər aparılıb. Köməkçi xətlər quraşdırılıb, sərfiyata uyğun qurğular yenilənib, əvəzlənmə işləri aparılıb. Bütün bu tədbirlər planı ilə nəzərdə tutulan bütün tədbirlər yerinə yetirilib".

"Bakielektrikşəbəkə"nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Tanrıverdi Mustafayev də qışa tam hazır olduqlarını bildirdi: "Qış yaxınlaşır deyə, biz hazırlıqlarımızı görmüşük. Biz istər yay ayları olsun, istərsə də qış ayları çox ciddi yenidənqurma işləri aparırıq. Son bir neçə il ərzində elektrikle bağlı fasilələr yaranan yerləri də nəzərə alaraq çox yüksək səviyyədə yenidənqurma iş-

ləri həyata keçirmişik. Bunlara misal olaraq 23 ədəd 110 kilovoltluq, 62 ədəd 35 kilovoltluq yarımstansiya qurmuşuq. Bilirsiniz ki, Bakı küləklər şəhəridir. Ətraf kənd qəsəbələrində özünü izolyasiya edən və müdaxilə olunmayan kabel xətləri çəkilib. Yeni ən son texnologiyalı avadanlıqlarla təmin olunub. Əvvəlki aşağı səviyyəli transformatorlar yeniləri ilə əvəz olunması və ilk dəfə olaraq Bakı şəhərində yarımstansiyalar arası dairəvi sxem istifadəyə verilib. Bütün bunların nəticəsi olaraq deyə bilərəm ki, biz qışa tam hazırıq. Ümumiyyətlə qış aylarında cari hazırlıqlar başlanır. Cari hazırlıqlar nədir? Hər bir rayonda transformatorlara baxış keçirilir ki, görək onların ağıllarının dəyişdirilməsinə ehtiyac varmı. Baxış keçiririk görək ki, müəyyən avadanlıqları sıradan çıxıbmi, köhnəlibmi. Bütün bu cari işlərə təftiş deyirlər. Bəzi vaxtlarda bunun nəticəsi olaraq ayda bir dəfə müəyyən vaxtlarda elektrik verilmişində fasilələr yaranır. Biz çalışırıq ki, bu fasilələrin arası çox olmasın. Ancaq qışa hazırlıqla əlaqədar olaraq bu fasilələr labüddür. Son olaraq da onu qeyd edim ki, elektrikle bağlı haradasa hansısa problem yaranarsa, vətəndaşlar 199 sayılı telefon nömrəsinə 24 saat boyunca zəng edib məlumat verə bilərlər. Həmin problem operativ olaraq aradan qaldırılacaq. Elektrik enerjisinə nə qədər tələbat varsa, hamısı yerinə yetiriləcək. Əgər borcu olan abonent varsa, həmin abonentlərin elektrik enerjisi hansısa problem yaranana bilər. Buna görə də onlar vaxtında borclarını ödəməlidirlər".

□ Günel MANAFILI

Kişilər!!!

Xəstəliklərdən əzab çəkən adamlar üçün! Diqqət! İsrail təbabəti tətbiq edilir! Axırıncı şansı!!!
Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyə və Siz aşağıda göstərilən xəstəliklərdən həmişəlik qurtarmaq istəyirsinizsə, onda yaxşı insanlara, keyfiyyətli, qısa müddətdə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meylin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vazidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızıltı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Qadınlarda uşaqlıq borularının keçməməzliyi
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi və sızanaqlar
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın azalması

Həkim qəbulu və həkimə zəng etmək saat 11.00-dan sonra
Tel: (012) 437-88-05; (050) 213 88-05.
Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com
"doktor Vaiz Səmədov".

Əyləncəli, sürətli, asan!

Speak English

Klassik metodlardan fərqli olaraq, Siz passiv deyil, aktiv dilləyicisiniz!

Kursumuzun sizə vəd etdiyi bacarıqlar:

- ✓ İlk dersdən son dərəcə qısa ingiliscə danışmaq!
- ✓ Sözləri azarlanmaqla deyil onları istifadə edərək iyrənmək!
- ✓ Danışmaq sürətli qrammatika bilgisi əldə etmək!
- ✓ Əla tələffüz və gıvıvna danışmaq
- ✓ Real ingiliscə söhbət

BOINUIS english **EXPLOSION**

dərsləri kursumuz tərəfindən istisbaratlıca HÖDDYƏ olunur!

Bakı şəhəri, Bünyat Sərdarov küç 2, ev 2.
(012) 492 61 75; (051) 433 46 87; (070) 806 56 63
(Açəri Şəhər metrosu, İran səfirliyinin yanı)

Beynəlxalq Təhsil Mərkəzi

Biz sizi Ukraynanın, Belorusun, Rusiyanın və Gürcüstanın dövlət universitetlərində bakalavr və magistr dərəcələri üzrə əyani, qiymətli və ikinci ali təhsil almağa dəvət edirik.

- < Kiyev Dövlət Texniki Universiteti
- < Kompüter mühəndisliyi. Hüquq. İqtisadiyyat.
- < Kremençuk Dövlət Universiteti
- < Psixologiya. Jurnalistika. Hüquq. Filologiya
- < Kiyev Dövlət Dəniz Akademiyası
- < Gəmi sürmə. Dəniz və çay nəqliyyatı. Hüquq
- < Tbilisi Dövlət Tibb Universiteti
- < Müalicə işi. Stomatologiya. Əczaçılıq. Pediatriya
- < Minsk Dövlət Universiteti
- < Beynəlxalq Münasibətlər. İqtisadiyyat. Jurnalistika
- < Qrodno Dövlət Universiteti
- < Hüquq. İqtisadiyyat. Pedoqoqika. Tərcüməçilik
- < Volqoqrad Dövlət Aqrar Universiteti.
- < Aqronom. Yerölçmə və Kadastr. Elektrik təchizatı.

Bizim bu ölkələrin yuxarıda adları sadalanan və bu siyahıda adları olmayan bir çox digər dövlət universitetləri ilə əməkdaşlıq və təmsilçilik haqqında rəsmi müqavilələrimiz var. Diqqət! Bəzi ixtisaslar üzrə pulsuz təhsil almaq şansıdır!

Ünvan: Bakı ş. Məmmədov k. 13A «Nərimanov» m-su
Tel: (050) 3319999; (077)3319999; (055)2522525;
(012)4379980

ORİJİNAL AKSESUARLAR

Ucuz qiymətlərə, gözəl, keyfiyyətli hədiyyələr və ev üçün bəzək əşyaları

"SƏDƏRƏK" TİCARƏT MƏRKƏZİ

3-cü zona, 15-ci sıra, 40 nömrəli mağaza

Babasil xəstəliyinin ən müasir metodla MÜALİCƏSİ

Almaniyanın məşhur "Karl Etors" firmasının aparatı ilə Moskva şəhəri proktologiya ETM-də xüsusi hazırlıq keçmiş həkim tərəfindən qansız, ağrısız, yataq rejimi gözləmədən - lateks hələqə qoyulması.

SƏLİMOV FƏRMAN
Tel: (055) 776-70-34

Göyçay rayonunda baş verən qanunsuzluqlar, korrupsiya faktları ilə bağlı dəfələrlə yazmışdıq. Bakıdan 216 kilometr aralıda yerləşən bu rayonda icra başçısı olan Mansur Məmmədov nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun əmisi oğludur. Rayondakı mənbələr müxbirimizə deyirlər ki, M. Məmmədov nazir əmisi oğlunun nüfuzunu qaldırmaq əvəzinə, fəaliyyəti ilə onun nüfuzunu zərər verməyi sanki qarşısına məqsəd qoyub.

Göyçaylıların başçının əmisi oğlunun birbaşa səlahiyyətlərinə aid sahədən giley-güzarı da bitib-tükənmişdir. Redaksiyamıza bir qrup Göyçay sakini adından daxil olan məktubda yazılır:

"Səkkiz ildir ki, Mansur Məmmədov Göyçayı viran edir. İcra başçısı təyin olunduğu gündən satmadığı yer qalmayıb. İnsanlar şəxsi mülklərinin də satışa çıxarılaçağından qorxur. Bir neçə il qabaq rayonda su və kanalizasiya sisteminin yenidən qurulması üçün 40 milyondan artıq vəsait ayrıldı. Bundan sonra rayonun acınacaqlı günləri başladı. Rayon yollarının asfalt örtüyü tamamilən sıradan çıxdı. İşlər yekunlaşandan sonra dağılmış asfalt örtüyünü bərpa etməli olan Türkiyə şirkəti bu işləri görməkdən imtina etdi. Səbəbi də gizlətmədi - görüləcək işin pulunu icra başçısı alıb və deyib ki, qalan iş sızilik deyil. Mansur Məmmədov da xəbər yayır ki, türklər yalan deyir. Ancaq biz göyçaylılar icra başçısına inanmırıq. Heç ola bilər ki, rayonu viran edən başçı türklərin əlində aciz qalsın? Yağışlar başlayanda sevinçli ki, küçələrdən toz-torpaq çəkilir. İndi də gölməçələr əmələ gəlib. Yollardan

keçmək olmur. Elə yollar var ki, kənarlarında camışçılıq üçün münbit şərait yaranıb. Biryolluq rayonu camışçılıq kolxozu elan etsinlər, başçı postu da baş çoban postu ilə əvəz olunsun".

Sakinlər yazır ki, Göyçay şəhərinin cəmi 5-6 kilometr asfaltla örtülüb: "Həmin yoldan ölkə prezidenti və yüksək rütbəli məmurlar keçməyəydilər, yəqin ki, oraların asfaltının pulunu da mənimləyəcəkdilər. Cənab prezidentə çatdırın ki, bizlər də insanıq. Biz də rahat, səliqəli yol istəyirik".

Sakinlər rayon sahibkarlarından kütləvi pul yığıldığını da yazırlar: "Cənab prezident, Mansur Məmmədov sizin keçəcəyiniz yolun kənarında obyekt olan sahibkarlardan pul yığır. Bu işi şəhər üzrə nümayəndəsi Rəşad Məmmədov vasitəsi ilə edir. Güya obyektlərin dam örtüyünü dəyişəcəklər. 10 manatlıq işə görə sahibkarlardan 100 manat alırlar. Verməyənləri vergi ilə qorxudub alırlar. Binaların yola baxan hissələrini təmir etmək işlərini bitmiş sayırlar. Sabir adına bağda 50-dən yuxarı ağacları birlikdə kəsdirib yerində 2 mərtəbəli mağaza tikdirib".

Sakinlər icra başçısının özünə rayonun Hüngütlü kən-

Göyçayda tüğyan edən korrupsiyanın şok təfərrüatları

Nazirin əmisi oğlu olan icra başçısı artıq rüşvəti natura şəklində də yığmağa başlayıb; Mansur Məmmədov Hüngütlüdə özünə dəbdəbəli malikanəni hansı pullarla tikdirib?

Mansur Məmmədov

dində dəbdəbəli malikanə inşa etdirdiyini, bu işə rayon idarə təşkilatlarının işçilərinin cəlb olunduğunu yazırlar: "Hüngütlüdə hektarlarla ərazini zəbt edərək özünə 2 il ərzində malikanə tikdirdi. Təkcə malikanə-

nin qarşısındakı gölün tikintisinə yüzlərlə dövlət qurumlarına aid maşın cəlb olunmuşdu. Oradakı işıqlandırma sisteminin quraşdırılmasına 50-yə yaxın usta cəlb etmişdi. Hamı bilir ki, ora Mansur Məmmədovundur. O isə əvvəlcə şayiə yaydı ki, malikanə Ziya Məmmədovundur. Ancaq heç kim buna inanmadı. Ona görə ki, Ziya Məmmədovun rayonun Potu kəndində 100 hektar ərazini əhatə edən torpağı var. Həmin torpaqda 2 malikanə, oğlu Anara məxsus hissədə həтта vertolyot meydançası və böyük süni göl var. Ona görə də bu yalanı keçmədikdə Mansur Məmmədov belə bir şayiə yaydı ki, guya malikanə Prezident Administrasiyasının rəhbərliyində təmsil olunan bir məmura məxsusdur.

Bu yalana da rayonda heç kim inanmadı. Hamı dedi ki, o məmur hara, Göyçayın kəndi hara? Hazırda malikanə Araz Ağalovun oğlu Emin Ağalovun "ayağına yazılıb". Mansur Məmmədov deyir ki, malikanəni tikdirib hədiyyə edib və daha ona heç kim, heç nə edə bilməz".

Sakinlər yazır ki, M. Məmmədov başçı təyin olunduqdan sonra rayonda intiharların sayı durmadan artır: "Artıq sadə vətəndaşlar deyil, məmurlar da intihar etməyə başlayıb. Ötən ay rayonun ən böyük bələdiyyələrindən sayılan Çayarxı bələdiyyəsinin sədri Mahmud Şıxməmmədov intihar etdi. Onun cibindən tapılan məktubda icra başçısının ondan pul istəməsi və buna görə intihar etdiyini yazılmışdı".

Məktub müəllifləri M. Məmmədovun nar bayramından istifadə edərək maddi imkanlarını artırdığını da yazırlar: "Noyabrın əvvəlində nar bayramı olacaq. Artıq rüşvətin natura - yəni nar şəklində yığımına göstəriş verilib. İdarələrdən, müəssisələrdən, sahibkarlardan və kənd bələdiyyələrindən yığılan pullara nar töycüsü də əlavə olunub. Guya qonaqlara paylamaq üçün hər kənd bələdiyyəsinin boynuna 2-3 ton nar verməsi qoyulub. Özü də başçıya verəcək nar seçmə olmalıdır. Bu yolla 50 tondan yuxarı seçilmiş narı soyuduculara vurublar. Artıq indidən Mansur Məmmədov həmin narı əvvəllər alver etdiyi Moskva bazara yola salır".

E. HÜSEYNOV
P.S. Yazıda adı hallanan hər kəsi dinləməyə hazırız.

Bacısının öldürdüyü qızın məktəb yoldaşları "Yeni Müsavat"a danışdılar

Qətləndirən bir gün qabaq rayondan gələn anaları qızlara baş çəkib; ana və övladı arasında mübahisə yaşanıb; Günel Nuriyevanın qətlinin təfərrüatları

Oktabrın 22-də, Bakının Xətai rayonunda 20 yaşlı Günel Nuriyevanın öz doğma bacısı tərəfindən öldürülməsi faktı ölkə mətbuatında şok effekti yaratdı. Qətlin Pərvanə Nuriyeva tərəfindən törədilməsi hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən təsdiqləndi. Hadisənin təfərrüatları artıq məlumdur. Pərvanə polisə ifadəsində mərhum bacısının cinsi azlıq nümayəndəsi olduğunu və onun hərəkətlərindən bezərək belə bir addım atdığını söyləyib.

Günel Nuriyevanın necə bir qız olduğunu və onun haqqında yayılan şayiələrin həqiqətə uyğun olub-olmadığını öyrənmək üçün onun təhsil aldığı Üzeyir Hacıbəyov adına Musiqi Akademiyasına üz tutduq.

Öncə qeyd edək ki, Günel mətbuatda yazıldığı kimi, II yox, III kurs tələbəsi imiş. Universitetin fort-piano qrupunda təhsil alan Günel Nuriyevanın qrup yoldaşları jurnalist olduğumuzu biləndə söhbətə onun haqqında yayılan şayiələrə etiraz edərək başladılar.

Mərhumun qrup yoldaşı və rəfiqəsi olmuş Türkan Allahverdiyeva onun çox saf, sadə, sakit təbiətli bir qız olduğunu dedi: "Saytlar onun cinsi azlıq nümayəndəsi olduğunu yazırlar, bu çox iyirənc iftiradır. Ölə bir qız haqqında bu yazılanlar, sosial şəbəkələrdə gedən müzakirələr insanlığa sığmır. Ən azı həqiqəti öyrənmək üçün gəlib bizdən soruşa bilərdilər. Biz 3 il bir yerdə oxumuşuq və qrupda hamımız qızı. Əgər o saytlarda yazıldı ki, kimi cinsi azlıq olsa idi, ən azından bunu biz hiss edərdik. Günel həddən artıq təbiətli idi.

Heç vaxt açıq-saçıq geyinməzdi, onun facebook hesabı belə yox idi. Sözlünün əvvəlində də, sonunda da "Allah qoysa, İnşallah" ifadələrini işlədirdi. Bizimlə gəzməyə belə gəlmirdi. Böyük bacı olduğu üçün bacılarına qarşı çox qayğıkeş idi, onlara yemək hazırlamaq üçün həmişə evə tələsirdi".

Türkan Allahverdiyevanın sözlərini təsdiqləyən digər qrup yoldaşları da adlarının çəkilməməsi şərti ilə dostları haqqında xatirələrini bölüşdülər. Tələbələrəndən birinin sözlərinə görə, onun qatıl bacısı Pərvanəni burada tez-tez görmüşlər: "Pərvanənin təhsil aldığı Asəf Zeynallı adına Musiqi Kolleci buraya yaxın olduğuna görə dərslərən çıxıb buraya gəlir, bacısını gözləyirdi və bir yerdə evə gedirdilər. Münasibətləri normal idi, onları heç vaxt mübahisə edən yerdə görməmişdik. İndi Pərvanənin özünə bəraət qazandırmaq üçün bacısına böhtan atması çox alçaq hərəkətdir. Onun cəzası mütləq ağır olmalıdır".

Bacılar arasında mübahisənin qışqıncılıq zəminində olması ehtimalı əsassız adlandırılan qrup yoldaşları deyir ki, Günelin sev-

gili yox idi, o ümumiyyətlə, bu cür söhbətlərdən uzaq, çəkinən, utancaq birisi olub. Dərslərə çox az gəlmiş, əsasən ixtisas fənninə üstünlük verirdi üçün onu yalnız o dərslərdə görmüşlər. Dərsdən çıxan kimi isə evinə tələsirmiş.

Rəfiqləri deyir ki, bəd xəbəri eşidəndə əvvəlcə inanmayıblar, daha sonra isə Günelin telefonuna zəng çatmadığını görüb onların evinə gediblər. Onlardan biri bildirdi ki, həmin hadisədən bir neçə saat sonra Pərvanə ilə danışmış və ondan Günelin harada olduğunu soruşub: "Günelin ölüm xəbərini eşidən kimi bacısı Pərvanəyə zəng etdim, təxminən axşam saat 19:00 radələrində idi. O pis olar deyər bacısının ölümündən xəbərdar olduğumu demədim. Pərvanədən Günelin necə olduğunu və niyə dərslər gəlmədiyini soruşdum. O isə mənə evdə olmadığını və Günelin yax-

şı olduğunu dedi. Elə soyuqqanlı və sərbəst danışdı ki, fikirləşdim yəqin xəbəri yoxdur. Mənə Günelin nömrəsini göndərdi və dedi ki, evdənin çıxanda bacısı evdə deyilmiş. Zəng vurdum, Günelin nömrəsi bağlı idi, ev telefonu da cavab vermirdi. Səhər Günelin qatılının Pərvanə olduğunu eşidəndə şoka düşdüm".

G. Nuriyevanın digər tələbə yoldaşı onun magistraturaya hazırlaşdığını və ən böyük arzusunun təhsilini davam etdirmək olduğunu deyir. Mərhumun dostları "Yeni Müsavat" vasitəsi ilə mediaya müraciət edərək ölən rəfiqələri haqqında əsassız şayiələr yazmamağa və etik normaları gözləməyə çağırırlar.

Bu arada mərhumun təhsil aldığı akademiyanın dekan müavini də mediaya açıqlamasında deyib ki, G. Nuriyevanın cinsi azlıq nümayəndəsi olması barədə yayılan məlumatların heç bir əsası yoxdur: "Çox yaxşı tələbə olub. Çox sakit biri idi. Biz onda hər hansı dəyişiklik müşahidə etməmişdik. Gənc bir qız haqqında elə sözlər yazmaq olmaz. Onun haqqında yazılanlar yanlışdır. Həmin xanım çox yaxşı bir ailənin övladı olub. Bu ailəyə vurulan zərbə idi. İnternetdə bəziləri qızlara ləqə yazır".

Pərvanə Nuriyeva haqqında məlumat toplamaq üçün onun təhsil aldığı Asəf Zeynallı adına Musiqi Kollecinə də baş çəkdi. Məktəb müəllimləri mətbuatla danışıqları deyərək açıqlama verməkdən imtina etdilər.

Nuriyevlər ailəsinin Şəkiddə yaşayan və adının açıqlanmasını istəməyən yaxın qohumu da onların yaxşı bir ailə kimi tanıdıklarını bildirdi: "Qızlar heç bir tərifi üzvü olmayıb, sakit təbiətli, normal, mədəni tərbiyəli idilər. Ataları gecə-gündüz çalışıb, götürdüyü həyətəni sahədə cənnət kimi bir şərait yaratmışdı. Bir əli qızlarının üstündə idi. Saytlarda yazırlar ki, iş adamı biznesemdir, ancaq yalan söhbətdir. Öz həyətində balıq yetişdirirdi, cins quşlar saxlayırdı, həyətində botanika bağı kimi bir mühit yaratmışdı. Çox gözəl insandır atası. İndi ailə şok vəziyyətindədir, Allah kimsəyə belə faciə yaşatmasın. Atası qızının bacısını öldürdüyünə inanmaq istəmir".

Qeyd edək ki, ötən gün İşgəncələrə Qarşı Azərbaycan Komitəsinin sədri, hüquq müdafiəçisi Elçin Behbudov Xətai rayon Polis İdarəsində olarkən bacısının qətlə yetirməkdə təqsirləndirilən Pərvanə Nuriyeva ilə görüşüb: "Hazırda saxlanılan şəxsin fizikiyyəti normaldır. Ona heç bir fiziki, mənəvi təzyiqlər olmayıb. Pərvanə Nuriyeva törətdiyi əməldən peşman olduğunu bildirdi. Danışdıqca onun psixi sarsıntı keçirdiyi hiss olunur".

Hüquq-mühafizə orqanları isə Pərvanə İbrahimovanın psixoloji problemlərinin olması ehtimalı ilə bağlı ekspertiza aparır. publika.az-ın verdiyi xəbərə görə, artıq G. Nuriyevanın meyiti ilkin ekspertizadan keçirilib. Polisin açıqlamasında deyilir ki, qızın

üzərində heç bir zorakılıq əlaməti qeydə alınmayıb: "Bakirəliyin pozulması faktı yoxdur. Günel Nuriyevanın lesbiyan olması ilə bağlı deyilənlər yalandır".

Qonşular da qızlardan heç bir pis hərəkət görmədiklərini, evə kənar şəxslərin gətirilməsinin şahidi olmadıqlarını söyləyiblər. Mətbuatda isə qətlin səbəbləri ilə bağlı müxtəlif versiyalar səslənir. Teleqraf.com əldə etdiyi məlumata görə qətl pul mübahisəsi üstündə baş verib: "Nuriyevanın anası oktyabrın 21-də Şəkiddən Bakıya gəlib. Ana qızlarının kirayə yaşadığı evdə olan zaman mübahisə yaranıb. Onların arasında mübahisənin pul üstündə yarandığı bildirilir. Günel Nuriyeva kiçik bacısından anasına bəxşəyib edib, deyib ki, bacısı bədxərək edir. Şikayətdən sonra qadın Pərvanə Nuriyevanı tənbeh edib. Pərvanə də bacısının hərəkətlərindən əsəbiləşib. Oktyabrın 22-də Pərvanə anasını yola salmaq üçün avtovağzalda aparıb. Yola salandıqdan sonra Pərvanə bacısından qışas almaq qərarına gəlib. Evə daxil olan Pərvanə Günelə mübahisə edib. Mübahisə zamanı Pərvanə Nuriyeva bacısına 22 bıçaq zərbəsi vurub və daha sonra boğazını kəsib".

Bu məsələ Türkiyənin aparıcı mətbuat orqanlarının mənsətinə də yer alıb. Orada Pərvanənin yuxuda iken bacısını öldürməsi ilə bağlı vəhy aldığı yazılıb.

Nərgiz LİFTİYEVA
Fotolar müəllifindir

MÜSAVAT

Son səhifə

N 263 (5972) 25 oktyabr 2014

Savadlı qadınlar arasında gəlin-qayınana problemi olmur

Qayınaların öz gəlinləri ilə niyə yola getməsinin səbəbləri araşdırılıb. Dünyanın müxtəlif ölkələrində bu problem özünü müxtəlif cür göstərir. Psixoloqlar müəyyənləşdirib ki, qayınana öz oğlunu - gəlinin erini çox sevir. Gəlindən öncə onun öz oğlu ilə öz dünyası, öz prinsipləri, öz qayğıları olur. Gəlin bu sevginin çoxşaxəliliyini, dərinliyini duya bilmir. Gəlin özünü erinə daha yaxın hesab edir. Gəlinin də erinə qarşı öz dünyası, öz prinsipləri, öz qayğısı var. İntellekt və mənəvi səviyyə yüksək olanda gəlinlə qayınana öz maraqlarını bölüşə bilirlər. Təəssüf ki, bu, əksər hallarda mümkün olmur, maraqlar toqquşur. Əslində, biz uşaqlıqdan qızlarımızı bu münasibətləri tənzimləməyə hazırlamalıyıq. Amma əksər hallarda qızın anası, nənəsi bu alovu daha da qızışdırır.

Nənələr uşaqları kökəldir

Nənəsi tərəfindən baxılan uşaqlarda xəstəlik dərəcəsində kökəlmə riski böyükdür. London universiteti akademiklərinin 3 yaşlı 12 min uşaq üzərində apardığı araşdırmalara görə, bütün gün nənələrinin yanında olan uşaqlarda bu risk 34 faizdir. Uşaq bağçasına gedən və ya dayə nəzarətində böyüyən uşaqlarda isə belə bir risk olmadığı aşkarlanıb.

Araşdırma nəticəsində təhsil almış anaların uşaqlarının da risk qrupuna daxil olduğu müəyyən olunub. Mütəxəssislər bildirib ki, nənələrin və anaların uşaqların qidalanması və bədən tərbiyəsi ilə məşğul olması barədə məlumatlandırılması lazımdır.

Qeyd edək ki, amerikalı mütəxəssislərin keçirdiyi araşdırmalar nəticəsində məlum olmuşdu ki, xəstəlik dərəcəsində çox kökəlmək insanda körpə yaşlarda başlayır.

Qızların yaşlı kişilərdən niyə xoşlandığı məlum oldu

Gənc qızların özündən bir neçə dəfə böyük olan kişilərə meyl etməsi geniş hal alıb. Portuqaliyalı alimlər araşdırıb ki, bunun ilkin səbəbi həmin qızların ilk növbədə ata qayğısından məhrum olmasının nəticəsidir. Xoşbəxt uşaqlıq keçirə bilməyən, atasız böyüyən qızlar yetkinlik yaşına çatana kimi ilk növbədə ataları yaşda olan kişilərə maraq göstərir, onların qayğısından, müdrikliyindən həzz alır. Bundan başqa, yaşlı kişilərin daha xarizmatik olması, cavanlardan fərqli olaraq problemləri tez həll etməsi, qadın ruhunu anlaması, sevdiklərinə fərqli hədiyyələr alması da bu seçimdə mühüm rol oynayır. Bundan başqa,

gənc qızlar bilirlər ki, yaşlı kişi ilə münasibət xəyanət riskini də azaldır. Çünki yaş-

lılar üçün ikinci, üçüncü qadın çox da böyük rol oynamır.

Bu ev Marsda tikiləcək

ABŞ-ın Milli Aviasiya və Kosmik Tədqiqatlar Agentliyinin (NASA) yeni proqramı olan "Hi-Seas" layihəsi çərçivəsində Marsda astronautlar üçün yaşam məkanı hazırlanır. Marsda tikiləcək modulun imitasiyası hazırda Havay adalarında inşa olunub.

6 astronaut üçün nəzərdə tutulmuş modul 6 yataq otağı, mətbəx, qonaq və yemək otaqlarından ibarətdir. Modulun sınaqlarına cəlb olunmuş könüllülər Marsdakı situasiyanı təkrarlayan durumda yaşayırlar. Milli.az-ın yazdığına görə, sınaqların ilk mərhələsi 4 ay, 2-ci mərhələ 8 ay olub. 3-cü mərhələ isə artıq 3 ildir ki, davam edir. Yarımdairəvi, qübbəli yaşam modulunun hündürlüyü 11 metrdir. Modul müəlliflərinin dediklərinə görə, bu minvalla onlar modulda yaşayacaq şəxslərdə klaustrofobiyanın yaranmamasına çalışırlar.

Havay arxipelaqının Mauna-Loa adasındakı böyük qübbə modulun diametri də 11 metrdir. 1000 m2 sahəyə malik modeldəki sınaqların nə zaman başa çatacağı barədə məlumat verilməyib.

Facebooka uşağımızla birgə girin

Günümüzdə uşaq və yeniyetmələrin facebook sosial şəbəkəsinə meyl pedaqoqların narahatlığına səbəb olur. Onlar hesab edir ki, uşağa bunu yasaqlama mümkün deyil. Amma bunun zərərli vərdiş halına keçməsi üçün valideynlər uşaqlarını sosial şəbəkədə müşayiət etməlidir. Belə ki, valideynlər uşaqları ilə facebookda da dost olmalı, onların gün ərzində nə etdiyini, nə kimi statuslar paylaşdığını izləməlidir. Amma pedaqoqlar düşünür ki, valideynlər kəskin şəkildə uşaqlarının sosial şəbəkədəki ünvanına icazəsiz girməməli, parolunu hansısa yolla ələ keçirməməlidir. Onların fikrincə, bu, uşağın güvən hissələrinin zədələnməsinə səbəb ola bilər. Bu günlərdə alman müəllifləri Tobias Albers-Heinemann və Björn Friedrichin "Valideynlər üçün Facebook kitabı" adlı nəşri işıq üzü görüb və məhz bu məqsədlə yazılıb.

QOÇ - Dualarınızın sayını artırın, ziyarətə gahlara gedin. Çalışın ki, Tanrıya zidd olan hərəkətlərə yol verməyəsiz. Belə etsəniz, ağrı-acılarınız da sovuşub gedəcək. Uzaq yola çıxmayın.

Qoroskop (25 oktyabr) **Səbuhi Rəhimli**

BUGA - Çox maraqlı bir gün yaşayacaqsınız. Bir tərəfdən hadisələrin zövqünüzü uyğunlaşması, digər tərəfdən maraqlı insanlarla rastlaşmağınız ovqatınızı yüksəldəcək.

ƏKİZLƏR - Yeni görüşlər üçün səmərəli vaxtdır. Yaxşı olar ki, əvvəlcədən təyin edilmiş işgüzar sövdələşmələri təxirə salmayasınız. Məhəbbətdə səmimi olun və kənar təsirlərə baş qoşmayın.

XƏRÇƏNG - Bir qədər təzadlı məqamlar yaşayacağınız gözlənilir. Buna baxmayaraq, yeni işgüzar əlaqələrə başlamağınız daxili nikbinliyi artıracaq. Təcrübəli adamlardan yararlanın.

ŞİR - Yaxşı olar ki, ixtiyarınızda olan bu təqvimdə özünüzü çox da üzüməyəsiz. Əks təqdirdə səhhətinizlə bağlı xoşagəlməzliklər mümkündür. İstənilən mübahisədən uzaq olun. Əsasən istirahət edin.

QIZ - Astroloji göstəricilər gün ərzində səhhətinizlə bağlı problemlərin artacağını bildirir. Yaxşı olar ki, fiziki işləri təxirə salıb istirahətə üstünlük verəsiniz. Ac qalmayın.

TƏRƏZİ - Qeyri-adi heç nə gözlənilməsə də, gününüzü maraqlı etmək üçün canfəşanlığınızı artırmalısınız. Darıxdığınız adamların əhatəsində olun. Keçmiş problemlərdən danışıb özünüzü yormayın.

ƏQRƏB - Deyirlər insanın hər şeydən əli üzüləndə məhəbbət budağından yapışır. Ulduzlar da bu təqvim üçün sizə məhz həmin tövsiyələri təlqin edir. Qəlbinizi sevgisiz qoymayın, mərhəmət göstərin.

OXATAN - Bir qayda olaraq bu ərafə şəxsi işlərinizdə əsaslı dönüş yaradır. Lakin bu, saat 14-dən sonra mümkün ola bilər. O vaxta qədərse istənilən mübahisədən yayınmalı, ölçülü-biçili danışılasınız.

OĞLAQ - Təxminən saat 15-ə qədər özünüzü təmkinli apara bilsəniz, gözlənilən tələtlərdən qurtulacaqsınız. Sonrakı ərafədə isə iki sürprizlə qarşılaşacaqsınız. Onların biri pulla bağlıdır.

SUTÖKƏN - Ola bilsin ki, çoxdan görmədiyiniz xeyirxah adamlarla rastlaşasınız. Belə olarsa, öz problemləriniz haqqında onlara danışmaq olar. Bu gün savab işlərinizin sayını artırın.

BALIQLAR - Kifayət qədər uğurlu gündür. İstər qarşılıqlı münasibətlərdə, istər perspektivli sövdələşmələrdə, istərsə də maliyyə uğurlarına yetişməkdə ulduzlar sizə yaxından yardımçı olacaq.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Bütün şəhərin qarşısında arvadından üzr istədi

Türkiyənin Şanlıurfa şəhərində maraqlı bir hadisə baş verib. Həyat yoldaşı tərəfindən bağışlanmaq istəyən adam bunun üçün şəhərin mərkəzi küçələrindən birindəki billboardu icarəyə götürüb və onun üzərinə "Bütün Şanlıurfa şahidim olsun ki, səndən üzr istəyirəm" yazdırıb. Adını "M. Ak" olaraq yazdıran bu şəxsin billboarda aşağıdakıları yazıb: "Sevimli həyat yoldaşım Şərmən. Mən eşqimi çirkəndirəcək qədər qürurlu, səndən üzr istəməyəcək qədər də kinli deyiləm. Bütün dərdi, kədəri və kini arxama atdım və bütün Şanlıurfa şahidim olsun ki, səndən min dəfə üzr istəyirəm. Sevgilim, mənə bağışlayarsanmı?" Elanı gören əksər vətəndaşlar isə bu adamın öz həyat yoldaşına xəyanət etdiyini düşünərək, "qadın onu bağışlamamalıdır" deyib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rəuf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYYAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zabil MÜQABİLOĞLU
Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.600

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.